Susanna Ristilä

”Pikkuvauva parkaisi ja tuore äiti murtui kyyneliin, kun synnytysosasto sulki ovensa lopullisesti”

Media maineenrakentajana HUSin synnytyssairaaloiden keskittämisessä

Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö
Organisaatioiden viestinnän pro gradu -tutkielma
Viestinnän monialainen maisteriohjelma

Vaasa 2025

VAASAN YLIOPISTO
Markkinoinnin ja viestinnän akateeminen yksikkö
Tekijä: Susanna Ristilä
Tutkielman nimi: ”Pikkuvauva parkaisi ja tuore äiti murtui kyyneliin, kun synnytysosasto sulki ovensa lopullisesti”: Media maineenrakentajana HUSin synnytyssairaaloiden keskittämisessä
Tutkinto: Filosofian maisteri
Koulutusohjelma: Viestinnän monialainen maisteriohjelma
Opintosuunta: Organisaatioiden viestintä
Työn ohjaaja: Anne Laajalahti
Valmistumisvuosi: 2025 **Sivumäärä:** 92

TIIVISTELMÄ:
Suomen syntyvyys on laskenut historiallisen alhaiselle tasolle mikä on herättänyt huolta maan tulevaisuudesta ja väestörakenteen kestävyydestä. Samalla sosiaali- ja terveydenhuollon ja hyvinvointialueiden uudistukset ja niiden myötä tapahtuneet synnytyspalveluiden keskittämiset ovat herättäneet voimakasta julkista keskustelua. Nämä kehityskulut ovat asettaneet erityisesti HUSin toiminnan ja viestinnän julkisen tarkastelun alle, pirullisen ongelman keskiössä.

Tämä tutkielma tarkastelee, miten media kehystää syntyvyyden laskuun ja synnytyspalveluiden keskittämiseen liittyvää keskustelua pirullisen ongelman kontekstissa sekä millaisia merkityksiä nämä kehykset rakentavat HUSin maineelle. Tutkimuksen aineisto koostuu 32 Helsingin Sanomien ja Yle Uutisten jutusta vuosilta 2024–2025. Tutkimusmenetelmänä on kehysanalyysi, jonka avulla tarkastellaan, miten media osallistuu yhteiskunnallisten ongelmien ja organisaatiokriisien jäsentämiseen. Tutkielma sijoittuu median ja journalismin tutkimuksen kentälle ja sitä taustoitetaan hallintotieteellisellä pirullisen ongelman käsitteellä.

Analyysin tuloksena tunnistettiin kymmenen erilaista kehystä. Syntyvyyden laskua käsiteltiin syntyvyyden kriisin-, vastuun-, ratkaisun-, arvon ja inhimillisyyden- sekä tulevaisuuden ja sopeutumisen kehyksien kautta. HUSin maineenhallintaa käsiteltiin rationaalisen-, kriisin ja vastuun-, empatian ja inhimillisyyden-, luottamuksen ja maineen palauttamisen- sekä tulevaisuuden ja uudistumisen kehyksien avulla. Kehykset rakentavat kuvaa monitasoisesta ilmiöstä, jossa yksilölliset valinnat, yhteiskunnalliset rakenteet ja poliittiset ratkaisut kietoutuvat toisiinsa osana yhteiskunnallista keskustelua ja maineen rakentamista.

Tutkielma osoittaa, että media ei ainoastaan raportoi kriiseistä, vaan myös osallistuu aktiivisesti merkitysten rakentamiseen. Helsingin Sanomien uutisoinnissa korostuu rationaalinen ja vastuun kehys, kun taas Yle Uutiset tuo enemmän esiin inhimillisiä ja empaattisia näkökulmia. Näiden erojen seurauksena media luo HUSista monitasoisen ja ajoittain ristiriitaisen kuvan. Toisaalta rationaalisena ja vastuullisena toimijana, toisaalta etäisenä ja hallinnollisena organisaationa. Tutkielma havainnollistaa pirullisten ongelmien ratkaisemisen olevan viestinnällisesti haastavaa. Niihin sisältyy taloudellisia, moraalisia ja emotionaalisia ulottuvuuksia, joihin ei ole yksiselitteisiä ratkaisuja. Tutkielma tukee käsitystä siitä, että maineenhallinta kriisitilanteissa on yhtä aikaa strateginen ja eettinen tehtävä, jossa avoimuus, empatia ja vuorovaikutus ovat keskeisiä luottamuksen rakentumisen edellytyksiä. Tutkielma syventää ymmärrystä median ja julkisen sektorin organisaatioiden välisestä suhteesta Suomalaisessa yhteiskunnassa ja osoittaa maineen olevan jatkuvasti muuttuva tila, jota media ja organisaatiot yhdessä rakentavat.

AVAINSANAT: Journalismi, kriisinhallinta, maine, maineen hallinta, media, organisaatiot, pirulliset ongelmat, viestintä

Sisällys

1 Johdanto 6
1.1 Tavoite 9
1.2 Aineisto 10
1.3 Menetelmä 13
2 Pirulliset ongelmat ja kompleksisuusajattelu 16
2.1 Kesyt, sotkuiset ja pirulliset ongelmat 17
2.1.1 Kesyt ja sotkuiset ongelmat 17
2.1.2 Pirulliset ongelmat 20
2.2 Syntyvyyskeskustelun kompleksisuus 22
3 Media maineen ja kriisin rakentajana 27
3.1 Median ja journalismin rooli julkisessa keskustelussa 27
3.2 Kehystäminen mediassa 29
3.3 Mainekriisit ja niiden hallinta 31
3.4 Media ja organisaatioiden maineenhallinta 34
4 Median rakentamat kehykset 36
4.1 Synnytyssairaalakeskustelun eteneminen 36
4.2 Kehysten muodostuminen medioissa 39
4.3 Syntyvyyskeskustelun kehykset 40
4.3.1 Syntyvyyden kriisin kehys 41
4.3.2 Vastuun kehys 45
4.3.3 Ratkaisun kehys 47
4.3.4 Arvon ja inhimillisyyden kehys 50
4.3.5 Tulevaisuuden ja sopeutumisen kehys 52
4.4 Maineenhallinnan kehykset 54
4.4.1 Rationaalisuuden kehys 54
4.4.2 Kriisin ja vastuun kehys 57
4.4.3 Empatian- ja inhimillisyyden kehys 59
4.4.4 Luottamuksen ja maineen palauttamisen kehys 64

4.4.5 Tulevaisuuden ja uudistumisen kehys 67
4.5 Analyysin yhteenveto 70
5 Päätäntö 75
Lähteet 80
Aineisto 87
Liitteet 91
Liite 1. Aineisto julkaisujärjestyksessä. 91

Taulukot

Taulukko 1. HUSin synnytyssairaalakriisin aikajana tiivistettynä. 11

Taulukko 2. Tutkimusaineisto tyypeittäin ja medioittain. 12

Taulukko 3. Aineiston kehykset tutkimuskysymyksittäin. 40

1 Johdanto

On ristiriitaista, että samaan aikaan kun puhutaan kätilö- ja lääkäripulasta, ei pystytä tarjoamaan sellaisia työolosuhteita, että taitavat ja kokeneet ammattilaiset eivät hakeutuisi muualle töihin. Samalla kun toivotaan, että syntyvyys lähtisi nousuun, luotetaan siihen, että syntyvyys laskee ja pärjätään vähemmällä. (Helsingin Sanomat 11.12.2024)

Suomen syntyvyys on laskenut historiallisen alhaiselle tasolle, mikä on herättänyt laajaa yhteiskunnallista keskustelua palvelujärjestelmän tulevaisuudesta ja hyvinvointivaltion kestävyydestä. Tilastokeskuksen (2025b) neljännesvuoden 2025 tietojen mukaan Suomen syntyvyys on yhä alhainen, vaikka kuluvan vuoden kokonaishedelmällisyysluku 1,28 on korkeampi kuin vuosien 2023 ja 2024 aikana. Vaikka vuoden 2025 tammi–syyskuussa on syntynyt 1301 lasta enemmän kuin viime vuonna samaan aikaan, luku on edelleen kolmanneksi alhaisin viimeisen 250 vuoden aikana. Tilastokeskuksen (2025a) mukaan vuoden 2024 kokonaishedelmällisyysluku 1,25, on vuonna 1776 alkaneen tilastoinnin matalin syntyvyyden taso. Kokonaishedelmällisyysluku vaihteli vuonna 2024 maakunnittain Kymenlaakson 1,06:n ja Keski-Pohjanmaan 1,72:n välillä (Tilastokeskus (2025a). Väestöliiton (n.d.) mukaan kokonaishedelmällisyys on viime vuosikymmenen aikana laskenut Pohjoismaissa, ja Suomessa lasku on ollut erityisen jyrkkää minkä seurauksena Suomen kokonaishedelmällisyys on nyt Pohjoismaiden alhaisin ja jää alle EU:n vuoden 2021 keskiarvon, 1,53.

Syntyvyyden lasku asettaa erityisesti julkisen terveydenhuollon organisaatiot uudenlaisen paineen alle. Syntyvyyden lasku vaikuttaa paitsi väestörakenteeseen ja palveluiden tarpeeseen mutta myös siihen, miten synnytyspalvelut järjestetään ja miten niistä viestitään kansalaisille. Kun palveluverkkoa sopeutetaan ja synnytyssairaaloiden tulevaisuutta arvioidaan, nousee esiin monimutkainen ja tunteita herättävä kysymys, jossa limittyvät taloudelliset, eettiset ja inhimilliset näkökulmat. Tällaisia monisyisiä ja vaikeasti ratkaistavia kysymyksiä kuvataan pirullisiksi ongelmiksi (Rittel & Webber, 1973).

Pirulliset ongelmat ovat monimutkaisia ja monitulkintaisia yhteiskunnallisia kysymyksiä, joihin ei ole yksinkertaista ratkaisua tai oikeaa tulkintaa (Rittel & Webber, 1973). Monet

julkisen sektorin organisaatioiden kohtaamat kriisit ovat pirullisia, sillä niissä eri toimijoiden näkemykset, resurssit ja arvot ovat usein ristiriidassa keskenään (Raisio, 2010). Erityisen haastavia ne ovat viestinnän näkökulmasta, sillä ongelmat eivät tarjoa yksiselitteisiä ratkaisuja. Viestintästrategiat voivat joko lieventää tai pahentaa tilannetta, ja median kehystämällä uutisoinnilla on merkittävä rooli siinä, miten organisaation viestintä vastaanotetaan. Terveydenhuollon kontekstissa tämä korostuu, sillä julkinen keskustelu ei koske ainoastaan hallinnollisia päätöksiä, vaan myös ihmisten kokemuksia, arvoja ja oikeudenmukaisuuden tunteita.

Maineenhallinta ja kriisiviestintä ovat keskeisiä strategisen viestinnän osa-alueita, joiden avulla organisaatiot pyrkivät vaikuttamaan julkiseen mainekuvaan ja säilyttämään luottamuksen kriisitilanteissa. Organisaatiot kohtaavat toisinaan tilanteita, joissa niiden toiminta herättää voimakasta keskustelua ja kritiikkiä, jolloin niiden on vastattava kritiikkiin viestinnällisin keinoin. Viestinnän rooli on erityisen tärkeä silloin, kun media tuo esiin organisaation toiminnan ongelmallisia piirteitä tai epäselvyyksiä.

Media on keskeinen toimija siinä, miten organisaation toiminta ymmärretään ja vastaanotetaan julkisuudessa, sillä median valinnat ja kehykset ohjaavat yleisön huomion tiettyihin näkökulmiin ja teemoihin (Entman, 1993, s. 52). McCombs ja Shaw (1972, s. 177) osoittavat, että media ei kerro ihmisille mitä ajatella vaan mistä ajatella. Heidän mukaansa median tapa käsitellä organisaation kriisejä ei ole neutraali, vaan se voi ohjata yleistä mielikuvaa ja vaikuttaa siihen, miten sidosryhmät arvioivat organisaation toimia. Coombsin (2007a, s. 171) mukaan median raportointi kriisistä vaikuttaa siihen, miten yleisö ja sidosryhmät arvioivat organisaation vastuuta ja reaktiota kriisiin. Hän jatkaa median roolin olevan tärkeä maineen rakentamisessa ja muokkaamisessa, sillä se voi joko vahvistaa tai heikentää organisaation mainetta.

Hyvä maine on yksi organisaation tärkeimmistä voimavaroista, sillä se kuvastaa sidosryhmien ja kuluttajien luottamusta (Langham, 2018). Fombrun (1996, s. 72) määrittelee organisaation maineen kollektiiviseksi arvioksi, joka syntyy eri sidosryhmien kokemuksista

ja median välittämistä käsityksistä organisaatiosta. Kriisitilanteissa maine voi olla uhattuna, jolloin organisaation on perusteltava toimintaansa, otettava vastuuta ja viestittävä sidosryhmilleen johdonmukaisesti ja avoimesti. Inhimillinen ja kokonaisvaltainen viestintä vahvistaa yrityksen luottamusta ja uskottavuutta (Mantri, 2018). Luoma-aho ja Vos (2010, s. 317–320) esittävät että organisaatioiden ja yhteiskunnallisten toimijoiden maine rakentuu useilla eri julkisuusareenoilla, joissa media, päättäjät ja kansalaiset tuottavat ja kierrättävät merkityksiä. Heidän mukaansa median esittämät kehykset ja tulkinnat vaikuttavat olennaisesti siihen, miten syntyvyyteen liittyviä ongelmia ja ratkaisuja ymmärretään yleisellä tasolla.

Fombrunin ja van Rielin (2004, s. 32) mukaan maine on organisaatiolle arvokas, mutta hauras omaisuus, joka syntyy johdonmukaisesta toiminnasta mutta voi kadota nopeasti, mikäli sidosryhmien odotuksia ei täytetä. Dowling (2001, s. 19) korostaa, että maineen hoitaminen ja ylläpitäminen edellyttää organisaation toimimista kuten lupaa. Hyvä maine voi suojata organisaatiota kriisin vaikutuksilta, sillä se muokkaa sidosryhmien tulkintoja organisaation toiminnasta (Coombs & Holladay, 2006, s. 125). Terveydenhuollon organisaatioiden maineenhallinta on kriittinen osa julkista luottamusta ja palveluiden legitimiteettiä, eli sen hyväksymisenarvoisuutta (Tieteen termipankki, 2025). Erityisesti kriisitilanteissa viestinnän avulla voidaan hallita ja lisätä kompleksisuutta, joka vaikuttaa siten merkittävästi organisaation julkisuuskuvaan (Kinnunen, 2019).

Journalistinen näkökulma on olennainen maineenhallinnan tarkastelussa, sillä se paljastaa, miten media muokkaa julkista keskustelua ja organisaatioiden mainetta. Median tapa käsitellä kriisejä ja ongelmatilanteita ei ole neutraali, vaan usein ristiriitainen ja tulkinnanvarainen johtuen kritiikistä. Media haluaa herättää lukijoissa tunteita ja siten median kehykset ohjaavat yleistä mielipidettä ja sidosryhmien luottamusta, mikä tekee niiden analysoinnista keskeisen osan organisaation maineenhallintaa. Pirullisten ongelmien yhteydessä median merkitys korostuu entisestään sillä se vaikuttaa siihen, miten monimutkaiset ja monitulkintaiset kysymykset ymmärretään ja miten organisaation mainetta arvioidaan. Tässä tutkimuksessa tarkastellaan, millaisia merkityksiä syntyvyydelle

annetaan ja miten media osallistuu pirullisen ongelman jäsentämiseen. Lisäksi tarkastellaan HUSin synnytyspalveluihin kohdistuvaa uutisointia ja sen vaikutuksia organisaation maineen rakentumiseen. Tutkimusasetelma tarjoaa täten sekä viestinnällisen että yhteiskunnallisen näkökulman merkittävään aiheeseen. Vaikka maineenhallinnan ja kriisiviestinnän merkitys on tunnustettu, vähemmän tiedetään kuitenkin siitä, miten media muokkaa keskustelua monimutkaisissa ongelmatilanteissa.

1.1 Tavoite

Tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, miten media kehystää syntyvyyden laskuun ja synnytyspalveluiden keskittämiseen liittyvää keskustelua pirullisen ongelman yhteydessä, sekä millaisia merkityksiä näissä kehyksissä rakentuu HUSin maineelle ja julkisuuskuvalle. HUS-yhtymä eli Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista Uudellamaalla (HUS, n.d.). Tutkimus rakentuu kahdesta toisiinsa kytkeytyvästä analyysiosasta, jotka perustuvat samaan media-aineistoon. Tutkimuksessa analysoidaan, millaista kuvaa HUSin synnytyssairaalakritiikki ja sitä ympäröivä uutisointi rakentavat laskevan syntyvyyden ongelmasta ja synnytyspalveluiden keskittämisestä ja niiden hallinnasta suomalaisessa yhteiskunnassa. Tavoitteisiin vastataan seuraavien tutkimuskysymysten avulla:

1. Miten media kehystää syntyvyyttä yhteiskunnallisena ja pirullisena ongelmana?
2. Miten media kehystää HUSin synnytyssairaaloihin kohdistuvaa kritiikkiä ja mitä maineenhallinnan piirteitä näissä kehyksissä ilmenee?

Ensimmäinen tutkimuskysymys tarkastelee syntyvyyden kehystämistä laajempana yhteiskunnallisena ja väestöpoliittisena kysymyksenä. Eli millaisia merkityksiä syntyvyydelle annetaan ja miten media osallistuu pirullisen ongelman jäsentämiseen ja ratkaisujen tuottamiseen. Tutkimuksen toinen osa keskittyy HUSin synnytyssairaaloihin kohdistuvaan kritiikkiin ja tarkastelee miten media kehystää organisaation toimintaa kriisitilanteessa sekä millaisia maineenhallinnan piirteitä näissä kehyksissä ilmenee. Tarkastelun

kohteena ovat erityisesti ne kehystämisen tavat, joiden kautta media toimii paitsi tiedonvälittäjänä mutta myös aktiivisena toimijana organisaation julkisuuskuvan rakentumisessa.

Tutkimus yhdistää yhteiskunnallisen ja viestinnän näkökulmat ja osoittaa, miten laajempi keskustelu syntyvyydestä muodostaa kontekstin, jossa HUSin kriisi ja sen maineenhallinta tulevat julkisuudessa tulkituiksi. Aiempi tutkimus on tarkastellut kriisiviestintää ja maineenhallintaa terveydenhuollon kontekstissa, mutta syntyvyyden ja synnytyssairaaloiden lakkautuksiin liittyvää viestintää ei ole aiemmin tarkasteltu kehysanalyysin ja kriisiviestinnän ja journalismin näkökulmasta. Tutkimus täydentää aiempaa viestinnän tutkimusta tarkastelemalla median roolia pirullisen ongelman kehystämisessä ja sitä, miten nämä kehykset vaikuttavat terveydenhuollon organisaation julkisuuskuvaan. Tutkimus tarjoaa viestinnällisen näkökulman yhteiskunnallisesti merkittävään ja monisyiseen ilmiöön, jossa yksittäisen organisaation maine kietoutuu laajempiin keskusteluihin niin syntyvyydestä, palveluiden saavutettavuudesta kuin julkisesta luottamuksestakin.

1.2 Aineisto

Tutkimusaineisto koostuu median uutisartikkeleista, jotka käsittelevät HUSin päätöstä keskittää synnytyspalvelut sekä sen seurauksia ja päätöksen herättämää julkista keskustelua. Aineisto sisältää 16 Helsingin Sanomien (HS) ja 16 Yle Uutisten (Yle) verkkosivuilla julkaistua artikkelia aikaväliltä 21.3.2024–6.2.2025. Artikkelit valikoituivat siten, että ne kuvaavat kriisin kehittymistä, eri osapuolten reaktioita ja median ilmentäviä HUSin viestintästrategioita prosessin aikana. Aineisto muodostaa kronologisesti etenevän kokonaisuuden, jossa kriisin kehityskaari hahmottuu vaiheittain (ks. taulukko 1). Aineisto kerättiin kokonaisuudessaan 15.5.2025, tallentamalla uutisartikkelit PDF-muotoisena.

Taulukko 1. HUSin synnytyssairaalakriisin aikajana tiivistettynä.

Ajankohta	Esimerkkejä uutisten otsikoista	Uutisen sisältö
Maaliskuu 2024	HUS ehdottaa synnytysten lopettamista Lohjalla (Yle, 2024a). HUSin toimitusjohtaja perustelee sulkemisen välttämättömäksi (Yle, 2024b).	Päätös esitetään välttämättömänä resurssien hallinnan ratkaisuna. Organisaation virallinen legitimointi.
Toukokuu 2024	Päätös lakkauttamisesta virallistetaan (Yle, 2024c; HS, 2024a). Henkilöstön huoli työyhteisön hengestä ja urakehityksestä (Yle, 2024c-d).	Laajaa julkista keskustelua, henkilöstön huoli tulee näkyviin.
Kesäkuu 2024	HUS ilmoittaa synnytyssairaalan lakkautuksen uudelleenkäsittelystä (Yle, 2024e).	Kriisin monimutkaisuus nousee esiin.
Syyskuu 2024	Synnytysten mahdollinen lopetus joulukuussa (HS, 2024b).	Julkinen huoli alueen palveluista.
Lokakuu 2024	Lohjan kaupunki vaatii päätöksen kumoamista (Yle, 2024g). Lakkautuspäivä vahvistetaan (Yle 2024h). Helsinkiin perustetaan uusi synnytysyksikkö (HS, 2024d).	Poliittinen ja hallinnollinen kehys; organisaation uudistukset.
Marraskuu 2024	Työntekijöiden kokemukset julkisuudessa; siirrot ja yhteistoimintaneuvottelu-prosessi (HS, 2024e–h; Yle, 2024j–n).	Henkilöstön turhautuminen; HUS pyrkii hallitsemaan viestintää.
Joulukuu 2024	Mielipidekirjoituksia ja keskustelua sairaalan laadusta (HS, 2024i–k).	Maineen arviointi yleisön näkökulmasta.
Tammikuu 2025	Synnyttäjien palautetta korostetaan (HS, 2025a-c). HUS ilmoittaa sertifikaattitavoitteesta (HS, 2025c).	Organisaation maineenhallinta ja kriisiviestintä.
Helmikuu 2025	Sertifikaatti paljastuu lakkautetuksi (HS 2025d). Raportointi kotisynnytysvauvojen kuolemista (HS, 2025e; Yle, 2025b).	Kriisin seuraukset ja julkinen huoli; HUSin passiivinen rooli mediakeskustelussa.

Helsingin Sanomat ja Yle Uutiset valikoituivat medioiksi, sillä ne ovat suomalaisen journalismikentän keskeisiä toimijoita ja siten vaikuttavat merkittävästi siihen, miten julkiset organisaatiot esitetään ja ymmärretään. Aineiston rajaus mahdollistaa mainekriisin etenemisen ja siihen liittyvän viestinnän analysoinnin johdonmukaisesti ja perustellusti. Aineistoon valittiin artikkelit, joissa ilmeni sekä syntyvyyden keskustelua että HUSin

synnytyssairaaloihin liittyvää uutisointia (ks. taulukko 1). Valinnassa painotettiin sen teemaattista relevanssia. Mukaan otettiin erityisesti ne artikkelit, joissa HUSin julkisuuskuva, viestintä tai toiminnan oikeutettavuus nousee keskustelun kohteeksi. Tämän rajauksen kautta aineisto toimii tehokkaana pohjana median kehysanalyysille, jossa tarkastellaan, miten journalistinen julkisuus voi sekä vahvistaa että horjuttaa organisaation mainetta.

Aineistoa haettiin hakusanoilla *syntyvyys*, *synnytyssairaala* ja *HUS*. Uutisartikkeleita haettiin sekä medioiden omista hakukoneista että googlen avulla. Aineisto koostuu journalistista uutis- ja ajankohtaisartikkeleista sekä lukijoiden mielipidekirjoituksia, jotka on eritelty medioittain taulukossa 2. Tutkimuksessa ei oteta huomioon lukijoiden kommentteja, sillä tutkimuksen keskiössä on media-analyysi. Aineiston aikavälin rajautumiseen vaikutti HUSin synnytyssairaaloiden ympärille kohdistunut uutisointi, kun HUS ilmoitti keväällä 2024 lakkauttavansa Lohjan synnytyssairaalan. Helmikuun 2025 jälkeen HUS ei ole ottanut kantaa aiheeseen, eikä valitut mediat ole uutisoineet asiasta toukokuuhun 2025 mennessä, jolloin aineisto kerättiin kokonaisuudessaan.

Taulukko 2. Tutkimusaineisto tyypeittäin ja medioittain.

Aineistotyyppi	**YLE**	**HS**	**Yhteensä**
Artikkeli	16	13	29
Mielipidekirjoitus	-	3	3
Yhteensä	16	16	32

Artikkeleissa esiintyvät sekä HUSin viestintä, että eri sidosryhmien kuten synnyttäjien, kätilöiden, päättäjien ja kansalaisten näkökulmat. Aineisto tarjoaa empiirisen perustan tarkastella, miten media osallistuu organisaation maineen rakentumiseen tai murenemiseen kriisitilanteessa. Artikkelit käsittelevät HUSin synnytyssairaaloihin kohdistuvaa kritiikkiä ja Helsingin Sanomien mielipidekirjoitukset ottavat kantaa aiheen uutisointiin (ks. taulukko 2). Aineiston avulla saadaan parempaa käsitystä siitä, miten muutoksia kehystetään lukijoille mediassa.

1.3 Menetelmä

Tarkastelen kvalitatiivisen kehysanalyysin avulla, miten media jäsentää ja merkityksellistää syntyvyyteen, synnytyspalveluiden keskittämiseen sekä HUSin synnytyssairaaloihin kohdistuvaan kritiikkiin liittyvää keskustelua. Kehysanalyysi on Goffmanin (1974) luoma laadullinen analyysimenetelmä, joka tarkastelee, millä tavoin viestintä vaikuttaa maailman tapahtumien ja ilmiöiden hahmottamiseen. Sovellan Goffmanin kehysanalyysin lisäksi kvalitatiivista sisällönanalyysia, sillä se mahdollistaa aineiston systemaattisen tarkastelun ja auttaa tunnistamaan keskeisiä teemoja, käsitteitä ja sanavalintoja, joiden kautta median kehykset rakentuvat. Elon ja muiden (2022, s. 215) mukaan sisällönanalyysi on laadullisen tutkimuksen yleisimmin käytetty analyysimenetelmä, jonka avulla aineistosta voidaan tunnistaa ja jäsentää merkityksiä. Heidän (s. 219–223) mukaan sisällönanalyysi etenee kolmessa vaiheessa; valmistelussa perehdytään aineistoon, analyysivaiheessa aineisto pelkistetään ja ryhmitellään, ja raportointivaiheessa tulokset esitetään esimerkkien avulla. Sisällönanalyysin avulla voin empiirisesti hahmottaa miten media jäsentää ja merkityksellistää tarkasteltavaa ilmiötä.

Kehysanalyysin ja sisällönanalyysin yhdistelmä soveltuu tähän tutkimukseen, sillä ne tarjoavat välineen tarkastella, miten media valikoi, korostaa ja rajaa tiettyjä näkökulmia, jolloin tietyt merkitykset ja toimijat nousevat keskiöön ja toiset jäävät taka-alalle (Väliverronen, 2003, s. 35–36). Entmanin (1993, s. 52) määritelmän mukaan kehystäminen merkitsee valittujen osa-alueiden korostamista siten, että tietynlaiset tulkinnat ja ratkaisuehdotukset nousevat esiin. Kehysanalyysin avulla on mahdollista tarkastella, millaisia tulkintakehyksiä media rakentaa HUSin toiminnasta ja miten nämä kehykset vaikuttavat julkiseen keskusteluun organisaation maineesta ja uskottavuudesta. Kehysanalyysi auttaa ymmärtämään sosiaalisten vuorovaikutusten kautta muodostuneita todellisuuden hiljaisia käsityksiä (Chin ja muut, 2025). Menetelmä tarjoaa tällöin myös välineen analysoida mediaviestinnän ja maineenhallinnan kytköksiä monimutkaisissa, pirullisissa ongelmatilanteissa (Rittel & Webber, 1973, s. 160–167). Elo ja muut (2022, s. 216) nostavat esiin, että laadullisen sisällönanalyysin avulla voidaan kuvailla terveydenhuollon

ammattilaisten ja potilaiden kokemuksia, mikä on tärkeää, kun analysoidaan median luomia kehyksiä terveydenhuollon kontekstissa.

Koska aineisto koostuu kahden valtakunnallisen median julkaisemista uutis- ja ajankohtaisartikkeleista, se mahdollistaa myös medioiden välisten erojen ja painotusten vertailun. Kun kyseessä on media-analyysi, sisällytän tarkasteluun vain artikkeleiden tekstisisällöt. Lukijakommentit, kuvat ja videot on rajattu pois, jotta sisällön tarkastelu keskittyy kielellisiin ja retorisiin keinoihin, joiden avulla media rakentaa julkista kuvaa organisaatiosta ja sen toiminnasta.

Tutkimus jakautuu kahteen osioon asetettujen tutkimuskysymysten mukaisesti. Käyn aineistoni artikkelit manuaalisesti läpi yksi kerrallaan ja tarkastelen, millaisia kehyksiä niissä ilmenee. Tutkimuksen ensimmäisessä osiossa analysoin, millaisia yhteiskunnallisia kehyksiä media rakentaa synnytyssairaaloiden sulkemista ja syntyvyyden ongelmaa ympäröivästä keskustelusta. Muodostan kehykset tunnistamalla toistuvat teemat, käsitteet ja retoriset painotukset. Tarkastelen näitä kehyksiä Entmanin (1993, s. 52) mallin neljän osa-alueen avulla, joita ovat ongelman määrittely, vastuun osoittaminen, moraalinen arviointi sekä ratkaisuehdotukset. Kehysten avulla voin hahmottaa median erilaisia tapoja jäsentää syntyvyyden ja synnytyspalveluiden yhteiskunnallisia ulottuvuuksia.

Toisessa osiossa tarkastelen HUSin maineen rakentumista aineistosta tunnistettujen kehysten kautta. Analyysia ohjaa Benoitin (1997) Image Repair Discourse -malli, joka jäsentää organisaation maineenhallintaa viiden strategiaryhmän avulla, joita ovat kieltäminen, vastuun välttäminen, loukkauksen vähätteleminen, hyvitystoimet ja nöyrtyminen. Mallin avulla analysoin, millaisia maineenhallinnallisia piirteitä media liittää HUSin toimintaan ja miten ne ilmenevät kehyksissä. Lisäksi hyödynnän molemmissa osiossa Rittelin ja Webberin (1973, s. 160–167) käsitettä pirullisesta ongelmasta, joka kuvaa monimutkaisia, ristiriitaisia ja vaikeasti ratkaistavia yhteiskunnallisia kysymyksiä. Tämä käsite tarjoaa tulkintakehyksen, jonka avulla julkinen keskustelu voidaan nähdä laajempana, yhteiskunnallisesti kiistanalaisena kysymyksenä.

Kvalitatiivinen kehysanalyysi tarjoaa välineen ymmärtää, miten media sekä heijastaa että muovaa julkista keskustelua, jonka kautta organisaation maine rakentuu (D'Angelo, 2002, s. 875–876). Menetelmä soveltuu erityisesti tutkimuksiin, joissa tarkastellaan mediavälitteisiä kriisejä ja organisaatioiden julkisuuskuvaa, sillä kehykset toimivat todellisuuden jäsentämiseen ja merkitysten tuottamisen välineinä. Kehysanalyysi mahdollistaa kehysten tunnistamisen ja niiden välisen yhteyden tarkastelun suhteessa sekä pirullisen ongelman luonteeseen että HUSin maineenhallinnan prosessiin.

Seuraavissa luvuissa esittelen tarkemmin pirullisen ongelman kompleksisuutta, median teoreettista taustaa sekä median roolia yhteiskunnallisena toimijana. Teoreettisen viitekehyksen jälkeen siirryn aineiston analyysiin, jossa vastaan tutkimuskysymyksiin ja tarkastelen tulosten merkitystä HUSin maineen ja kriisiviestinnän näkökulmasta. Yhdistämällä nämä kaksi tutkimusnäkökulmaa pyrin saavuttamaan mahdollisimman kokonaisvaltaisen ja poikkitieteellisen ymmärryksen aiheesta, minkä mahdollistaa tutkimuskysymyksiin vastaamisen monipuolisesti.

2 Pirulliset ongelmat ja kompleksisuusajattelu

Yhteiskunnalliset haasteet, kuten laskeva syntyvyys ja sen vaikutukset terveydenhuoltoon, ovat usein monisyisiä ja vaikeasti ratkaistavia. Ne eivät ole selkeästi rajattavissa, eikä niihin ole yksiselitteisiä tai kaikkia osapuolia tyydyttäviä ratkaisuja. Tällaisia ilmiöitä kutsutaan pirullisiksi ongelmiksi. Pirullisten ongelmien käsite on herättänyt yhä enemmän huomiota poliittisessa tutkimuksessa, mutta sen vaikutukset julkisiin organisaatioihin ovat jääneet vähemmälle huomiolle (Head & Alford, 2015). Tässä luvussa tarkastellaan ongelmatyyppien jaottelua sekä kompleksisuuden merkitystä syntyvyyskeskustelussa ja sen julkisessa käsittelyssä.

Pirullisten ongelmien käsite on laajasti käytetty eri tieteenaloilla, mutta sen määrittely ei ole yksiselitteinen. Lönngren ja van Poeck (2020) osoittavat, että tutkimuskentällä esiintyy useita toisistaan poikkeavia näkemyksiä siitä, mitä pirullisuus tarkoittaa. Tämä osoittaa käsitteen analyyttisen rikkauden, mutta myös sen kontekstisidonnaisuuden: se ei ole universaali, vaan sen sisältö vaihtelee käyttökontekstin mukaan – esimerkiksi koulutuksessa tai sosiaali- ja terveysalalla (Lönngren ja van Poeck, 2020). Zitting ja Wiens (2020) kertovat, että pirullisten ongelmien kompleksisuudella tarkoitetaan niiden yhteen kietoutuneisuutta. He jatkavat, että pirullisten ongelmien eri ulottuvuuksien tunnistaminen ja analysointi on tärkeää, sillä se auttaa hallitsemaan kompleksisuutta. Englanninkielinen termi wicked problems voidaan suomentaa pirulliseksi, viheliääksi tai ilkeäksi ongelmaksi, mutta kaikista kolmesta termistä puhuttaessa tarkoitetaan samaa asiaa. Tässä tutkielmassa käytetään Suomessa vakiintunutta termiä, pirullinen ongelma.

Pirullisten ongelmien käsite toimii tässä tutkimuksessa välineenä tarkastella millaisia yhteiskunnallisia kehyksiä media rakentaa synnytyssairaaloiden sulkemista ja syntyvyyden ongelmaa ympäröivästä keskustelusta sekä HUSin synnytyssairaaloihin kohdistuvaa julkista keskustelua ja siihen liittyvää mediakehystystä. Synnytystoiminnan keskittäminen, henkilöstöresurssien niukkuus ja asiakkaiden kokemukset muodostavat moniulotteisen kokonaisuuden ja ongelman, jolle ei ole yksiselitteistä oikeaa ratkaisua. Median rooli

korostuu, kun se osallistuu ongelman määrittelyyn ja rakentaa sen julkista kehystä. Samalla media vaikuttaa vahvasti siihen, miten ongelma kansalaisten keskuudessa ymmärretään.

2.1 Kesyt, sotkuiset ja pirulliset ongelmat

Ongelmat voidaan jakaa kolmeen päätyyppiin; *kesyihin* (tame), *sotkuisiin* (messy) ja *pirullisiin* (wicked) ongelmiin (Raisio, Jalonen, & Uusikylä, 2018). Zittingin ja Wiensin (2020) mukaan kompleksisen tästä jaottelusta tekee se, että ongelma voi olla yhdeltä ulottuvuudeltaan tarkasteltuna kesy ongelma, mutta toiselta pirullinen. Lisäksi heidän mukaansa ongelman jaotteluun vaikuttaa se, millaisesta tilanteesta on kyse. Ongelmien jaottelun avulla voidaan kuitenkin käsitellä kokonaisuuksia monipuolisemmin, kun kiinnitetään huomiota ongelman eri osatekijöihin ja niiden välisiin suhteisiin (Zitting & Wiens, 2020). Raision, Jalosen ja Uusikylän (2018) mukaan erilaiset ongelmat tarvitsevat erilaisia toimintatapoja. Heidän mukaansa kesyt ongelmat ovat ratkaistavissa, sotkuiset ongelmat ovat selkiytettävissä ja pirulliset ongelmat tulee kohdata. He jatkavat, että pirulliset ongelmat erottuvat sotkuisista ja kesyistä ongelmista siten, että ne ovat kompleksisia ja kiistanalaisia, eivätkä ne eivät ratkea yksinomaan asiantuntijatiedolla tai ilman arvolatautunutta keskustelua

2.1.1 Kesyt ja sotkuiset ongelmat

Rittel ja Webber (1973) esittelivät jaottelun kesyihin ja sotkuisiin ongelmiin. Heidän mukaansa kesy ongelma on luonteeltaan hyvin määriteltävissä ja siihen on löydettävissä ratkaisu, joka voidaan arvioida oikeaksi tai vääräksi. Kesy ongelma voidaan nähdä vastineena pirullisen ongelman käsitteelle (Raisio, Puustinen & Vartiainen, 2018). Kun kyseessä on kesy ongelma, ongelma ja sen ratkaisutapa ovat helposti määriteltävissä ja työskentely ongelmien ympärillä on ennakoitavaa ja sujuvaa (Zitting & Wiens, 2020). Zitting ja Wiens jatkavat, että kesyn ongelman ratkaisu voi edetä lineaarisesti ja ennalta

odotettavasti. Kesyn ongelman ympärillä on vain vähän epäselvyyttä, tai sitä ei ole ollenkaan ja tällöin myös konfliktitilanteet ovat hyvin harvinaisia (Raisio, Puustinen & Vartiainen, 2018). Pirullisiin ongelmiin verraten kesystä ongelmasta erilaisen tekee se, että kesy ongelma voidaan toistaa uudelleen samanlaisia lopputuloksia odottaen (Zitting & Wiens, 2020). Kesyn ongelman prosessi voidaan ajatella lineaarisena syy-seuraussuhteena ja prosessina, joka etenee askel askeleelta ongelman määrittelystä tiedonkeruun ja analyysin kautta erilaisten ratkaisujen toteuttamiseen. (Raisio, Puustinen & Vartiainen, 2018).

Sotkuiset ongelmat ovat usein kompleksisia, mutta periaatteessa ratkaistavissa (Raisio, Jalonen & Uusikylä, 2018). Laaksonen ja Vartiainen (2024) tuovat esiin, että sotkuiset ongelmat ovat toisiinsa kietoutuneita järjestelmiä, jotka koostuvat yksittäisistä ongelmista ja ilmiöistä, eikä tällöin ongelman alkuperä ole aina täysin selvä. Raision, Jalosen ja Uusikylän (2018) mukaan ne eroavat selkeästi rajatuista ongelmista siinä, että ne muodostavat toisiinsa kytkeytyneiden ilmiöiden monisyisiä vyyhtejä. Heidän mukaansa näille ongelmille ei ole selkeää alku- tai loppupistettä, eikä niihin löydy yhtä yksiselitteistä ratkaisua. Laaksonen ja Vartiainen (2024) nostavat esiin, että sotkuiset ongelmat ovat kesyjä ongelmia vaativampia ymmärtämisen ja ratkaisemisen kannalta.

Perinteinen sektorikohtainen asiantuntijuus ei ole riittävä sotkuisten ongelmien käsittelyssä, sillä ongelmat edellyttävät kokonaisvaltaisempaa poikkitieteellistä lähestymistapaa, jossa huomio on siirrettävä yksittäisistä tekijöistä niiden välisiin suhteisiin ja vuorovaikutuksiin, jotka usein määrittävät koko ilmiön luonteen (Raisio, Jalonen & Uusikylä, 2018). Glouberman & Zimmerman (2002, s. 1) nostavat esiin, että sotkuiset ongelmat muodostuvat usein kesyjen ongelmien osajoukoista ilman että niitä voitaisiin pelkistää kesyiksi ongelmiksi. He jatkavat niiden monimutkaisen luonteen liittyvän ongelman mittakaavaan, mutta myös koordinointiin ja erikoisosaamiseen. Tämän vuoksi sotkuiset ongelmat ovat haastavia ja ne voivat ratkaisematta jääneinä muuttua edelleen pirullisiksi ongelmiksi (Head, 2022 s. 131).

Laaksosen ja Vartiaisen (2024) mukaan sotkuisia ongelmia ei voida ratkaista yksinään, vaan ne on kohdattava kokonaisuutena, sillä ne tarvitsevat monipuolista asiantuntemusta, laajaa ymmärrystä ja testattuja menetelmiä niiden ratkaisemiseksi. Kingin (1993, s. 106) mukaan sotkuiset ongelmat vaativat sitoutumista ongelman ymmärtämiseen, sillä näiden ongelmien hallitseminen vaatii sekä systeemistä ajattelua että systeemisiä lähestymistapoja. Vaikka sotkuiset ongelmat ovat yleistettävissä, ne eivät ole vain kokoelma yksinkertaisia ongelman osia (Glouberman & Zimmerman, 2002, s. 1). Sotkuiset ongelmat voivat sisältää sotkuisia ja kesyjä sivuongelmia, mutta niitä ei voida pelkistää kumpaankaan (Goodwin, 1994). Sotkuisilla ongelmilla on erityisvaatimuksia, mukaan lukien ainutlaatuisten paikallisten olosuhteiden ymmärtäminen (Glouberman & Zimmerman, 2002, s. 1)

Toisin kuin kesyissä ongelmissa, joissa pyritään tiettyyn yhteisesti hyväksyttyyn lopputulokseen, sotkuisten ongelmien ratkaiseminen etenee harvoin yhtä lineaarisesti (Raisio, Jalonen & Uusikylä, 2018). Silti ne voivat sisältää elementtejä yhteisymmärryksestä, esimerkiksi sovituista toimenpiteistä tai tavoitteista. Sotkuisten rinnalla puhutaan usein myös monimutkaisista ongelmista, joille on ominaista laaja-alainen koordinointitarve eri toimijoiden välillä (Raisio, Jalonen & Uusikylä, 2018).

Raisio, Jalonen ja Uusikylä (2018) kertovat tiedon roolin korostuvan erityisesti sotkuisten ongelmien ratkaisuissa, sillä tiedon on tarkoitus tukea päätöksentekoa, vaikka taustalla vaikuttavat ideologiset ja arvopohjaiset ristiriidat saattavat hämärtää konsensusta. He jatkavat, että ajan myötä tietyt toimintatavat voivat vakiintua, mikä helpottaa päätöksentekoa. Laaja-alainen tiedonkeruu on heidän mukaansa tärkeää myös siksi, että se paljastaa mahdollisia piileviä riskejä, esimerkiksi sellaisia, joita kaikki päätöksentekijät eivät ole tunnistaneet, mutta joista jollakin taholla voi olla tietoa. Tällainen tietopohjan vahvistaminen vähentää epävarmuutta, joka liittyy tiedollisiin aukkoihin ja oletuksiin (Raisio, Jalonen & Uusikylä, 2018).

Sotkuiset ongelmat ilmenevät Raision, Jalosen ja Uusikylän (2018) mukaan tilanteiden välisistä kytköksistä. He nostavat esiin ongelman sotkuisuuden olevan suhteellista, ei absoluuttista, sillä sotkuisen ongelman kytkeytyneisyyden ymmärtäminen riippuu tulkitsijoiden kognitiivisesta ymmärryksestä ja tiedollisesta monimuotoisuudesta. He korostavat sotkuisten ongelmien selkiyttämisen edellyttävän hallinnollisten rajojen ylittämistä ja moniammatillista yhteistyötä.

2.1.2 Pirulliset ongelmat

Raisio, Jalonen ja Uusikylä (2018) kuvaavat pirullisia ongelmia ilmiöiksi, jotka ovat luonteeltaan sellaisia, joiden ratkaisut voivat synnyttää uusia ongelmia tai olla hyväksyttäviä vain joidenkin sidosryhmien näkökulmasta. Esimerkiksi keskustelu synnytystoiminnan keskittämisestä ja palveluiden alueellisesta tasa-arvosta voidaan nähdä pirullisena ongelmana, jossa erilaiset arvot, kokemukset ja resurssirajoitteet törmäävät.

Rittel ja Webber (1973) kertovat, että pirulliset ongelmat ovat vaikeasti hahmotettavia, koska niiden määrittely ja ratkaiseminen ovat tiiviisti kytköksissä toisiinsa. He jatkavat, että niille on ominaista, että ongelmilla ei ole selkeää loppupistettä ja jokainen ehdotettu ratkaisu muuttaa itse ongelman luonnetta. Rittel ja Webber (1973) kuvaavat pirullisia ongelmia ainutlaatuisiksi, arvolatautuneiksi ja muihin ongelmiin kytkeytyneiksi. Niiden ratkaiseminen ei siis ole yksinkertaista vaan vaatii monialaista ymmärrystä ja jatkuvaa vuoropuhelua eri osapuolten välillä (Raisio, Jalonen, & Uusikylä, 2018). Pirullisia ongelmia luonnehtivat erityisesti kompleksisuus, monimutkaisuus, epäselvä ongelmanmäärittely ja arvoihin kytkeytyvät ristiriidat (Lönngren & van Poeck, 2020). Tällöin itse ongelma ja ongelman ratkaisutapa ovat epäselviä ja ongelman ympäristö vaikeasti ennakoitavissa (Zitting & Wiens, 2020).

Rittel ja Webber (1973, s. 159) väittävät, että yksi vaikeimmista ongelmista on itse ongelman määrittely ja paikantaminen. Eli tiedostaa mikä erottaa havaitun tilan halutusta tilanteesta ja löytää, missä monimutkaisessa syy-seurausverkostossa ongelma todella on

(Rittel & Webber, 1973, s. 159). Alfordin ja Headin (2017, s. 397) käsitys pirullisista ongelmista vaihtelee niiden kognitiivisen monimutkaisuuden, toimijoiden ja monimuotoisuuden suhteen. Hoppen (2010, s. 73) mukaan pirullisille ongelmille on ominaista epävarmuus vaaditusta ja saatavilla olevasta tiedosta, sekä yhteisymmärryksen puute kyseessä olevista normeista ja arvoista. Levinin ja muiden (2012, s. 124) mukaan käsitys pirullisista ongelmista koostuu neljästä keskeisestä ominaisuudesta: aika on loppumassa, ongelman aiheuttajat pyrkivät tarjoamaan ratkaisun ongelmaan, ongelmien ratkaisemiseen tarvittava johto on heikko tai olematon ja ongelman ympärillä tapahtuu vastausten siirtämistä tulevaisuuteen. Banninkin ja muiden (2024) mukaan näiden kaikkien pirullisten ongelmien käsitysten keskeinen elementti on se, että eri toimijoilla on erilaiset käsitykset väitetyn ongelman tosiasiallisesta perustasta ja erilaiset normatiiviset suuntautumiset, jotka tukevat luonnollisesti erilaisia määritelmiä. Heidän mukaansa pirullinen ongelma on pirullinen, sillä toimijat eivät ole yhtä mieltä ongelman määritelmästä ja mieltymyksistä, eli he eivät ole yhtä mieltä faktoista ja arvoista. Rittel ja Webber (1973) esittävät kymmenen pirullisen ongelman pääominaisuutta:

1. Pirulliselle ongelmalle ei ole olemassa lopullista lopputulosta.
2. Pirullisilla ongelmilla ei ole pysäytyssääntöä, eli lopullista ratkaisua.
3. Oikeita tai vääriä ratkaisuja ei ole, vain hyviä tai huonoja.
4. Ongelman ratkaisulle ei ole välitöntä tai lopullista testiä.
5. Jokainen pirulliseen ongelman ratkaisuyritys on ainutkertainen, eikä niitä ole mahdollista oppia yrityksen ja erehdyksen kautta.
6. Pirullisille ongelmille ei ole lueteltavaa joukkoa mahdollisia ratkaisuja, eikä ole olemassa hyvin kuvattua joukkoa sallittuja toimintoja, jotka voitaisiin sisällyttää suunnitelmaan.
7. Kaikki pirulliset ongelmat ovat syvimmiltään ainutlaatuisia.
8. Jokaista pirullista ongelmaa voidaan pitää seurauksena toisesta ongelmasta.
9. Ristiriidan ilmeneminen voidaan selittää monin tavoin.
10. Ongelmanratkaisijoilla ei ole oikeutta erehtyä.

Rittel ja Webber (1973) nostavat esiin sen miten pirulliset ongelmat ovat monimutkaisia ja huonosti määriteltävissä olevia, eikä niille ole yksiselitteisiä ratkaisuja. Heidän mukaansa ne eroavat kesyistä ongelmista, joita voidaan lähestyä selkeästi rajatuin menetelmin ja usein ratkaista objektiivisesti oikealla tavalla. Pirulliset ongelmat liittyvät laajasti yhteiskunnallisiin prosesseihin ja ovat jatkuvasti muuttuvia. Rittel ja Webber (1973) painottavat, ettei näitä ongelmia voida koskaan lopullisesti ratkaista, vaan parhaimmillaan ne voidaan vain ratkaista uudelleen aina uudessa kontekstissa.

2.2 Syntyvyyskeskustelun kompleksisuus

Pirullinen ongelma ei ole syy-seuraussuhde, joka voitaisiin ratkaista vain poistamalla sen syy, vaan se on kompleksinen eli monen yhteen kietoutuneen asian summa (Zitting & Wiens, 2020). Syntyvyyden lasku ja synnytystoiminnan keskittäminen on oivallinen esimerkki sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän pirullisesta ongelmasta, jonka taustalla on monia yhteen kietoutuneita tekijöitä. Synnytyssairaalakeskustelun osalta voidaan todeta, että kyseessä on klassinen pirullinen ongelma. Ongelman määrittely, eli onko kyse resurssipulasta, väestörakenteesta vai huonosta hallinnosta, vaihtelee osapuolten mukaan. Ratkaisujen vaikutuksia on vaikea ennustaa ja ne voivat synnyttää uusia, odottamattomia ongelmia. Julkisessa keskustelussa törmäävät eri arvolähtökohdat, kuten alueellisten synnytyspalveluiden saatavuus, perheiden kokemukset, henkilökunnan työhyvinvointi ja järjestelmän kustannustehokkuus. Samalla media toimii välineenä, joka ei ainoastaan viesti tapahtumista, vaan osallistuu aktiivisesti ongelman muotoiluun kehystämällä sitä tietyllä tavalla.

Parhaimmillaan ja vastoin negatiivisia konnotaatioita julkiset organisaatiot ovat hyviä tarjoamaan palveluita, jotka ovat suhteellisen standardoituja, organisoituja ja rutiininomaisia (Head & Alford, 2015). Kettl (2009) nostaa esiin, että julkiset organisaatiot suorittavat tehtäviä, kuten terveydenhuoltoa, tehokkaasti ja useimmissa tapauksissa empaattisesti ja vastaanottavaisesti. Julkiset organisaatiot ovat kuitenkin vähemmän valmiita vastaamaan tehokkaasti epärutiininomaisiin palveluihin liittyviin haasteisiin tai

muutoksiin. Tämä pätee erityisesti pirullisiin ongelmiin, eli ongelmiin, jotka ovat monimutkaisia, arvaamattomia, avoimia tai ratkaisemattomia (Kettl, 2009, s. 92).

Ensisilmäyksellä pirullisten ongelmien kanssa painiminen saattaa tuntua menetettyjen asioiden taltuttamiselta (Head & Alford, 2015). Kuten Churchman (1967) sekä Rittel ja Webber (1973) määrittelivät, pirulliset ongelmat tuntuvat käsittämättömiltä ja ratkaisuttomilta. Head ja Alford (2015) väittävät, että vaikka täydelliset ratkaisut pirullisille ongelmille ovat hyvin harvinaisia, on mahdollista laatia osittaisia tai väliaikaisia toimintatapoja näiden ongelmien torjumiseksi ja hetkelliseksi ratkaisemiseksi. Jokainen pirullinen ongelma on jossain määrin ainutlaatuinen, joten lähestymistapojen harkitulla yhdistelyllä olosuhteista riippuen, voidaan löytää onnistuneita ratkaisuja, jotka sopivat tiettyihin yksilöllisiin olosuhteisiin (Head & Alford, 2015). Jokainen ongelma on vuorovaikutuksessa muiden ongelmien kanssa ja sen vuoksi niiden voidaan ajatella olevan osa toisiinsa liittyvien ongelmien järjestelmää. Tällaisen järjestelmän ratkaisu voidaan harvoin saada ratkaisemalla erikseen jokainen ongelma, josta se koostuu (Head & Alford, 2015).

Rittel ja Webber (1973) nostavat esiin, että suurten ongelmien ratkaiseminen teknisellä lähestymistavalla on haastavaa, sillä nykyaikainen yhteiskunta ei ole taipuvainen ylhäältä alas -periaatteella tehtyihin ratkaisuihin. Yhteiskuntaryhmien pyrkimyksissä, arvoissa ja näkökulmissa on yhä enemmän eroja, jotka osaltaan vaikeuttavat selkeiden ja määrättyjen ratkaisujen mahdollisuutta (Head & Alford, 2015). Rittelin ja Webberin (1973) mukaan sosiaalisen tai poliittisen suunnittelun nykyaikaiset ongelmat eroavat fysiikan ja tekniikan tieteiden ongelmista, jotka ovat tyypillisesti kesyjä ongelmia sillä ne ovat aina ratkaistavissa. He jatkavat nykyaikaisten yhteiskunnallisten ongelmien olevan yleensä pirullisia ja heikosti määriteltävissä olevia ja perustuvat tieteen sijaan arvioihin ja arvoihin. Tässä mielessä useimmat merkittävät julkisen yhteiskunnan ongelmat ovat pirullisia (Rittel & Webber, 1973, s. 160), eli ne ovat luonnostaan vastustuskykyisiä selkeälle määritelmälle ja sovitulle ratkaisulle (Head & Alford, 2015).

Yksinkertaistettuna pirulliset ongelmat ovat pirullisia, koska asiaankuuluvat toimijat ovat asioista eri mieltä (Bannink ja muut, 2024). Bannink ja muut jatkavat yhteistyöhön perustuvan toiminnan edellyttävän toimijoiden välistä sopimusta siitä, että heidän yhteistyönsä auttaa lopulta kaikkia, koska se ratkaisee pirullisia ongelmia. Heidän mukaansa toimijoiden omat käsitykset ympäröivästä maailmasta tekee ongelmista pirullisia, eli ongelma on pirullinen, kun toimijat eivät ole yhtä mieltä sen määritelmästä ja sen vuoksi he eivät välttämättä järjestäydy oletetun ongelman ympärille. Päättäjät toimivat omien tulkintojensa perusteella, jolloin he eivät välttämättä myöskään pääse yhteisymmärrykseen ongelmasta (Bannink ja muut, 2024).

Headin ja Alfordin (2015) mukaan ajatus siitä, että normaalista poikkeavat toimet ja tapahtumat saattavat vaatia uudenlaisia poliittisia toimia, saattaa olla uskottavampi kuin Rittelin ja Webberin neljä vuosikymmentä sitten esittämä väite. Sen mukaan uudet lähestymistavat olisivat välttämättömiä nykyaikaisen elämän perustavanlaatuisten näkökohtien käsittelemiseksi, jotka edistävät monimutkaisuutta, keskinäisiä yhteyksiä, moniarvoisuutta ja epävarmuutta (Head & Alford, 2015).

Robertsin (2000) mukaan lisääntynyt tietoisuus arvoeroista on syntynyt rinnakkain demokratian, markkinatalouksien ja sosiaalisen kommunikaation laajenemisen kanssa. Hän tuo esiin, että monille ongelmille on ominaista syvään juurtuneet erimielisyydet ongelmien luonteesta ja merkityksestä ja mahdollisista ratkaisuista. Headin ja Alfordin (2015) mukaan monimutkaisuudelle, monimuotoisuudelle, epävarmuudelle ja epäselvyydelle ei ole olemassa syytä, eikä näin ollen ole myöskään yhtä parasta toimintatapaa pirullisten ongelmien ratkaisemiseksi. He kertovat, että ongelman määrittely yleensä viittaa ensisijaiseen ratkaisuun ja siksi ehdotettujen menetelmien tai lähestymistapojen kanssa on oltava varovaisia, koska ne ovat todennäköisesti alustavia ja epätäydellisiä, sillä yritykset ratkaista pirullisia ongelmia johtavat usein huonoihin tai odottamattomiin lopputuloksiin.

Pirullisten ongelmien ratkaisun onnistumisen arvioimiseksi ei ole olemassa luotettavaa kriteeristöä, eikä myöskään kokemuksen kautta oppiminen ole saavutettavissa (Rittel ja

Webber, 1973). Head ja Alford (2015) kuitenkin väittävät, että vaikka jokainen ratkaisu pirullisen ongelman käsittelemiseksi vaatii lisätutkimusta ja soveltamista, se ei välttämättä ole huono asia. Heidän mukaansa vankat arviointikehykset ja kriteerit eivät aina auta päättäjiä puuttumaan yhteiskunnallisiin monimuotoisiin ongelmiin ja erilaiset arvonäkökulmat monissa asioissa estävät yksimielisyyden muodostumisen. Banninkin ja muiden (2024) mukaan on olemassa ääretön määrä mahdollisia ja onnistuneita ratkaisuja äärettömään määrään ongelmia. Ongelman ratkaisumahdollisuuksista lopulta vain hyvin harvat toimivat (Bannink ja muut, 2024).

Pirullisten ongelmien käsite on osa kompleksisuusajattelua. Asiaa voidaan pitää kompleksisena, kun sen koostuessa monista toisiinsa kytkeytyneistä osa-alueista (Jalonen, 2006). Kompleksisuusteoriat keskittyvät lineaaristen syy-seuraussuhteiden sijaan kokonaisuuksiin, jotka muodostuvat yhteen kietoutuneista muuttujista ja toimijoista ja niiden muodostamiin järjestelmiin, jotka ovat ulkopuolisille vaikutteille avoimia (Zitting & Wiens, 2020). Kompleksisuus käsitteenä tulee Jalosen (2006) mukaan puhekielessä esiin usein sen kielteisessä merkityksessä, kun kuvataan vaikeasti hallittavia ja ymmärrettäviä tilanteita ja kokonaisuuksia. Hän jatkaa, että yhteiskunnallisessa kontekstissa nämä kielteiset konnotaatiot näkyvät tilanteissa, joissa esimerkiksi kolmannen osapuolen osallistuminen ja aktiivisuus voidaan kokea päätöksentekoa monimutkaistavaksi ja hidastavaksi tekijäksi. Hänen mukaansa tällaisessa tilanteessa kompleksisuutta voidaan pitää samanaikaisesti sekä uhkana että mahdollisuutena. Jalonen (2006) tuo esiin, että kompleksisille systeemeille ominaista on odottamattomat seuraukset, herkkyys muutoksille, niiden useat toimijat, keskinäiset riippuvuudet ja ennalta-arvaamattomat vaikutukset. Hän kertoo, että kompleksisuusajattelun kautta yhteiskunnalliset ongelmat ovat moniulotteisia ja laajoja kokonaisuuksia, joihin vaikuttavat itse ongelman lisäksi ympäröivät yhteiskunnalliset tapahtumat ja päätöksenteot.

Kompleksisuusajattelu on poikkitieteellinen lähestymistapa, jota tässäkin viestinnällisessä tutkielmassa hyödynnetään ymmärtämään terveydenhuollon pirullisen ongelman laajempaa kokonaisuutta. Syntyvyyden laskuun liittyvä keskustelu on esimerkki

tällaisesta kompleksisesta ilmiöstä. Syntyvyyskeskustelussa laskeva syntyvyys, samanaikaiset kansalliset synnytystalkoot, kannustus syntyvyyden nousuun ja synnytyspalveluiden vähentäminen voidaan nähdä hyvin kompleksisena. Se ei koske ainoastaan perhepolitiikkaa tai terveyspalveluita, vaan liittyy myös talouteen, kulttuuriin, sukupuolirooleihin, työelämän rakenteisiin, työllisyyteen ja yksilön valintoihin. Tällaisessa tilanteessa julkinen keskustelu ja median kehykset vaikuttavat merkittävästi siihen, miten ongelma nähdään kansalaisten kesken ja millaisia ratkaisumalleja pidetään mahdollisina.

3 Media maineen ja kriisin rakentajana

Media on keskeinen toimija organisaatioiden maineen rakentumisessa. Median kautta organisaatioiden toiminta ja viestintä tulevat julkisen tarkastelun kohteeksi. Uutisoinnin tavat, kuten aihevalinnat, otsikointi ja lähteiden käyttö, vaikuttavat siihen, millaisia mielikuvia yleisölle muodostuu. Media ei ainoastaan raportoi tapahtumista, vaan toimii myös aktiivisena merkitysten tuottajana. Se kehystää asioita tietyllä tavalla, määrittelee ongelmien syitä ja seurauksia sekä tarjoaa moraalisia arvioita ja ratkaisuja. Tämän vuoksi median rooli on olennainen erityisesti silloin, kun organisaatio kohtaa kriisin tai joutuu julkisen kritiikin kohteeksi.

Julkisen terveydenhuollon organisaatiot, kuten HUS, toimivat yhteiskunnallisesti merkittävissä ja usein tunteita herättävissä konteksteissa. Yksittäinen päätös tai palvelumuutos voi saada laajaa medianäkyvyyttä ja herättää voimakkaita reaktioita lukijoissa. Tällaisissa tilanteissa media voi vahvistaa tai horjuttaa organisaation mainetta riippuen siitä, miten se kehystää organisaation toimintaa ja viestintää. Maineenhallinnan näkökulmasta organisaation tehtävä on vastata esitettyyn kritiikkiin sekä pyrkiä vaikuttamaan siihen, millaisena sen toiminta näyttäytyy julkisuudessa (Coombs, 2007b). Media ja organisaatio muodostavat dynaamisen vuorovaikutussuhteen, jossa maine ja kriisi rakentuvat viestinnän avulla.

3.1 Median ja journalismin rooli julkisessa keskustelussa

Media toimii keskeisenä yhteiskunnallisena näyttämönä, jossa erilaiset toimijat, kuten viranomaiset, asiantuntijat ja kansalaiset, voivat esittää näkemyksiään ja käydä julkista keskustelua. Median tehtävänä ei ole pelkästään välittää tietoa kansalaisille, vaan se myös valikoi ja painottaa aiheita vaikuttaen siihen mitä pidetään tärkeänä ja ajankohtaisena ja millaisia kehyksiä ilmiöille annetaan (McCombs & Shaw, 1972, s. 177).

Entman (1993, s. 52) tuo esiin, että media osallistuu todellisuuden rakentamiseen kehystämällä uutisia ja tapahtumia. Hänen mukaansa kehysanalyysin kehys on valinnan ja korostamisen prosessi. Sen avulla media määrittelee ongelman, sen syyt, moraaliset arviot ja mahdolliset ratkaisut (Entman, 1993, s. 52). Kehystämisen kautta media luo kielellisiä ja visuaalisia rakenteita, jotka vaikuttavat yleisön tulkintoihin aiheesta (Happer & Philo, 2013, s. 322). Kun kyseessä on julkisen organisaation toiminta, kuten terveydenhuollon palveluiden uudelleenjärjestelyt, median valitsemilla kehyksillä on merkittävä vaikutus siihen, tulkitaanko päätökset välttämättöminä, epäoikeudenmukaisina tai epäonnistuneina (Happer & Philo, 2013, s. 322).

Median tuottamat kehykset ovat valintoja yksittäisten toimittajien tulkintatyöstä. Toimittajilla on merkittävä rooli siinä, millaisista näkökulmista uutiset kirjoitetaan, vaikka he toimivatkin osana organisaatioiden käytäntöjä (Tuchman, 1978, s. 97). Reesen (2007, s. 150) mukaan yksittäinen toimittaja voi esimerkiksi valita, mitä lähteitä hän käyttää, millaisia lainauksia nostaa esiin ja miten otsikoi uutisen. Hänen mukaansa toimittajan valinnat voivat muokata uutisen kehystä ja sen aiheuttamaa tulkintaa. Toimittajien henkilökohtaiset arvot, ammatilliset rutiinit ja toimituksen asettamat raamit vaikuttavat siihen, millaiseksi uutiskertomus muodostuu ja millä tavalla organisaation maine tuodaan esille (van Dalen, 2012, s. 139).

Julkisten organisaatioiden kannalta media on myös keskeinen legitimaation väline. Deephousen (2000, s. 1092) mukaan median kautta organisaatiot voivat vahvistaa omaa uskottavuuttaan ja osoittaa toimivansa yhteiskunnan odotusten mukaisesti. Hänen mukaansa media voi myös samalla kyseenalaistaa organisaation odotuksia ja asettaa organisaation vastuuseen. Median esittämät tulkinnat voivat joko tukea organisaation mainetta tai horjuttaa sitä, mikä tekee julkisen keskustelun hallinnasta haastavaa (Deephouse, 2000, s. 1092).

Terveydenhuollon kontekstissa median voidaan nähdä toimivan valvojana, joka valitsee millaiset äänet ja näkökulmat pääsevät esiin milläkin painotuksella. Esimerkiksi

synnytyssairaaloiden lakkautuksia koskevassa keskustelussa median rooli ei rajoitu faktatiedon välittämiseen, vaan se myös muokkaa yleisön käsityksiä siitä, kuka on vastuussa palvelujen heikentymisestä. Media toimii merkitysten välittäjänä ja muokkaajana, joka osaltaan rakentaa organisaation ja sen toimintaympäristön julkista kuvaa ja mainetta (Fairclough, 1995, s. 36).

3.2 Kehystäminen mediassa

Kehystäminen on keskeinen käsite, kun tarkastellaan median vaikutusta organisaatioiden maineeseen ja kriisien julkiseen rakentumiseen (Entman, 1993, s. 52). Kehyksen, eli frame -käsitteen keksijänä voidaan pitää Erving Goffmania (Karvonen, 2000, s. 79). Karvonen (2000, s. 79) toteaa että Goffmanin käsitteessä on kyse tilanteen jäsentämisestä. Eli tilanne saa määritelmän kysymykselle, mitä on meneillään. Kehystämisen avulla media ei pelkästään tiedota tapahtumista, vaan myös tulkitsee ja määrittää, mitä pidetään merkityksellisenä, kuka on vastuussa ja millaisia arvoja tapahtumiin liitetään (Entman, 1993, s. 52). Kehykset toimivat siis suodattimina, joiden kautta yleisö hahmottaa todellisuutta ja joiden avulla media muokkaa julkista keskustelua (Gamson & Modigliani, 1989, s. 3). Kun organisaation toiminta joutuu median tarkasteluun, valitut kehykset voivat vahvistaa tai heikentää sen mainetta riippuen siitä, esitetäänkö organisaatio vastuullisena toimijana vai ongelmien aiheuttajana (Coombs, 2007b, s. 164).

Kehystämistä voidaan tarkastella kahdella tasolla: mediakehyksenä ja yleisökehyksenä (Scheufele, 1999, s. 106). Mediakehys tarkoittaa toimittajien ja toimitusten tuottamia tulkinnallisia rakenteita, jotka ohjaavat uutisten sisältöä ja painotuksia (Tuchman, 1978, s. 97; van Dalen ja muut, 2012, s. 139). Yleisökehys puolestaan viittaa siihen, miten vastaanottajat tulkitsevat ja omaksuvat nämä kehykset omien kokemusten ja arvojen kautta (Scheufele, 1999, s. 106). Näiden tasojen välinen vuorovaikutus on tärkeä, sillä julkisen organisaation maine ei muodostu yksinään siitä, mitä media sanoo, vaan myös siitä, miten yleisö tulkitsee median esittämät viestit (McCombs, 2014, s. 21). Entmanin (1993, s.

52) mukaan kehystäminen määritellään usein epämääräisesti, ja paljon jätetään lukijan ja tutkijan oletetun hiljaisen ymmärryksen varaan.

Kehystämisen kannalta olennaista on, että tietyt näkökulmat nostetaan esiin ja toiset jätetään taka-alalle (Entman, 1993, s. 54). Kehystäminen tarkoittaa siis tiettyjen näkökohtien valitsemista ja niiden korostamista viestinnässä siten, että se edistää tietyn ongelman määrittelyä tai syy-seuraussuhteen tulkintaa (Entman, 1993, s. 52). Esimerkiksi kriisiuutisoinnissa media voi painottaa joko organisaation vastuuta ja virheitä tai sen pyrkimyksiä ratkaista tilanne ja korjata vahingot. Semetko ja Valkenburg Valkenburg (2000, s. 95) ovat tunnistaneet uutisjournalismissa toistuvia, kulttuurisesti vakiintuneita kehyksiä, kuten konfliktin, inhimillisen kiinnostuksen, taloudellisen seurauksen ja moraalisen vastuun kehykset, jotka ohjaavat yleisön tulkintoja kriiseistä ja vastuusta. Nämä valinnat vaikuttavat suoraan yleisön käsitykseen organisaation maineesta ja luotettavuudesta (Semetko & Valkenburg Valkenburg, 2000, s. 96).

Dalenin (2012, s. 139) mukaan yksittäiset toimittajat vaikuttavat keskeisesti siihen, millaisia kehyksiä uutisiin rakentuu. Hän mukaan toimittajan tekemät valinnat kuten otsikointi, lähdevalinnat, lähteiden painottaminen ja tekstin sävy voivat ohjata uutisen tulkintaa merkittävästi. Vaikka kehykset heijastavat usein toimituksen laajempaa linjaa, toimittajien omat arvot, kokemukset ja käsitykset voivat vaikuttaa siihen, miten tietty aihe kehystetään (Tuchman, 1978, s. 97). Tämän vuoksi kaksi eri mediaa voivat esittää saman tapahtuman eri tavoin, mikä korostaa journalismin tulkinnallista ja inhimillistä luonnetta (van Dalen ja muut., 2012, s. 141).

Kehystämisen näkökulmasta myös uutisgenret ja tekstilajit vaikuttavat siihen, miten organisaation maine rakentuu (Fairclough, 1995, s. 38). Esimerkiksi uutisartikkeli pyrkii objektiivisuuteen ja neutraaliin sävyyn, kun taas pääkirjoitus tai kolumni voi sisältää yksiselitteisiä arvioita ja moraalisia kannanottoja (Fairclough, 1995, s. 40). Julkisissa organisaatioissa tämä tarkoittaa, että maineen kannalta merkitykselliset tulkinnat voivat syntyä paitsi uutisjournalismissa myös mielipidekirjoituksissa (McCombs, 2014, s. 23).

Kehystämisen tutkiminen kahdessa eri verkkolehdessä tarjoaa mahdollisuuden vertailla, miten eri mediat voivat rakentaa toisistaan poikkeavia julkisia todellisuuksia. Jos toinen media kehystää organisaation toiminnan kriisinä, virheenä tai epäonnistumisena ja toinen taas rationaalisena hallinnollisena päätöksenä, nämä erot voivat muokata yleisön käsitystä merkittävästi. Tämä liittyy myös agendan asettamisen teoriaan (*agenda-setting*), jonka mukaan media ei välttämättä kerro ihmisille, mitä ajatella, vaan mitä asioita ajatella (McCombs, 2014, s. 21). Tällainen näkökulma paljastaa Entmanin (1993, s. 55) mukaan sen, miten median valta ilmenee hienovaraisesti. Se ei pakota yleisöä tiettyyn mielipiteeseen, mutta kuitenkin määrittää mistä näkökulmasta asioita tulisi tarkastella.

3.3 Mainekriisit ja niiden hallinta

Mainekriisi syntyy tilanteessa, jossa organisaation toiminta, päätökset tai viestintä joutuvat julkisen kyseenalaistamisen kohteeksi tavalla, joka uhkaa sen uskottavuutta ja luotettavuutta. Kriisi ei siis ole pelkästään operatiivinen tai hallinnollinen ongelma, vaan ennen kaikkea viestinnällinen ja maineellinen ilmiö (Coombs, 2007b, s. 163). Media toimii Benoitin (1997, s. 179) mukaan usein keskeisenä väylänä, jonka kautta kriisi rakentuu julkisuudessa. Hänen mukaansa uutisoinnin sävy, lähdevalinnat ja kehykset voivat joko kiihdyttää kriisin leviämistä tai tukea organisaation pyrkimyksiä sen hallintaan.

Mainekriisin keskiössä on yleisön luottamus organisaatioon. Fombrunin (1996, s. 72) mukaan maine rakentuu pitkälti sidosryhmien arvioiden pohjalta organisaation aiemmasta toiminnasta ja kyvystä täyttää yhteiskunnalliset odotukset. Julkisen sektorin organisaatioille kuten HUSille mainekriisit ovat erityisen haastavia, sillä niiden toiminta liittyy kansalaisten perusoikeuksiin ja hyvinvointiin. Tämä tekee organisaation päätöksistä eettisesti ja emotionaalisesti latautuneita (Heath, 2010, s. 14).

Coombsin (2007b, s. 164) Situational Crisis Communication Theory (SCCT) tarjoaa viitekehyksen, jonka avulla organisaatio voi vastata mainekriiseihin strategisesti. Coombsin teorian mukaan kriisin hallinta perustuu tilanteen arviointiin: organisaation on

tunnistettava, missä määrin se nähdään vastuullisena kriisin synnystä ja viestittävä sen mukaisesti. Jos kriisi johtuu ulkopuolisista olosuhteista, viestinnän tulisi korostaa läpinäkyvyyttä ja empatiaa, jos organisaatiota pidetään syyllisenä, sen on osoitettava vastuunottoa ja konkreettisia korjaavia toimia (Coombs, 2015, s. 144). Tehokas maineenhallinta edellyttää myös terminologista kontrollia, eli kykyä vaikuttaa siihen, miten kriisistä puhutaan ja millaisia käsitteitä siihen liitetään (Hearit, 2006, s. 7). Organisaatiot pyrkivät usein määrittelemään tilanteen omilla ehdoillaan, esimerkiksi uudistuksena tai rakenteellisena muutoksena, kun taas media voi kehystää saman asian leikkauksena tai palvelujen heikentämisenä (Hearit, 2006, s. 9). Tämä kamppailu sanoista ja merkityksistä on olennainen osa mainekriisin viestintää (Entman, 1993, s. 52).

Terveydenhuollon kontekstissa mainekriisit syntyvät usein päätöksistä, jotka koskettavat laajaa yleisöä. Esimerkiksi synnytyssairaaloiden lakkauttaminen voidaan kehystää taloudellisesti välttämättömänä ratkaisuna tai vaihtoehtoisesti potilasturvallisuutta uhkaavana toimenpiteenä. Eri kehykset vaikuttavat siihen, miten organisaation toiminta ymmärretään ja millaisena sen maine julkisuudessa näyttäytyy (Coombs, 2015, s. 145). Näissä tilanteissa maineenhallinta kytkeytyy kiinteästi kriisiviestintään, molemmat pyrkivät palauttamaan luottamusta ja rakentamaan yhtenäistä narratiivia organisaation toiminnasta (Cornelissen, 2020, s. 224).

Mainekriisin hallinta edellyttää myös pitkäjänteisyyttä. Benoitin (1997, s. 179) mukaan maineen palauttaminen on prosessi, joka jatkuu pitkään varsinaisen kriisin jälkeen. Organisaation on seurattava, miten sen viestintä ja toimet tulkitaan mediassa ja arvioitava onko se onnistunut palauttamaan yleisön luottamuksen. Pitkällä aikavälillä johdonmukainen ja läpinäkyvä viestintä muodostaa perustan kestävälle maineelle (Fombrun & van Riel, 2004; Coombs, 2015).

Kriisi voidaan määritellä tapahtumaksi, joka voi aiheuttaa merkittäviä kielteisiä vaikutuksia organisaatiolle ja sen sidosryhmille (Coombs, 2018, s. 4–5). Organisaatiokriisit eroavat Coombsin (2018) mukaan muista siten, että kriisiviestinnästä tulee olennainen osa

organisaation strategista johtamista. Hän tuo esiin, että ne voidaan jakaa toiminnallisiin kriiseihin, joissa organisaation varsinaisen toiminnan häiriintymisestä tai sen uhasta aiheutuu ongelmia sekä mainekriiseihin, joissa uhkana on organisaation uskottavuus ja julkinen luottamus.

Kriisinhallinta on keskeinen osa organisaation maineenhallintaa ja sen tavoitteena on reagoida kriiseihin nopeasti ja tehokkaasti suojaten samalla organisaation mainetta (Khodarahmi, 2009). Huonosti hallitut kriisit voivat heikentää organisaation uskottavuutta erityisesti silloin, kun ne saavat laajaa näkyvyyttä mediassa (Cornelissen, 2020). Kriisitilanteessa viestinnän tulee olla avointa, johdonmukaista ja informatiivista sekä osoittaa empatiaa sidosryhmien huolia kohtaan (Ulmer ja muut 2019). Median kanssa tehtävä ennakoiva yhteistyö vahvistaa luottamusta ja auttaa säilyttämään viestinnän johdonmukaisuuden (Khodarahmi, 2009). Strateginen kriisinhallinta nähdään osana organisaation viestintä- ja maineenhallintaa, jolloin kriisit eivät ole yksittäisiä poikkeustilanteita, vaan jatkuva osa toimintaympäristöä (Frandsen & Johansen, 2017). Organisaatio voi hallita kriisin julkisuuskehystä ennakoivasti ja sovittaa viestintänsä arvoihin, identiteettiin ja tavoitteisiin (Cornelissen, 2020). Johdonmukainen viestintä yhdistää organisaation arvot ja teot, mikä vahvistaa mainetta myös paineen alla (Fombrun & van Riel, 2004). Kriisit tarjoavat mahdollisuuden osoittaa eettistä päätöksentekoa ja vahvistaa strategista legitimiteettiä, mikä on erityisen tärkeää julkisissa terveydenhuollon organisaatioissa (Hearit, 2006).

Kriisinhallinta on jatkuva oppimisprosessi, jossa organisaatio tunnistaa riskejä, arvioi kriisien vaikutuksia ja kehittää toimintaansa aiemmista kokemuksista (Fearn-Banks, 2016). Selkeä ja läpinäkyvä viestintä päätösten taustoista ja vaikutuksista auttaa säilyttämään sidosryhmien luottamuksen (Heath, 2013). Nykykäsityksen mukaan kriisit ymmärretään yhä useammin sosiaalisina konstruktioina, jotka syntyvät vuorovaikutuksessa median, yleisön ja organisaation välillä (Frandsen & Johansen, 2017). Näin kriisinhallinta muodostaa kokonaisvaltaisen strategisen prosessin, jossa viestintä, toiminta ja arvopohja tukevat organisaation pitkäjänteistä maineenhallintaa (Cornelissen, 2020).

3.4 Media ja organisaatioiden maineenhallinta

Media ja organisaatio muodostavat monimutkaisen ja vuorovaikutteisen suhteen, jossa molemmat osapuolet pyrkivät vaikuttamaan keskustelun sisältöön ja sävyyn (McQuail, 2010, s. 142). Organisaatioille media on keskeinen kanava, jonka kautta ne voivat tavoittaa yleisönsä, perustella päätöksiään ja ylläpitää luottamusta sidosryhmiin (Cornelissen, 2020, s. 226). Samalla media toimii itsenäisenä toimijana, joka arvioi, tulkitsee ja usein kyseenalaistaa organisaation viestintää (Entman, 1993, s. 52). Tämä vuorovaikutus on erityisen merkityksellistä maineenhallinnan kannalta, sillä median tulkinnat ja kehykset määrittävät pitkälti sen, miten organisaation toiminta ja kriisit ymmärretään julkisuudessa (Entman, 1993, s. 55).

Julkisen organisaation maine rakentuu suurelta osin mediavälitteisesti. Fombrunin (1996, s. 72) mukaan maine on arvio organisaation kyvystä täyttää yhteiskunnalliset ja moraaliset odotukset. Julkisissa organisaatioissa kuten terveydenhuollossa, nämä odotukset liittyvät erityisesti vastuullisuuteen, läpinäkyvyyteen ja luotettavuuteen (Heath, 2010, s. 20). Kun media uutisoi organisaation toiminnasta, se ei pelkästään välitä tietoa, vaan myös tulkitsee sitä ja määrittelee, mikä on merkityksellistä ja miksi (Fairclough, 1995, s. 38). Tämä tekee mediasta keskeisen maineen rakentajan ja toisinaan myös mainekriisin käynnistäjän.

Kun organisaatio kykenee viestimään avoimesti, johdonmukaisesti ja luotettavasti, se voi vahvistaa suhteitaan mediaan ja vaikuttaa siihen, miten sen viestit välittyvät julkisuuteen (Cornelissen, 2020, s. 226). Kriisitilanteissa median rooli korostuu, sillä uutisoinnin painotukset voivat joko lieventää tai syventää organisaation kohtaamaa maineuhkaa (Coombs, 2007b, s. 165). Dalen (2012, s. 139) tuo esiin, että yksittäiset toimittajat voivat ohjata uutisen kehystä ja siten myös yleisön tulkintaa organisaation toiminnasta.

Mediaympäristön digitalisoituminen on lisännyt maineenhallinnan haasteita, sillä verkkojulkaisut, sosiaalinen media ja nopea uutisointi tekevät tilanteista ennakoimattomia ja edellyttävät reaaliaikaista viestintää (McQuail, 2010, s. 144). Terveydenhuollon

kontekstissa median ja organisaatioiden välinen vuorovaikutus on erityisen merkittävä, sillä kyse on kansalaisten luottamuksesta julkisiin palveluihin ja turvallisuuteen (Heath, 2010, s. 20). Esimerkiksi synnytyssairaaloiden lakkauttamista koskeva uutisointi voi vaikuttaa siihen, kokevatko kansalaiset päätökset rationaalisiksi vai epäoikeudenmukaisiksi. Organisaation maine ei tällöin rakennu pelkästään sen omien viestien varaan, vaan myös siihen, miten media tulkitsee ja välittää viestit yleisölle (Entman, 1993, s. 55).

Media ja organisaatio ovat jatkuvassa neuvottelusuhteessa maineen merkityksistä. Strateginen maineenhallinta edellyttää organisaation avointa ja uskottavaa toimintaa julkisen tarkastelun alla. Median tehtävänä on valvoa organisaatioiden vastuullisuutta ja tarjota kansalaisille tietoa päätöksenteon perusteista (Hearit, 2006, s. 8).

Benoitin (1997, s. 180; 2014, s.20–29) *Image Repair Theory* tarjoaa keinoja hallita mainevaurioita anteeksipyyntöjen, oikeuttamisen ja korjaavien toimien kautta. Media ei ole pelkkä tiedonvälittäjä, vaan julkinen näyttämö, jossa organisaation maine neuvotellaan, haastetaan ja mahdollisesti myös korjataan. Benoit (2014, s. 14) korostaa, että viestintä on tavoitteellista toimintaa ja sen tavoitteena on ylläpitää haluttu maine. Hän jatkaa, että lähtökohta organisaation maineen korjaamiselle on selkeä; 1. on tapahtunut ei toivottu teko ja 2. organisaatio on vastuussa kyseisestä teosta. Benoit (s. 22) määrittelee maineen korjaamisen keinoiksi kieltämisen, vastuun välttämisen, loukkauksen vähättely, korjaavat toimet sekä nöyrtymisen.

4 Median rakentamat kehykset

Tämän tutkielman tavoitteena on selvittää, miten media kehystää syntyvyyden laskuun ja synnytyspalveluiden keskittämiseen liittyvää keskustelua pirullisen ongelman yhteydessä, sekä millaisia merkityksiä näissä kehyksissä rakentuu HUSin maineelle ja julkisuuskuvalle. Tutkimus rakentuu kahdesta toisiinsa kytkeytyvästä analyysiosasta, jotka perustuvat samaan media-aineistoon. Tutkimuksessa analysoidaan, millaista kuvaa HUSin synnytyssairaalakritiikki ja sitä ympäröivä uutisointi rakentavat laskevan syntyvyyden ongelmasta ja sen hallinnasta suomalaisessa yhteiskunnassa. Tutkimusta ohjaavat tutkimuskysymykset:

1. Miten media kehystää syntyvyyttä yhteiskunnallisena ja pirullisena ongelmana?
2. Miten media kehystää HUSin synnytyssairaaloihin kohdistuvaa kritiikkiä ja mitä maineenhallinnan piirteitä näissä kehyksissä ilmenee?

Tutkimuksen aineisto käsittelee HUSin synnytyssairaaloiden lakkautusta ja palveluiden keskittämistä sekä HUSin synnytyssairaaloihin kohdistunutta julkista keskustelua ja kritiikkiä. Aloitan tämän luvun taustoittamalla HUSin synnytyssairaalakriisiä ja siihen johtaneiden tapahtumien kulkua. Tämän jälkeen käsittelen kehysten muodostumista medioissa. Viimeisenä analysoin ensimmäisen ja toisen tutkimuskysymyksen kehyksiä omissa luvuissaan.

4.1 Synnytyssairaalakeskustelun eteneminen

HUSin synnytyssairaaloihin liittyvä julkinen keskustelu nousi esille vuoden 2024 aikana, kun HUS ilmoitti suunnittelevansa synnytyspalveluiden keskittämistä ja samalla henkilöstön vähentämistä. HUS esitti päätösten perusteluina syntyvyyden laskun, synnytysten määrän vähenemisen ja resurssien tehokkaamman kohdentamisen. Nämä perustelut liitettiin osaksi laajempaa väestöpoliittista keskustelua, jossa alhainen syntyvyys nähtiin kansallisena haasteena ja kansan terveyspalveluiden sopeuttamistarve sen seurauksena.

HUSin päätökset herättivät laajaa vastustusta sekä henkilöstön että kansalaisten keskuudessa. Kätilöt ja hoitohenkilökunta toivat julkisuudessa esiin huolensa työmäärän kasvusta, potilasturvallisuudesta ja synnyttäjien kokemasta epävarmuudesta. Poliittiset toimijat ja kansalaiset kyseenalaistivat HUSin päätösten inhimillisyyden ja viestinnän läpinäkyvyyttä. Media nosti esiin ristiriidat tehokkuuden ja hoivan arvon välillä, mikä teki keskustelusta laajemman yhteiskunnallisen kysymyksen terveydenhuollon arvoista ja HUSin päätöksenteon oikeutuksesta.

Keskustelu sai useita käänteitä vuoden 2024 ja alkuvuoden 2025 aikana, jolloin HUS pyrki viestinnällisesti korjaamaan julkisuuskuvaansa korostamalla kehittämistyötä ja potilaslähtöisyyttä. Esimerkiksi vauvamyönteisyyssertifikaatin tavoittelu ja uudet palveluinnovaatiot esitettiin yrityksinä palauttaa luottamusta, mutta media kyseenalaisti toimenpiteiden aitouden ja läpinäkyvyyden.

Keväällä 2024 Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) esitti lopettavansa synnytystoiminnan Lohjan sairaalassa. Ensimmäinen julkinen viittaus tähän tehtiin 21. maaliskuuta, jolloin Yle uutisoi HUSin ehdottavan synnytysten lopettamista Lohjalla (Yle, 2024a). Seuraavana päivänä HUSin toimitusjohtaja perusteli sulkemista välttämättömänä ratkaisuna resurssien hallitsemiseksi (Yle, 2024b). Päätös lakkauttamisesta tehtiin 6. toukokuuta 2024, ja se sai laajaa huomiota mediassa. Uutisten mukaan päätös otettiin vastaan sairaalan pihalla tunnepitoisesti ja vakavana (Yle, 2024c; HS, 2024a). Kätilöt ja muu henkilökunta korostivat työyhteisön poikkeuksellista henkeä ja toivat esiin huolensa uransa jatkumisesta, mikä johti monen myös miettimään alanvaihtoa (Yle, 2024d).

Kesäkuussa 2024 HUS ilmoitti, että lakkauttamispäätös otettaisiin uudelleen käsittelyyn (Yle, 2024e). Syyskuussa kuitenkin ilmoitettiin, että synnytykset voitaisiin lopettaa jo joulukuussa (HS, 2024b), mikä herätti huolta Uudenmaan alueen naisten palveluiden heikentymisestä (HS, 2024c). Paikalliset asukkaat toivat esiin henkilökohtaisia kokemuksiaan (Yle, 2024f).

Lokakuussa Lohjan kaupunki vaati HUSia kumoamaan päätöksen (Yle, 2024g), mutta 18. lokakuuta vahvistettiin, että synnytystoiminta loppuisi (Yle, 2024h). Samaan aikaan HUS perusti uuden lempeän synnytysyksikön (HS, 2024d). Samalla kuitenkin HUSin Naistenklinikalla synnyttäneet nostivat esiin kokemuksia turvattomuudesta ja vaativat parannuksia avoimessa kirjeessä (Yle, 2024i).

Marraskuun aikana keskustelu siirtyi voimakkaammin työntekijöiden kokemuksiin. Julkisuudessa tunnettu somevaikuttaja kertoi huonoista kokemuksistaan Lohjan synnytyssairaalassa (HS, 2024e), ja kansanedustajat vaativat selvityksiä henkilöstön kohtelusta (HS, 2024f). Työntekijät, mukaan lukien ylilääkäri, ilmaisivat turhautumisensa HUSin toimintaan ja päätöksenteon epäinhimillisyyteen (Yle, 2024j). HUS ilmoitti siirtävänsä 40 työntekijää muihin yksiköihin, mikä sai Tehyn arvostelemaan YT-neuvotteluiden toteutusta (Yle, 2024k; HS, 2024g). HUSin kätilöillä oli vain tunti aikaa päättää, siirtyisivätkö he HUSin toiseen toimipisteeseen vai irtisanoutuisivatko (HS, 2024h; Yle, 2024l). 27. marraskuuta Yle uutisoi Lohjan synnytysosaston viimeisteisistä hetkistä ennen sulkemista (Yle, 2024m). Marraskuun lopussa julkaistiin myös visualisoituja karttoja, jotka osoittivat, miten synnytysten keskittäminen pidentää synnyttäjien välimatkoja ja saattaa täten heikentää hoidon saatavuutta (Yle, 2024n).

Joulukuussa keskustelu jatkui mielipidepalstoilla. Lohjan synnytyssairaalan laadukas maine ja toiminnan merkitys alueelle tuotiin esiin useissa kirjoituksissa (HS, 2024i; HS, 2024j). Samaan aikaan esiin nousivat Naistenklinikalla synnyttäneiden kielteiset kokemukset synnytyksen jälkeisestä hoidosta (HS, 2024k), ja tammikuussa 2025 mielipidekirjoituksessa korostettiin, että synnyttäjien palautteeseen tulisi suhtautua vakavasti (HS, 2025a).

HUS vastasi kasvaneeseen kritiikkiin kertomalla tavoitteestaan saavuttaa erityinen vauvamyönteisyyden sertifikaatti synnytystoiminnalleen (HS, 2025b), mutta myöhemmin paljastui, että kyseinen sertifikaatti oli lakkautettu vuodenvaihteessa 2024–2025 (HS, 2025c). Helmikuun alussa raportoitiin, että useita kotona synnytettyjä vauvoja oli

menehtynyt Uudenmaan alueella reilun vuoden aikana (Yle, 2025b; HS, 2025e), mikä nosti esiin kysymyksen keskittämispäätösten vaikutuksista myös synnytysturvallisuuteen.

Vaikka julkinen keskustelu synnytystoiminnan lakkauttamisen seurauksista voimistui ja sai laajaa huomiota, HUS ei viestinnässään juurikaan reagoinut esitettyyn kritiikkiin tai osallistunut keskusteluun mediassa. Organisaation rooli pysyi lähinnä päätösten perustelijana ja tiedottajana, ei aktiivisena tai vuorovaikutteisena keskustelun osapuolena. Tämä viestinnällinen pidättyvyys loi julkisuudessa vaikutelman, että HUS suhtautui kansalaisten ja henkilöstön huoliin etäisesti ja hallinnollisesti, mikä saattoi edelleen heikentää sen maineen ja luottamuksen rakentumista mediassa.

4.2 Kehysten muodostuminen medioissa

Aineiston kehysanalyysin tuloksena tunnistin kymmenen erilaista kehystä, jotka on koottu taulukkoon 3. Kehykset jäsentävät median tapoja käsitellä sekä syntyvyyteen liittyvää yhteiskunnallista keskustelua että HUSin maineeseen ja kriisiviestintään liittyvää uutisointia. Ensimmäiseen tutkimuskysymykseen liittyvät kehykset ovat syntyvyyden kriisin kehys, vastuun kehys, ratkaisun kehys, arvon ja inhimillisyyden kehys sekä tulevaisuuden ja sopeutumisen kehys. Ne kuvaavat syntyvyyden laskua yhteiskunnallisena, moraalisena ja poliittisena kysymyksenä. Nämä kehykset rakentavat kuvaa ilmiöstä, jossa yksilölliset valinnat, yhteiskunnalliset rakenteet ja poliittiset ratkaisut kietoutuvat toisiinsa osana laajempaa huolta Suomen tulevaisuudesta. Toiseen tutkimuskysymykseen liittyvät kehykset ovat rationaalinen kehys, kriisin ja vastuun kehys, empatian ja inhimillisyyden kehys, luottamuksen ja maineen palauttamisen kehys sekä tulevaisuuden ja uudistumisen kehys. Nämä puolestaan kuvaavat HUSin viestintää ja julkista esiintymistä sen kohdatessa synnytyssairaaloihin liittyvää kritiikkiä. Näissä kehyksissä korostuvat organisaation pyrkimykset hallita kriisitilanteita, rakentaa uudelleen luottamusta ja esittää rationaalisia perusteluja päätöksilleen samalla, kun media tuo esiin myös potilaiden ja ammattilaisten kokemuksia inhimillisestä näkökulmasta.

Taulukko 3. Aineiston kehykset tutkimuskysymyksittäin.

1. Tutkimuskysymyksen kehykset	2. Tutkimuskysymyksen kehykset
Syntyvyyden kriisin kehys	Rationaalinen kehys
Vastuun kehys	Kriisin ja vastuun kehys
Ratkaisukehys	Empatian ja inhimillisyyden kehys
Arvon ja inhimillisyyden kehys	Luottamuksen ja maineen palauttamisen kehys
Tulevaisuuden ja sopeutumisen kehys	Tulevaisuuden ja uudistumisen kehys

Kehykset eivät näyttäytyneet toisistaan erillisinä, vaan ne limittyivät usein toisiinsa ja muuttuivat kontekstin mukaan (ks. taulukko 3). Esimerkiksi kriisin ja vastuun kehykset esiintyivät sekä syntyvyyttä että HUSin maineenhallintaa käsittelevissä jutuissa, mutta niiden painotukset erosivat kontekstin mukaan. Syntyvyyskeskustelussa vastuu rakentui rakenteellisena ja yhteiskunnallisena kysymyksenä, kun taas HUSin tapauksessa se sai enemmän moraalisen ja organisatorisen sävyn. Kehysten päällekkäisyys osoittaa, miten media ei ainoastaan kuvaa todellisuutta, vaan käsittelee sen merkityksiä eri näkökulmista. Syvennyn seuraavissa luvuissa kehyksiin tarkemmin.

4.3 Syntyvyyskeskustelun kehykset

Kehysanalyysin lähtökohtana on, että media ei ainoastaan raportoi tapahtumia, vaan jäsentää todellisuutta valikoimalla, korostamalla ja tulkitsemalla ilmiöitä tietyistä näkökulmista (Entman, 1993). Näin syntyvyyskeskustelussa kehykset määrittävät, mitä pidetään ongelmana, kuka siitä on vastuussa ja millaisia ratkaisuja pidetään hyväksyttävinä. Tässä luvussa tarkastelen ensimmäisen tutkimuskysymyksen tuloksia, eli miten media kehystää syntyvyyttä yhteiskunnallisena ja pirullisena ongelmana. Analyysin kohteena ovat Ylen ja Helsingin Sanomien uutiset ja artikkelit, jotka käsittelevät syntyvyyden laskua ja siihen liittyvää julkista keskustelua. Tarkastelen, millaisia merkityksiä syntyvyydelle rakennetaan ja miten media jäsentää vastuuta, ratkaisumalleja ja yhteiskunnallisia seurauksia. Kehysanalyysin perusteella tunnistin aineistosta viisi keskeistä kehystä, joiden

kautta syntyvyyttä käsitellään: syntyvyyden kriisin-, vastuun-, ratkaisun-, arvon ja inhimillisyyden- ja tulevaisuuden ja sopeutumisen kehys.

Kehykset kuvaavat, miten syntyvyyden väheneminen rakentuu monitasoiseksi yhteiskunnalliseksi kysymykseksi, jossa yhdistyvät moraaliset, taloudelliset ja emotionaaliset ulottuvuudet. Media rakentaa syntyvyyttä pirulliseksi ongelmaksi sen moninaisuuden ja hallinnan vaikeuden kautta. Kriisi- ja ratkaisukehykset korostavat organisatorista ja poliittista hallintaa, kun taas vastuun, arvon ja sopeutumisen kehykset avaavat emotionaalisia ja tulevaisuuteen suuntautuvia ulottuvuuksia. Syntyvyys näyttäytyy mediassa tunnistettavana ja käsiteltävissä olevana, mutta samalla kuitenkin ratkaisemattomana ongelmana.

4.3.1 Syntyvyyden kriisin kehys

Aineistossa syntyvyyden laskua ja synnytyssairaaloiden sulkemisia käsitellään laajasti kriisinä, joka koskee sekä terveydenhuoltoa että yhteiskuntaa kokonaisuutena. Kriisikehyksen kautta syntyvyyden väheneminen näyttäytyy monitasoisena ja hallitsemattomana ongelmana. Kriisi rakentuu sekä kielen että kuvauksen tasolla. Uutisissa toistuvat uhkaa, pakkoa ja rajojen ylittymistä ilmentävät ilmaukset.

> (1) Terveydenhuollon kriisi. Synnyttäjät ohjataan Espoon Jorvin sairaalaan, kun sen laajennus valmistuu vuoden 2026 kesällä. (HS 6.5.2024)

Kriisikehys rakentuu aineistossa sekä kielen että kuvauksen tasolla. Ilmaisu *terveydenhuollon kriisistä* esimerkissä (1) luo kuvaa hallitsemattomasta ja poikkeuksellisesta tilanteesta, jossa toimijat joutuvat reagoimaan olosuhteisiin pikemminkin kuin ennakoimaan tai hallitsemaan niitä. Sanavalinta ei ainoastaan kuvaa todellisuutta vaan määrittä lukijan tulkintaa ja synnyttää mielikuvan hallitsemattomasta tilanteesta. Kriisikehys toimii siis lähtökohtana merkityksenmuodostukselle. Retorisesti ilmaus luo jännitteen, jossa terveydenhuolto ei ole enää niinkään kehittämisen vaan pelastamisen kohteena. Kriisin retoriikka toimii symbolisena rajana normaalin ja poikkeuksellisen välillä.

(2) Synnytystoiminnan päättyminen Lohjalla on osa laajempaa trendiä, jossa Suomen pieniä synnytysosastoja lakkautetaan ja toimintaa keskitetään suurempiin yksiköihin. (Yle 28.11.2024)

Kriisi laajenee yksittäisestä tapauksesta rakenteelliseksi ongelmaksi esimerkissä (2) kun uutinen liittää paikallisen päätöksen osaksi kansallista kehityskulkua. Keskittämisen ja lakkauttamisen esiin tuominen rakentaa kuvaa hallitsemattomasta prosessista, joka etenee lähes hallitsemattomasti, mikä tekee ilmiöstä väistämättömän ja systeemisen. Tämä on tyypillistä pirullisille ongelmille, joissa syyt ja seuraukset kietoutuvat toisiinsa monitasoisesti, eikä ongelmaa tai sen ratkaisua voida selkeästi määritellä (Rittel & Webber, 1973, s. 161–167). Kehys rajoittaa vaihtoehtoisten näkökulmien esiintymistä ja tuottaa vaikutelman väistämättömyydestä.

(3) Yhä pienenevä synnytyssairaalaverkosto ja suuremmat etäisyydet ovat johtaneet siihen, että synnyttäjät eivät ehdi ajoissa sairaalaan. Sen sijaan lapsi syntyy matkalla sairaalaan henkilöautossa, ambulanssissa tai jopa helikopterissa. (Yle 28.11.2024)

(4) – Olen monta kertaa sanonut, että raja tulee vastaan. Emme voi sulkea enempää sairaaloita, koska matka lähimpään sairaalaan alkaa tulla liian pitkäksi. (Yle 28.11.2024)

(5) Pääasiallinen syy lakkauttamisiin on kuitenkin se, että synnytysten hoitaminen tulee liian kalliiksi, kun lapsia syntyy liian vähän. (Yle 28.11.2024)

Kriisikehys saa inhimillisen ja emotionaalisen ulottuvuuden esimerkissä (3), jossa kriisi ei ole pelkkä hallinnollinen ongelma, vaan uhkaa perheiden turvallisuutta ja hyvinvointia. Tämä konkretisoi kriisikehyksen emotionaalista ulottuvuutta. Kuvaukset poikkeuksellisista synnytyksistä matkalla sairaalaan tuottavat mielikuvan järjestelmästä, joka ei enää kykene ennakoimaan. Syntyvyys ja synnyttäminen ovat asioita, jotka voidaan nähdä yhteiskunnan jatkuvuuden symbolina. Nyt ne kääntyvät turvattomuuden ja epävarmuuden kuvaksi.

Ilmaisu *rajan tulemisesta vastaan***,** toimii symbolisena käännekohtana esimerkissä (4). Sen voidaan ajatella merkitsevän sitä, että järjestelmä on saavuttanut toiminnallisen kynnyksen, jonka ylittäminen vaarantaa terveydenhuollon ja siten myös turvallisuuden. Ilmaus sisältää varoituksen sävyn, jossa kriisi on saavuttanut pisteen, joissa rationaalinen päätöksenteko ja inhimilliset arvot joutuvat ristiriitaan. Herää kuitenkin kysymys siitä, mikä on sopiva matka ajallisesti tai kilometreissä matkustaa synnyttämään, varsinkin mikäli määreitä verrataan kansallisesti. Esimerkiksi Yle uutisoi joulukuussa 2024 (2024o), kun Meri-Lapin Kemissä sijaitsevan Länsi-Pohjan keskussairaalan synnytysosasto lakkautettiin, jonka myötä Lapissa on enää vain yksi synnytyssairaala. Lapin hyvinvointialueen synnytysosastolle Rovaniemelle kertyy matkaa Suomen pohjoisimmasta kylästä Nuorgamista 497 kilometriä ja pohjoisimmasta kunnasta Utsjoelta 454 kilometriä. HUSin alueella synnyttää voi kolmessa eri synnytyssairaalassa; Naistenklinikalla ja Espoon ja Hyvinkään sairaaloissa. Matkaa synnyttämään HUSin pohjoisimpaan synnytyssairaalaan Hyvinkäälle on matkaa Suomen eteläisimmästä kaupungista Hangosta 145 kilometriä.

Taloudellinen näkökulma kehystää väestönkehityksen laskennalliseksi kriisiksi esimerkissä (5), jossa ihmiselämän arvo asettuu taloudellisten mittareiden rinnalle. Sen mukaan syntyvyyden väheneminen nähdään ennen kaikkea resurssien riittämättömyytenä. Tällainen puhetapa tuottaa väestönkehityksestä hallinnollisen ongelman, jossa ihmiselämän ja talouden mittarit asettuvat ristiriitaan. Kriisi ei ole vain väestöpoliittinen, vaan myös hyvinvointivaltiota horjuttava taloudellinen kysymys.

(6) Lohjan synnytysosaston kohtalo kertoo Uudenmaan erillisratkaisun toimimattomuudesta. (HS 19.12.2024)

(7) Sopii pohtia, miten päädyttiin näin järjettömään ratkaisuun. (HS 19.12.2024)

Esimerkissä (6) kriisi saa hallinnollisen ja poliittisen ulottuvuuden. Ilmaisu siirtää huomion yksittäisen sairaalan tilanteesta koko hallintomallin epäonnistumiseen. Kriisikehyksen kautta yksittäinen tapaus toimii esimerkkinä laajemmasta hallinnollisesta epävarmuudesta, jossa vastuu ja päätöksenteko hämärtyvät. Retorinen kysymys *miten*

päädyttiin näin järjettömään ratkaisuun tuo esiin päätöksenteon käsittämättömyyteen ja korostaa kriisin moraalista ulottuvuutta esimerkissä (7). Esimerkki ilmentää turhautumista ja epäluottamusta hallintoa ja päättäjiä kohtaan. Tällainen kielenkäyttö vahvistaa käsitystä siitä, miten kriisi on luottamuksellisen kriisin lisäksi rakenteellinen. Fombrunin (1996, s. 72) mukaan organisaation maine muodostuu suurelta osin sidosryhmien arvioiden ja luottamuksen pohjalta. Terveydenhuollon organisaatioiden maineenhallinta on kriittinen osa julkista luottamusta ja palveluiden legitimiteettiä (Kinnunen, 2019).

(8) ”Kun synnytysiässä oleva nainen synnyttää keskimäärin vain 1–2 kertaa elämänsä aikana, hän voi matkustaa pidemmän matkan, jos tällä tavoin voidaan turvata ikääntyneen väestön päivittäinen hoito.” (Yle 28.11.2024)

Syntyvyyden kriisi saa väestöpoliittisen sävyn esimerkissä (8), jossa eri ikäryhmien tarpeet asetetaan vastakkain. Esimerkki luo asetelman, jonka mukaan resurssit on suunnattava jonnekin ja se tapahtuu toisten hyvinvoinnin kustannuksella. Tällainen kehystys on tyypillinen pirullisille ongelmille, joissa kaikkia osapuolia tyydyttävää ratkaisua ei ole olemassa ja joudutaan tekemään päätöksiä, joista joku joutuu lopulta kärsimään.

(9) On ristiriitaista, että samaan aikaan kun puhutaan kätilö- ja lääkäripulasta, ei pystytä tarjoamaan sellaisia työolosuhteita, että taitavat ja kokeneet ammattilaiset eivät hakeutuisi muualle töihin. Samalla kun toivotaan, että syntyvyys lähtisi nousuun, luotetaan siihen, että syntyvyys laskee ja pärjätään vähemmällä. (HS 11.12.2024)

Kriisi laajenee järjestelmätasolle lukijan mielipidekirjoituksessa esimerkissä (9), jossa syntyvyyden lasku, työvoimapula ja resurssien niukkuus muodostavat toisiinsa kietoutuneen kokonaisuuden. Media rakentaa mielipiteen kautta tilanteesta kuvaa, jossa päätöksenteko on reaktiivista ja ristiriitaista. Kuten McCombs (2014, s. 23) toi ilmi, julkisissa organisaatioissa maineen kannalta merkitykselliset tulkinnat voivat syntyä myös mielipidekirjoituksissa, sillä ne voivat sisältää yksiselitteisempiä arvioita ja moraalisia kannanottoja. Sisäinen jännite vahvistaa käsitystä syntyvyydestä ja hoitojärjestelmästä pirullisena ongelmana, jossa eri tavoitteet ja arvot törmäävät toisiinsa.

4.3.2 Vastuun kehys

Vastuun kehys keskittyy siihen, kuka on vastuussa syntyvyyden laskusta ja synnytyssairaaloiden sulkemisista, ja millaisia moraalisia ja poliittisia selityksiä media niihin liittää. Kehyksen kautta syntyvyyden ongelma saa syyllisiä ja vastuunkantajia. Päättäjiä, hallintomalleja sekä yksilöitä ja perheitä, jotka tekevät valintoja lisääntymisen suhteen. Tämän kehyksen myötä näkyväksi tulee se, miten väestöpoliittisesta kysymyksestä muodostuu ongelma, jossa eri toimijat joutuvat puolustamaan päätöksiään ja arvojaan julkisuudessa.

> (10) On ristiriitaista, että samaan aikaan kun puhutaan kätilö- ja lääkäripulasta, ei pystytä tarjoamaan sellaisia työolosuhteita, että taitavat ja kokeneet ammattilaiset eivät hakeutuisi muualle töihin. Samalla kun toivotaan, että syntyvyys lähtisi nousuun, luotetaan siihen, että syntyvyys laskee ja pärjätään vähemmällä. (HS 11.12.2024)

> (11) Lohjan synnytysosaston kohtalo kertoo Uudenmaan erillisratkaisun toimimattomuudesta. Jos suljetaan ja hajotetaan se, mikä toimii parhaiten, jokin on pahasti pielessä. (HS 19.12.2024)

Vastuu kohdentuu terveydenhuollon työnantajiin ja hallintoon lukijan mielipidekirjoituksessa (HS, 11.12.2024). Esimerkki (10) rakentaa moraalista kuvaa siitä, miten hallinto näyttäytyy laiminlyöjänä. Ongelma ei ole vain resurssikysymys, vaan epäonnistuminen velvollisuuden tasolla. Vastuun puhetta käytetään samalla keinona määrittää kriisin luonne. Kielenkäyttö ilmaisee, ettei kyse ole sattumasta, vaan vastuuttomista päätöksistä. Kehysanalyysin näkökulmasta (Entman, 1993) tämä on tapa rakentaa ongelman tulkintakehystä eli määritellä, kuka on vastuussa ja mitä pitäisi tehdä. Hallinnollisen vastuun kehystys jatkuu esimerkissä (11), jossa ei syytetä yksittäisiä henkilöitä, vaan laajempaa hallintomallia, joka näyttäytyy kyvyttömänä takaamaan kansalaisten palvelut, rakentaen kuvaa hallinnollisesta epäonnistumisesta. Tämä on tyypillistä pirullisille ongelmille, joissa vastuu hajaantuu useille toimijoille, eikä kukaan yksittäinen taho voi ratkaista ongelmaa yksin. Media tekee sen näkyväksi kuvaamalla vastuuttomuutta ja paljastamalla rakenteellisia haasteita, joka itsessään on osa pirullisen ongelman luonnetta.

(12) Sopii pohtia, miten päädyttiin näin järjettömään ratkaisuun. (HS 19.12.2024)

Retorinen kysymys toimii moraalisena syytöksenä esimerkissä (12) ja tuo lukijan aktiiviseksi osallistujaksi kriisin arviointiin. Sama esimerkki ilmensi turhautumista ja epäluottamusta hallintoa ja päättäjiä kohtaan myös syntyvyyden kriisin kehyksen esimerkissä (7) vahvistaen käsitystä siitä, miten kriisi on luottamuksellisen kriisin lisäksi rakenteellinen. Tällainen kielenkäyttö siirtää kriisin painopisteen hallinnollisesta epäonnistumisesta epäoikeudenmukaisuudeksi. Media ei siis pelkästään välitä tietoa, vaan tuottaa eettisen tulkinnan siitä, kuka on rikkonut yhteisiä arvoja. Tämä vastaa Fombrunin (1996, s. 72) näkemystä siitä miten organisaatioiden maine rakentuu sidosryhmien arvioiden ja luottamuksen varaan.

(13) ”Kyse on yhteiskunnallisesti tärkeästä asiasta, sillä syntyvyyden toivotaan nousevan. Jos ihmisillä on huonoja kokemuksia synnytyksistä, lykätään seuraavien lasten hankkimista tai lapsiluku voi jäädä halutusta.” (HS 21.1.2025)

(14) Huonolla synnytyskokemuksella on kauaskantoisia seurauksia, eikä sellainen ainakaan lisää halua synnyttää uudelleen tai syntyvyyttä ylipäätään. Huonot kokemukset myös lisäävät synnytyspelkoa. (HS 2.1.2025)

(15) Synnyttäjien valitukset ovat uusi esimerkki siitä katastrofaalisesta tilanteesta, mihin maamme terveydenhuolto on ajautumassa. (HS 2.1.2025)

Yksilölliset synnytyskokemukset liitetään osaksi laajempaa yhteiskunnallista ongelmaa esimerkissä (13) jossa vastuu kytkeytyy terveydenhuoltojärjestelmään, jonka tehtävänä olisi turvata myönteiset synnytyskokemukset ja siten tukea syntyvyyttä. Vastuun puhe rakentaa moraalista kuvaa siitä, miten negatiiviset kokemukset eivät ole vain yksilön ongelma, vaan seurausta rakenteellisesta epäonnistumisesta. Esimerkissä (14) huonon synnytyskokemuksen seuraukset laajennetaan yhteiskunnalliseksi, sillä huono kokemus ei ainoastaan lisää synnytyspelkoa, vaan vaikuttaa myös kansalliseen syntyvyyteen ja sen laskuun. Esimerkissä (15) synnyttäjien valitukset kuvataan katastrofaaliseksi tilanteeksi.

Tällainen kielenkäyttö määrittää ongelman poliittiseksi ja rakenteelliseksi, ei vain yksittäisten toimijoiden virheeksi.

4.3.3 Ratkaisun kehys

Ratkaisun kehyksen kautta media rakentaa kuvaa siitä, millaisia toiminnallisia, organisatorisia ja poliittisia keinoja syntyvyyden ja synnytyspalveluiden ongelmien ratkaisemiseksi voidaan toteuttaa. Kehyksen avulla pyritään osoittamaan, kuka voi vaikuttaa tilanteeseen ja millä tavoin. Kehys tuo esiin ratkaisujen monimutkaisuuden, ristiriitaisuuden ja epävarmuuden. Media ei ainoastaan välitä tietoa, vaan tuottaa myös tulkinnan siitä, miten pirullisia ongelmia voidaan hallita ja mitä seurauksia eri ratkaisuille voi olla. Kehys rakentaa toivoa, mutta samalla se paljastaa miten vaikeasti ratkaistava ongelma on. Erilaiset ratkaisut ovat usein keskenään ristiriitaisia ja epäreiluja.

> (16) Bergendahlin mukaan keskittämisessä idea ei ole vain ja ainoastaan keskittäminen, vaan myös potilasturvallisuus ja palveluiden saavutettavuus ovat tärkeitä. (Yle 20.5.2024)

Keskittäminen esitetään potilasturvallisuuden näkökulmasta välttämättömänä ratkaisuna ja oikeutetaan asiantuntijatietoon vedoten esimerkissä (16). Media perustelee hallinnollisia päätöksiä järkiperustein, mikä vähentää ratkaisun emotionaalista kuormittavuutta. Samalla kuitenkin piilotetaan ratkaisun kielteiset seuraukset, sillä moni synnyttäjä menettää lähipalvelunsa, mikä lisää epävarmuutta palveluiden saavutettavuudesta.

> (17) Bergendahl muistuttaa, että juuri nyt on aika vasta keskustella ja pohtia tulevaa … muun muassa juuri Naistenklinikalle on tulossa uusia tiloja, joihin voitaisiin suunnitella erilaista ja uutta toimintamallia. (Yle 20.5.2024)

> (18) – Käymme sote-palveluissa läpi suurta murrosta. Tässä on nyt todella merkittävä julkishallinnon murros meneillään. Nyt me ensimmäisen kerran näemme, kuinka paljon nämä palvelut maksavat. Se johtaa näihin sopeutustoimiin. (Yle 20.5.2024)

Esimerkki (17) rakentaa kuvaa harkitusta päätöksenteosta ja vaihtoehtojen olemassaolosta, mikä luo toivoa ratkaisujen onnistumisesta. Toisaalta se myös osoittaa, ettei konkreettisia päätöksiä ole tehty ja taloudelliset realiteetit ohjaavat ratkaisujen toteutusta. Esimerkin (18) ilmaisu *näemme, kuinka paljon nämä palvelut maksavat,* voidaan tulkita myös niin, että maksuna eivät ole pelkästään rahalliset kulut, vaan myös asiakkaiden kokemukset ja palvelujen laatu. Esimerkki tuo esiin ratkaisujen epävarmuuden ja seurauksien monimutkaisuuden.

(19) Marraskuun lopulla Naistenklinikalla avautui uusi synnytysyksikkö Aallokko, joka tarjoaa tilat pehmeään ja luonnolliseen synnytyskokemukseen. – Uuden yksikön toiminnan käynnistyttyä hoidimme Naistenklinikalla joulukuussa yli yhdeksän prosenttia enemmän synnytyksiä verrattuna edellisen vuoden joulukuuhun, Tekay kertoo. (Yle 17.1.2025)

(20) HUSin synnytystoiminta jatkaa sopeutumista alueen tarpeisiin, vaikka syntyvyyden pitkän aikavälin lasku asettaa haasteita. (Yle 17.1.2025)

Uuden synnytysyksikön avaamisen avulla on voitu lisätä synnytysten määrää, hoidon kapasiteettia ja parantaa synnytyskokemusta, mikä ilmenee esimerkissä (19). Esimerkin (20) sopeutuminen osoittaa ratkaisujen jatkuvuutta ja mukautumiskykyä pitkän aikavälin haasteisiin. Media esittää ratkaisun sekä välittömästi näkyvien tulosten, että pitkän aikavälin kehityssuunnitelmien kautta, mikä vahvistaa ratkaisujen toiveikkuutta. Samalla vaikutukset syntyvyyteen ja palveluiden käytettävyyteen jäävät pitkälti ennakoimattomiksi, mikä korostaa ratkaisun epävarmuutta.

(21) Oinosen mukaan synnytysosastojen lakkauttaminen voi tulla yhteiskunnalle kalliiksi pitkällä aikavälillä. – Ei se nyt ainakaan ole omiaan lisäämään innostusta perustaa perhettä. Tällä hetkellä synnyttäjillä ja naisilla on huoli siitä, missä heidät hoidetaan, missä he saavat palveluita, ja kuka heitä hoitaa. (Yle 28.11.2024)

Esimerkissä (21) media tuo esiin, miten keskittäminen, taloudelliset säästöt ja tehokkuus voivat olla ristiriidassa syntyvyyden tukemisen kanssa. Tämä osoittaa ratkaisujen monimutkaisuuden ja mahdolliset pitkän aikavälin vaikutuksia, sillä keskittämisen avulla

voidaan säästää kuluissa, mutta heikentää kansalaisten luottamusta synnytyspalveluihin ja halua perustaa perhe, jolla on suora vaikutus syntyvyyteen.

(22) 61 synnyttäjää koki olonsa turvattomaksi Naistenklinikalla – vaativat nyt toimintaan parannuksia avoimessa kirjeessä. (Yle 31.10.2024)

(23) – Siellä oli todella turvatonta olla. Hoidon laatu riippui siitä, mitä itse osasi vaatia. Toiminta vaikutti kaoottiselta ja siitä ehkä paistoi myös se, ettei henkilökunnallakaan ole kauhean hyvä olla. (Yle 31.10.2024)

Synnyttäjien turvattomuuden kokemukset Naistenklinikalla ja heidän vaatimuksensa toiminnan parantamisesta tuovat näkyviin, miten yksilölliset kokemukset kytkeytyvät laajempiin rakenteellisiin kysymyksiin esimerkeissä (22) ja (23). Media rakentaa kuvaa monitasoisesta tilanteesta, jossa ratkaisujen on ulotuttava hallinnollisista päätöksistä inhimillisiin kokemuksiin. Synnyttäjien vaatimus konkreettisista muutoksista tekee näkyväksi potilaiden toimijuuden ja sen, että turvallisuuden kokemus on olennainen osa hoidon laatua. Kuvaukset henkilöstön kuormittuneisuudesta viittaa siihen, että ongelmien ratkaiseminen edellyttää myös työyhteisön hyvinvoinnin vahvistamista. Ratkaisujen on oltava kokonaisvaltaisia ja niiden on huomioitava sekä potilaiden että henkilöstön inhimilliset tarpeet.

(24) Synnytyssairaaloiden toimintaa aiotaan kehittää yhä perhe- ja vauvamyönteisemmäksi. (HS 31.1.2025)

(25) HUSin tiedotteen mukaan kehittämistyöhön osallistuu koko synnytyssairaalan henkilöstä, jotta perhe- ja vauvamyönteisyys toteutuisi koko hoitoketjussa. (HS 31.1.2025)

Sertifikaatit ja koulutusohjelmat toimivat näkyvinä ratkaisuina esimerkissä (24). Sertifikaatti toimii ratkaisun oikeuttajana ja viestii kehityksestä, vaikka se ei yksin poista taustalla olevia ongelmia. Sertifikaatin tavoittelussa ilmenee oma ristiriitansa, jos synnytyksiin erikoistuneen synnytyssairaalan tulee tavoitella vauvamyönteisyyttä palveluidensa kehittämiseksi synnyttäjämyönteisimmiksi. Esimerkissä (25) ratkaisun kehyksen korostus

on osallistavassa lähestymistavassa, jossa kehittäminen ei ole yksittäisten päätösten varassa, vaan koko organisaatio on sitoutunut ratkaisuihin.

4.3.4 Arvon ja inhimillisyyden kehys

Arvon ja inhimillisyyden kehys keskittyy siihen, miten media tuo esiin syntyvyyteen, synnytykseen ja hoitotyöhön liittyvää ihmisarvoa, tunteita ja moraalisia näkökulmia. Kehyksen kautta keskustelu siirtyy pois hallinnollisista ja poliittisista rakenteista kohti yksilöiden kokemuksia ja eettisiä periaatteita. Median kielenkäyttö vetoaa empatiaan ja ihmisarvoon, muistuttaen että kyse on ennen kaikkea ihmisten elämästä, ei pelkästään tilastoista tai järjestelmistä. Kriisin keskellä yksilön kokemukset ja inhimilliset arvot voivat toimia vastavoimana tehokkuuden ja hallinnollisen rationaalisuuden painostukselle. Kehyksen kautta syntyvyys näyttäytyy paitsi väestöpoliittisena myös inhimillisenä ja eettisenä kysymyksenä. Median käyttämä moraalinen ja emotionaalinen retoriikka antaa tälle ristiriidalle kasvot ja konkretisoi sen yksilöiden kertomusten kautta.

> (26) Synnyttäjien valitukset ovat uusi esimerkki siitä katastrofaalisesta tilanteesta, mihin maamme terveydenhuolto on ajautumassa. (HS 2.1.2025)

Ilmaus kriisistä viittaa rakenteelliseen kriisiin esimerkissä (26) vaikka sen sävy ja sanavalinnat korostavatkin inhimillistä kärsimystä. Synnytyskokemusten kuvaaminen **katastrofaalisina** nostaa yksilöiden kokemukset synnytyspalveluiden tilan mittariksi. Media kytkee syntyvyyden pirullisuuden moraaliseen ulottuvuuteen, jossa yhteiskunta ei onnistu turvaamaan ihmisarvoista hoitoa, jolloin myös luottamus syntyvyyden nousuun horjuu.

> (27) Pikkuvauva parkaisi ja tuore äiti murtui kyyneliin, kun synnytysosasto sulki ovensa lopullisesti. (Yle 27.11.2024)

Esimerkissä (27) arvon ja ihmisyyden kehys ilmenee voimakkaan symbolisen kontrastin kautta. Uuden elämän alku, eli vauvan itku rinnastuu Lohjan synnytyspalveluiden päättymiseen. Rinnastus korostaa syntyvyyden pirullisuutta, jossa elämän jatkuvuus ja

järjestelmien mukautuminen tapahtuvat samanaikaisesti. Median emotionaalinen kuvaus herättää empatiaa ja tekee näkyväksi inhimillisen hinnan, joka liittyy rakenteellisiin säästöpäätöksiin.

(28) Salla halusi ehdottomasti synnyttää Lohjalla. – Toivoin, että synnytys käynnistetään, koska muualta en ole kuullut niin paljon hyviä kokemuksia. Käynnistys ja synnytys menivät juuri niin kuin niiden suunniteltiin menevän. (Yle 27.11.2024)

(29) – Täällä on ystävällinen, kuunteleva, lämmin ja kiireetön henkilökunta. Surettaa myös heidän puolestaan, että näin hieno yksikkö suljetaan. (Yle 27.11.2024)

Positiivinen kokemus ja turvallinen ympäristö näyttäytyvät osana ratkaisua pirulliseen ongelmaan esimerkissä (28). Media rakentaa kuvaa siitä miten inhimillinen arvostus, hyvä hoito ja yksilöllinen kohtaaminen voivat toimia vastavoimana tehokkuusajattelulle ja hallinnolliselle rationaalisuudelle. Esimerkki korostaa yksilön kokemuksen ja luottamuksen merkitystä syntyvyyden ylläpitämisessä. Media korostaa inhimillisen työn arvoa ja hoitohenkilökunnan roolia myös esimerkissä (29). Arvon ja ihmisyyden kehys rakentuu moraalisesta vastakkainasettelusta, jossa taloudelliset säästöt ja tehokkuus johtavat ihmisarvoisen työn menettämiseen. Syntyvyyden pirullisuus ilmenee siinä, että rakenteellisesti välttämättömät päätökset heikentävät niitä inhimillisiä tekijöitä, jotka ovat elämän jatkumisen kannalta keskeisiä.

(30) – Osaston lakkauttaminen ei herätä mitään positiivisia ajatuksia, tuore isä toteaa. (Yle 27.11.2024)

(31) Vasta synnyttänyttä äitiä harmittaa osaston sulkeminen niin paljon, että hän murtuu kyyneliin asiasta puhuessaan. – Niin ihana ja kehuttu paikka. Toki ymmärrän, että pitää säästää, mutta suututtaa, miten tämä asia on puskettu väkisin läpi. (Yle 27.11.2024)

Median kielenkäyttö tekee näkyväksi pettymyksen ja turhautumisen, jotka kohdistuvat päätöksiin esimerkissä (30). Yksittäisen isän kokemus symboloi laajempaa

luottamuspulaa ja epävarmuutta, jotka heijastuvat syntyvyyden kontekstiin. Suuttumus ja turhautuminen nousevat esiin myös esimerkissä (31) ja äidin murtuminen konkretisoi miten hallinnolliset päätökset voivat aiheuttaa emotionaalista haittaa. Kehyksen ytimessä on eettinen ristiriita, jossa ihmisarvo ja tunteet asetetaan vastakkain hallinnollisen rationaalisuuden kanssa.

> (32) Huonolla synnytyskokemuksella on kauaskantoisia seurauksia, eikä sellainen ainakaan lisää halua synnyttää uudelleen tai syntyvyyttä ylipäätään. Huonot kokemukset myös lisäävät synnytyspelkoa. (HS 2.1.2025)

Arvon ja ihmisyyden kehys yhdistyy suoraan yhteiskunnalliseen kontekstiin esimerkissä (32). Media osoittaa miten yksilölliset kokemukset ovat ratkaisevia syntyvyyden kehityksen kannalta. Pirullisuus ilmenee siinä, että ongelman juuret ovat emotionaalisia ja kokemuksellisia, eikä niitä voida korjata pelkästään rakenteellisilla ratkaisuilla

4.3.5 Tulevaisuuden ja sopeutumisen kehys

Tulevaisuuden ja sopeutumisen kehys tarkastelee, miten media jäsentää syntyvyyden laskua ja palveluiden kriisiä osana laajempaa yhteiskunnallista muutosta, johon yksilöiden, yhteisöjen ja päättäjien on sopeuduttava. Media käyttää kieltä, joka yhdistää toivon, realismin ja uudelleen ohjautumisen. Kehyksessä korostuu se, miten media ei ainoastaan raportoi tapahtumista, vaan myös osallistuu sopeutumisen rakentamiseen ja asenteiden muokkaamiseen.

> (33) Pääasiallinen syy lakkauttamisiin on kuitenkin se, että synnytysten hoitaminen tulee liian kalliiksi, kun lapsia syntyy liian vähän. (Yle 28.11.2024)

Tulevaisuuden kehys saa hallinnollisen ja realistisen muodon esimerkissä (33). Kuvaus liian vähäisestä syntyvyydestä luo kuvaa sopeutumisprosessista. Viestinnän avulla tämä vahvistaa lukijassa käsitystä siitä, ettei muutosta voida estää, mutta siihen voidaan valmistautua. Muutos esitetään luonnollisena tapahtumana, ei poliittisena valintana, mikä liittää kehykseen sekä rationaalisen että emotionaalisen ulottuvuuden.

(34) ”Kyse on yhteiskunnallisesti tärkeästä asiasta, sillä syntyvyyden toivotaan nousevan. Jos ihmisillä on huonoja kokemuksia synnytyksistä, lykätään seuraavien lasten hankkimista tai lapsiluku voi jäädä halutusta.” (HS 21.1.2025)

(35) Huonolla synnytyskokemuksella on kauaskantoisia seurauksia, eikä sellainen ainakaan lisää halua synnyttää uudelleen tai syntyvyyttä ylipäätään. (HS 2.1.2025)

Tulevaisuuden kehys kietoutuu yksilön kokemuksiin ja yhteiskunnalliseen epävarmuuteen esimerkeissä (34) ja (35). Syntyvyys ei näyttäydy pelkkänä tilastollisena ilmiönä, vaan henkilökohtaisena kysymyksenä. Median kielenkäyttö tuo esiin, miten yksilölliset kokemukset ja yhteisöllinen luottamus ovat keskeisiä tulevaisuuden rakentamisessa. Kehys laajentaa kriisin merkitystä yhteiskunnalliseksi haasteeksi, joka koskee ihmisten arkea, valintoja ja toivoa.

(36) Synnytysten määrä kasvoi HUSissa viime vuonna – tarjolla pehmeän synnytyksen tila. (Yle 17.1.2025)

(37) Marraskuun lopulla Naistenklinikalla avautui uusi synnytysyksikkö Aallokko, joka tarjoaa tilat pehmeään ja luonnolliseen synnytyskokemukseen. (Yle 17.1.2025)

(38) HUSin synnytystoiminta jatkaa sopeutumista alueen tarpeisiin, vaikka syntyvyyden pitkän aikavälin lasku asettaa haasteita. (Yle 17.1.2025)

Kehys kääntyy myönteiseksi esimerkissä (36) ja (37) kun ilmaus synnytysten määrän kasvusta ja pehmeän synnytyksen tilasta rakentaa kuvaa positiivisesta kehityksestä. Tulevaisuus avautuu mahdollisuutena, jossa palveluiden kehittäminen ja inhimilliset arvot voivat kulkea rinnakkain. Kehyksessä tulevaisuus on mahdollisuus parantaa hoidon laatua, mutta sen toteutuminen edellyttää aktiivista mukautumista eri toimijoilta. Näkökulma laajenee esimerkissä (38) kun media liittää HUSin toiminnan osaksi syntyvyyden pitkän aikavälin sopeutumista, jossa haasteista huolimatta pyritään säilyttämään luottamus ja jatkuvuuden tunne.

(39) Äidille ei osattu kertoa, missä vastasyntynyt vauva on – Synnyttäjien kritiikki Husia kohtaan kiihtyy. (HS 21.1.2025)

Esimerkki (39) kuitenkin osoittaa miten järjestelmän puutteet ja viestinnän epäonnistuminen voivat horjuttaa luottamusta ja vaikeuttaa sopeutumista. Sopeutuminen ei ole suoraviivainen prosessi, vaan siihen liittyy jännitteitä ja epävarmuutta. Tulevaisuus näyttäytyy tällöin jatkuvana neuvotteluna, ei valmiina ratkaisuna.

4.4 Maineenhallinnan kehykset

Tässä luvussa tarkastelen toisen tutkimuskysymyksen tuloksia, eli miten media kehystää HUSin synnytyssairaaloihin kohdistuvaa kritiikkiä ja mitä maineenhallinnan piirteitä näissä kehyksissä ilmenee. Analyysin kohteena ovat Ylen ja Helsingin Sanomien uutiset ja artikkelit, jotka käsittelevät HUSin synnytystoiminnan keskittämistä ja synnytyssairaaloiden sulkemista ja siihen liittyvää julkista keskustelua. Kehysanalyysilla tunnistin aineistosta viisi kehystä, joiden kautta kritiikkiä ja maineenhallintaa käsitellään: rationaalisuuden, kriisin ja vastuun, empatian- ja inhimillisyyden, luottamuksen ja maineen palauttamisen ja tulevaisuuden ja uudistumisen kehykset.

Toiseen tutkimuskysymykseen liittyvät kehykset kuvaavat HUSin viestintää ja julkista esiintymistä sen kohdatessa synnytyssairaaloihin liittyvää kritiikkiä. Näissä kehyksissä korostuvat organisaation pyrkimykset hallita kriisitilanteita, rakentaa uudelleen luottamusta ja esittää rationaalisia perusteluja päätöksilleen samalla, kun media tuo esiin myös potilaiden ja ammattilaisten kokemuksia inhimillisestä ja emotionaalisesta näkökulmasta.

4.4.1 Rationaalisuuden kehys

Rationaalisuuden kehys korostaa HUSin asemaa organisaationa, joka tekee päätöksiä rationaalisten, hallinnollisten ja resurssien kohdentamista koskevien perusteiden mukaan.

Media tuo esiin organisaation pyrkimykset optimoida synnytyspalvelut tehokkuuden ja turvallisuuden näkökulmasta, ja päätöksille annetaan oikeutus hallinnollisten argumenttien kautta (Entman, 1993). Päätökset esitetään väistämättöminä toimenpiteinä, jotka seuraavat realiteeteista eikä valinnoista. Kehys tuo esiin HUSin asiantuntijamielikuvan ja tilastoihin perustuvan roolin, mutta samalla sen inhimillisyys jää vähemmälle huomiolle.

(40) – Päätöksellä tavoitellaan merkittäviä säästöjä HUSin toimintaan … Rautava korostaa, että päätösten lähtökohtana on potilasturvallisuus. (Yle 6.5.2024)

Potilasturvallisuuden korostaminen siirtää huomion pois päätösten negatiivisista seurauksista kohti hallinnollista järkevyyttä esimerkissä (40). Ilmaisun avulla media rakentaa moraalista legitimiteettiä, sillä vaikka päätös on taloudellinen, sen ensisijaiseksi motiiviksi esitetään kuitenkin potilasturvallisuus. Esimerkin voidaan ajatella olevan maineenhallinnallisesti tehokas, sillä se antaa HUSista sekä inhimillisen että vastuullisen kuvan.

(41) Syyksi Hus kertoi ”erittäin vaikean” taloustilanteensa, jonka vuoksi Hus joutuu sopeuttamaan talouttaan ensi vuonna 140 miljoonalla eurolla. (HS 21.11.2024)

HUSin taloudelliset sopeutustoimet kehystetään neutraalilla kielellä esimerkissä (42). Verbi *joutuu* häivyttää toimijuutta ja rakentaa kuvaa organisaatiosta, joka toimii olosuhteiden pakosta. Esimerkissä organisaation aktiivista roolia pehmennetään ja sen toimintaa normalisoidaan osana laajempaa yhteiskunnallista pakkoa. Päätökset kehystetään pakollisena ja välttämättömänä toimenpiteenä. Sopeuttamisen tarve antaa ratkaisulle objektiivisen sävyn ja vähentää päätöksen emotionaalista kritiikkiä.

(42) Pääasiallinen syy lakkauttamisiin on kuitenkin se, että synnytysten hoitaminen tulee liian kalliiksi, kun lapsia syntyy liian vähän. (Yle 28.11.2024)

(43) HUS laskee säästävänsä noin neljä miljoonaa euroa vuodessa Lohjan synnytysosaston sulkemisella. (Yle 28.11.2024)

HUSin rationaalisuudessa korostuvat laskelmat, säästöjen tavoittelu ja hallinnolliset perustelut, kuten esimerkeissä (42) ja (43). Ilmaisut kuten **tavoitellaan** ja **joutuu** rakentavat kuvaa organisaatiosta, joka toimii olosuhteiden pakosta. Verbi **joutuu,** korostuu myös esimerkissä (41). Se siirtää vastuuta pois HUSilta ja antaa päätöksille välttämättömyyden sävyn ja toimii maineenhallinnan välineenä, sillä se saa vaikeat päätökset näyttämään järkeviltä, hallituilta ja perustelluilta. Taloudelliset realiteetit rakentavat kuvaa organisaatiosta, jossa päätöksiä tehdään objektiivisesti taloudelliset ja hallinnolliset reunaehdot huomioiden. Tämän voidaan nähdä tukevan HUSin mainetta rationaalisesti toimivana organisaationa.

(44) Käymme sote-palveluissa läpi suurta murrosta. Tässä on nyt todella merkittävä julkishallinnon murros meneillään. Nyt me ensimmäisen kerran näemme, kuinka paljon nämä palvelut maksavat. Se johtaa näihin sopeutustoimiin. (Yle 20.5.2024)

Esimerkki (44) laajentaa rationaalisuuden kehyksen yhteiskunnalliselle tasolle, kun media liittää HUSin osaksi hallinnollista muutosta. Tällainen retoriikka siirtää keskustelun yksittäisten päätösten moraalisista vaikutuksista kohti järjestelmätason välttämättömyyksiä. Media tuottaa kuvaa tehokkuuteen ja kustannustietoisuuteen perustuvasta terveydenhuollon järjestelmästä.

(45) Synnytystoiminnan päättyminen Lohjalla on osa laajempaa trendiä, jossa Suomen pieniä synnytysosastoja lakkautetaan ja toimintaa keskitetään suurempiin yksiköihin. (Yle 28.11.2024)

(46) Pienten yksiköiden sulkemista perustellaan usein potilasturvallisuudella. Argumenttina on, että pienillä yksilöillä ei ole mahdollista ylläpitää osaamista vaativien tapausten hoitamiseen. (Yle 28.11.2024)

Samansuuntainen hallinnollinen legitimointi näkyy esimerkeissä (45) ja (46) joissa painotetaan resurssien kohdentamista ja potilasturvallisuuden varmistamista. Kehys osoittaa, että media esittää HUSin päätökset perusteltuina ja hallinnollisesti tarpeellisina, kuten potilasturvallisuuden näkökulmasta välttämättöminä. HUSin päätökset kehystetään osaksi laajempaa hallinnollista ja terveydenhuollon uudelleenjärjestelyä esimerkissä

(45). Median kielenkäyttö toimii maineenhallinnan välineenä, joka ilmenee neutraalina, teknisenä ja hallinnollisena sävynä ja korostaa organisaation asiantuntijuutta. Tämän voidaan nähdä vahvistavan mainetta vastuullisena ja asiantuntevana organisaation.

(47) Lohjan kätilöillä tunti aikaa päättää yt-neuvotteluissa: ”Ei mitään inhimillisyyttä”, sanoo sairaanhoitaja. (HS 22.11.2024)

Henkilöstön kokemukset kuitenkin paljastavat rationaalisen kehyksen rajat esimerkissä (47). Taloudellisesti perustellut päätökset voivat heikentää luottamusta organisaation uskottavuuteen. Vaikka rationaalinen kehys ylläpitää HUSin asiantuntijamielikuvaa, se samalla kaventaa keskustelua niin että inhimilliset ja eettiset näkökulmat jäävät varjoon.

(48) ”On järkyttävää lukea, miten HUS kohtelee Lohjan synnytysosaston henkilökuntaa. Ensin suljetaan osasto, sitten ilmoitetaan synnytysosaston sulkemisen aikaistamisesta, eikä nyt tiedetä, missä tullaan työskentelemään”, Wickström sanoo tiedotteessaan. (HS 14.11.2024)

(49) ”Kaikki tapahtuu lyhyellä varoitusajalla ja suljettujen ovien takana. Tämä on erittäin huonoa henkilöstöpolitiikkaa.” (HS 14.11.2024)

Samansuuntainen rationaalisuuden vastakkainasettelu esiintyy esimerkeissä (48) ja (49). Media rakentaa vastakkainasettelua, jossa HUSin rationaalisuus törmää henkilöstön kokemaan epäoikeudenmukaisuuteen. Näkökulma tuo esiin, miten samalla kun rationaalinen kehys suojaa HUSin asiantuntijuutta, se voi heikentää sen inhimillisyyttä.

4.4.2 Kriisin ja vastuun kehys

Kriisin ja vastuun kehys rakentaa HUSin tilanteen poikkeukselliseksi ja hallinnan äärirajoilla olevaksi. Media esittää organisaation samanaikaisesti kriisin keskellä toimivana ja sen ratkaisijana. Kehys korostaa päätösten kiireellisyyttä, järjestelmän kuormittuneisuutta ja luottamusta. Samalla se kuitenkin osoittaa, miten vastuu on sekä organisatorinen että moraalinen. Kyse ei ole pelkästään resurssien hallinnasta, vaan myös ihmisten turvallisuudesta ja oikeudenmukaisuudesta. Median viestinnän kannalta tämä kehys

paljastaa, että kriisitilanteissa organisaation maine ei ole automaattisesti hallinnassa, sillä viestintä ei aina vastaa kansalaisten ja henkilöstön odotuksia (Benoit, 1997).

(50) Terveydenhuollon kriisi. Synnyttäjät ohjataan Espoon Jorvin sairaalaan, kun sen laajennus valmistuu vuoden 2026 kesällä. (HS 6.5.2024)

Ilmaus *terveydenhuollon kriisistä* kehystää tilanteen poikkeustilana, jossa päätöksenteko tapahtuu paineen alla esimerkissä (50). Kriisi esitetään pitkittyneenä ja jatkuvana, jolloin HUS näyttäytyy sekä sen hallitsijana että vastuunkantajana, jolloin kriisi on myös hallinnollisen päätöksenteon seuraus. Median sanavalinnat, kuten ohjataan ja valmistuu, rakentavat kuvaa kontrolloidusta, mutta samalla reaktiivisesta toiminnasta. Vaikka HUS pyrkii hallitsemaan kriisiä, sen viestintä on jatkuvassa suhteessa epävarmuuteen ja odotuksiin, joita se ei täysin hallitse.

(51) Yhä pienenevä synnytyssairaalaverkosto ja suuremmat etäisyydet ovat johtaneet siihen, että synnyttäjät eivät ehdi ajoissa sairaalaan. (Yle 28.11.2024)

(52) – Olen monta kertaa sanonut, että raja tulee vastaan. Emme voi sulkea enempää sairaaloita, koska matka lähimpään sairaalaan alkaa tulla liian pitkäksi. (Yle 28.11.2024)

Kriisin vaikutukset konkretisoituvat kansalaisten näkökulmasta esimerkeissä (51) ja (52). Ilmaisut *pitkistä matkoista sairaalaan ja rajan tulemisesta vastaan* korostavat järjestelmän kuormittuneisuutta ja hallinnan rajallisuutta. Median kielenkäyttö rakentaa kriisistä moraalisen ja käytännöllisen ongelman. Kyse ei ole enää vain taloudellisista sopeutuksista, vaan kansalaisten turvallisuudesta ja yhdenvertaisuuden turvaamisesta. HUSin vastuuta korostetaan kaksitasoisesti, sillä sen on samanaikaisesti turvattava tehokkuus ja inhimillisyys. Viestinnän näkökulmasta tällainen kehys lisää painetta läpinäkyvyydelle ja vastuullisuudelle, sillä yleisö kohtaa kriisin seuraukset konkreettisesti, esimerkiksi pidentyneinä matkoina.

(53) On ristiriitaista, että samaan aikaan kun puhutaan kätilö- ja lääkäripulasta, ei pystytä tarjoamaan sellaisia työolosuhteita, että taitavat ja kokeneet ammattilaiset eivät hakeutuisi muualle töihin. (HS 11.12.2024)

Henkilöstöresurssien hallinta sekä kätilö- ja lääkäripula kytketään moraaliseen vastuuseen esimerkissä (53). Media esittää HUSin samanaikaisesti ongelman ratkaisijana ja sen aiheuttajana. **Ristiriitaisuuden** ilmaus rakentaa vastuun jännitteen. Kriisi näyttäytyy rakenteellisena, jossa hallinnolliset päätökset ja resurssipula kietoutuvat toisiinsa.

(54) Sopii pohtia, miten päädyttiin näin järjettömään ratkaisuun. (HS 19.12.2024)

Retorinen kysymys esimerkissä (54) lisää vastuukehyksen moraalista painotusta ja herättää epäluottamusta päätöksentekoa kohtaan. Se haastaa HUSin päätöksenteon rationaalisuuden ja herättää epäluottamusta siitä kuka on vastuussa ja millä perustein päätökset tehdään.

(55) HUS laskee säästävänsä noin neljä miljoonaa euroa vuodessa Lohjan synnytysosaston sulkemisella. (Yle 28.11.2024)

Vastuu kehystetään kiistanalaiseksi esimerkissä (55), kun median esittämä HUSin virallinen perustelu synnytysosaston sulkemiselle eli taloudellinen säästö rinnastuu kansalaisten kokemusperäiseen epäluottamukseen. HUSin rationaaliset argumentit voivat näyttäytyvät lukijoille kyseenalaisina, jos kansalaiset epäilevät säästösyitä tai kokevat osallisuuden puutetta päätöksenteossa. Kriisin ja vastuun kehyksessä media esittää HUSin toimijana, joka joutuu toistuvasti oikeuttamaan valintansa ja ratkaisemaan ongelmia, jotka se osittain itse on synnyttänyt.

4.4.3 Empatian- ja inhimillisyyden kehys

Empatian- ja inhimillisyyden kehys tuo näkyviin kriisin emotionaalisen ja moraalisen ulottuvuuden, jossa HUSin päätökset näyttäytyvät ennen kaikkea ihmiselämään ja ammatti-

identiteettiin vaikuttavina tekoina. Media rakentaa tätä kehystä tunnepitoisten kertomusten avulla, joissa synnytystoiminnan keskittäminen ja sairaaloiden sulkeminen koetaan epäoikeudenmukaisina ja epäinhimillisinä päätöksinä. Työntekijöille, synnyttäjille ja kansalaisille annetaan ääni ja heidän tunteensa ilmaisevat pelkoa, surua ja turvattomuutta. Viestinnällisesti kehys korostaa maineen emotionaalista ulottuvuutta, jossa organisaation maine ja uskottavuus ei määräydy pelkästään rationaalisten perustelujen, vaan ennen kaikkea empatian ja kuuntelemisen kautta.

(56) – Onhan se ollut todella haastava osa tätä prosessia, kun samaan aikaan kuulee todella tyrmistyttäviä uutisia ja tukee murtuneita työkavereitaan, on hoidettava potilaat niin hyvin kuin he ansaitsevat tulla hoidetuksi. Siihen olemme kuitenkin mielestäni pystyneet. (Yle 22.11.2024)

(57) – On ollut todella tyrmistyttävä kokemus olla itse tämän myrskyn keskellä. Nämä viimeiset vaiheet ovat olleet aivan käsittämätön loppukaneetti tälle kaikelle. (Yle 22.11.2024)

Työntekijöiden kokemukset asettuvat myötätunnon ja henkisen kuormittumisen ympärille esimerkeissä (56) ja (57). Ilmaus myrskyn keskellä toimii vertauskuvana hallitsemattomuudelle ja epävakaudelle, jossa yksilö joutuu rakenteellisten muutosten armoille. Media käyttää tällaisia kuvauksia tuodakseen esiin, ettei kriisi ole pelkästään hallinnollinen ongelma, vaan inhimillinen kokemus, jossa epävarmuus ja suru kietoutuvat osaksi työn arkea. HUSin päätökset saavat symbolisen painon, sillä ne eivät ole vain rationaalisia ratkaisuja, vaan tunteita herättäviä tekoja, jotka koskettavat ihmisten elämää ja identiteettiä.

(58) Lohjalla Uudellamaalla kytee kätilöiden kapina. (Yle 20.5.2024)

(59) – Tämä tapa, jolla henkilökuntaa on muun muassa tiedotettu, saa pohtimaan, haluanko jatkaa tämän työnantajan palveluksessa. (Yle 20.5.2024)

(60) ”Kyse ei ole vain työvuoroista. Kyse on työntekopaikan muuttamisesta. Ei ole millään kriteerillä inhimillistä, että ihmiset pannaan tällä tavalla löysään hirteen.” (HS 14.11.2024)

Vertauskuva *kätilöiden kytevästä kapinasta* esimerkissä (58) luo mielikuvan pinnan alla kasvavasta jännitteestä ja viittaa HUSin päätösten kyseenalaistamiseen. Media kehystää tilanteen kriisinä, jossa työntekijät nousevat vastustamaan työnantajan päätöksiä. Epäoikeudenmukaisuuden tunteet nousevat esiin esimerkeissä (59) ja (60). Työntekijöiden puheesta heijastuu kokemus kylmästä kohtelusta. *Löysän hirren* vertauskuva luo kontrastin HUSin perusteluille. Media rakentaa kuvaa yksisuuntaisesta viestinnästä ja empatiavajeesta, joka heikentää organisaation uskottavuutta. Kun työntekijöiden kokemukset nousevat esiin ilman vastavuoroista dialogia, maineenhallinnan ongelmaksi muodostuu etäisyys ja kyvyttömyys tunnistaa tunteiden merkitys osana kriisiviestintää. Tämä tekee näkyväksi viestinnän yksisuuntaisuuden ja vuorovaikutuksen puutteen. Tällainen kehystys on maineenhallinnan kannalta kriittinen, sillä se haastaa organisaation kyvyn kommunikoida vuorovaikutteisesti ja osoittaa emotionaalista älykkyyttä.

(61) Tötterman kokee, että Lohjan synnytysosaston sulkemisessa on ajateltu vain rahaa, eikä asiakkaiden synnytyskokemusta. (Yle 20.5.2024)

(62) Jokainen sairaalan ulkopuolella tapahtuva synnytys on riski sekä äidille että lapselle. Siihen voi liittyä vakavia, mutta harvinaisia komplikaatioita, kuten synnyttäjän verenvuotoa ja lapsen hapenpuutetta. – Erityisen vaarallista on, jos komplikaatioita ilmenee ennenaikaisessa synnytyksessä, esimerkiksi jos raskaus on vasta viikolla 30. (Yle 28.11.2024)

Inhimillisyyden kehys saa lisää syvyyttä potilaiden näkökulmasta esimerkeissä (61) ja (62). Konkreettinen kuvaus riskeistä ja komplikaatioista tekee näkyväksi, että hallinnolliset päätökset vaikuttavat suoraan yksilöiden turvallisuuteen ja elämään. Media toimii moraalisena tulkitsijana, joka antaa äänen huolen ja pelon kokemuksille. Potilaiden näkökulmat haastavat HUSin rationaalisuuden tehokkuudesta, säästöistä ja resurssienhallinnasta ja tuo esiin kysymyksen siitä kuka on vastuussa ja kantaa seuraukset (62), jos inhimillinen näkökulma jää toissijaiseksi.

(63) – Olen nauttinut niin paljon siellä työskentelystä, että työmatka ei ole tuntunut pahalta. Rakastan sitä paikkaa ja työystäviäni siellä. (Yle 22.11.2024)

(64) – Tämä on upea työpaikka. On aina ihana tulla töihin. Me jaamme töitä, autamme toinen toistamme ja vaihdamme paikkaa tarvittaessa. Ei tällainen onnistu isossa yksikössä. (Yle 20.5.2024)

Työntekijöiden puhe korostaa yhteenkuuluvuutta ja työyhteisön lämpöä esimerkeissä (63) ja (64). Ilmaisut *rakastan sitä paikkaa* ja *upea työpaikka* kuvastavat hoitotyön emotionaalista merkitystä ja sitoutumista. Media rakentaa näiden tarinoiden avulla vastakuvan hallinnolliselle rationaalisuudelle. Kun työ koetaan toisena kotina, sen menettäminen herättää surua ja juurettomuutta. Kehystys tuo esiin, että HUSin päätökset koskettavat vahvasti myös työntekijöiden identiteettiä ja arvoja, ei vain työtehtäviä.

(65) – Tuntuu, että työn määrä lisääntyy koko ajan. Aika ei riitä läsnäoloon, jolloin kätilön työtä ei voi tehdä arvokkaasti. Riittämättömyyden tunne ja ahdistus eivät ole tunteita, joiden kanssa haluan kamppailla lähes jokaisessa työvuorossa. (Yle 4.9.2024)

Työntekijän kuvaus riittämättömyyden tunteesta ja ahdistuksesta tuo esiin emotionaalisen uupumuksen esimerkissä (65). Media käyttää yksilöllisiä kertomuksia ja henkilökohtaisia tunnereaktioita tehokeinoina, jotka herättävät empatiaa ja inhimillistä samastumista. Maineenhallinnan kannalta nämä kertomukset ovat haastavia, sillä ne rakentavat julkisuudessa kuvaa kylmästä ja etäisestä organisaatiosta, joka ei tunnista työntekijöidensä tunnetason todellisuutta.

(66) ”Ei näissä mitään inhimillisyyttä ole ollut. Toiveita on kysytty, mutta tietojeni mukaan työnantaja ei niitä ole aina noudattanut.” (HS 22.11.2024)

(67) Lohjan kätilöillä tunti aikaa päättää yt-neuvotteluissa: ”Ei mitään inhimillisyyttä”, sanoo sairaanhoitaja. (HS 22.11.2024)

(68) HUSin toimitusjohtaja Matti Bergendahlin mukaan on valitettavaa ja surullista, jos Lohjan sairaalan kätilöt kokevat, että heidän toiveisiinsa ei pystytä vastaamaan. (Yle 20.5.2024)

Empatian ja inhimillisyyden kehys korostuu esimerkeissä (66), (67) ja (68). Toistuva ilmaus *inhimillisyyden* puuttumisesta muodostaa symbolisen vastalauseen HUSin

rationaaliselle toiminnalle. Vaikka toimitusjohtajan kommentti pyrkii lieventämään tilannetta osoittamalla pahoittelua, viesti jää etäiseksi ja muodolliseksi. Esimerkit luovat kuvaa viestinnästä, joka ei tavoita tunnetasoa. Tämä osoittaa, että empatia viestinnässä ei voi olla vain kielellinen ele, vaan sen on näyttävä teoissa ja vuorovaikutuksessa.

(69) – En voi ymmärtää, miten näin voi toimia maassa, jossa on pulaa kätilöistä. (Yle 15.11.2024)

(70) – Koen, että meidän ammattitaitoamme ei arvosteta tässä talossa. (Yle 15.11.2024)

(71) Olo on vihainen, surullinen ja apaattinen, Lukkarinen summaa. (Yle 15.11.2024)

Esimerkeissä (69), (70) ja (71) työntekijöiden kokemukset muodostavat emotionaalisen näkökulman kriisiin. Lainaukset tuovat näkyväksi työntekijöiden kokemukset epäoikeudenmukaisuudesta, arvostuksen puutteesta ja uupumuksesta. Samalla ne korostavat ristiriitaa työn vaativuuden ja organisaation tarjoaman tunnustuksen välillä.

(72) Työntekijöille viime ajat ovat olleet raskasta vuoristorataa jokapäiväisen uuden elämän ihmeen todistamisen ja työyhteisön surun välillä. (Yle 15.11.2024)

(73) Hän kehuu vuolaasti kollegoitaan, joista on tullut läheisiä ystäviä. Eikä mikään Lindholmin mukaan voita niitä hetkiä, kun saa olla auttamassa uusia ihmisiä maailmaan. (Yle 15.11.2024)

Esimerkeissä (72) ja (73) korostuvat kätilön työn merkitys, eli uuden *elämän syntymisen ihme.* Ilmaukset tuovat esiin työn emotionaalisen ja moraalisen painoarvon. Työ näyttäytyy kutsumuksena, jossa elämä ja kuolema, ilo ja suru kietoutuvat yhteen. Media rakentaa näiden kertomusten kautta empaattisen vastakuvan hallinnolliselle rationaalisuudelle, sillä samalla kun organisaatio tekee päätöksiä yksikköjen sulkemisesta, työntekijät jatkavat tehtävässään uuden elämän mahdollistajina. Kehys inhimillistää kriisiä ja muistuttaa lukijaa siitä, että kyse ei ole vain terveydenhuollon rakenteista, vaan ammatista,

jossa elämän alku on työn keskeinen merkitys. Uuden elämän syntymisen ihme toimii symbolina työn jatkuvuudelle. Maineenhallinnan näkökulmasta tällainen kehystys haastaa HUSin viestintää. Jos organisaation toiminta näyttäytyy etäisenä ja kylmänä, se on ristiriidassa sen kanssa, että samalla organisaation henkilöstö edustaa uuden elämän alkua, hoivaa ja myötätuntoa.

4.4.4 Luottamuksen ja maineen palauttamisen kehys

Luottamuksen ja maineen palauttamisen kehys käsittelee HUSin pyrkimyksiä vahvistaa uskottavuuttaan kriisin jälkeen. Aineistossa tämä näkyy esimerkiksi sertifikaattien ja uusien palveluinnovaatioiden esiin nostamisena, joiden tarkoitus on vakuuttaa yleisö siitä, että organisaatio hallitsee tilanteen ja toimii sekä rationaalisin että eettisesti hyväksyttävin perustein. Media kuitenkin kyseenalaistaa usein näiden toimenpiteiden aitouden ja tehokkuuden, mikä voi murentaa maineenhallinnan uskottavuutta. Kehys korostaa organisaation haastetta tasapainottaa viestintää, mainetta ja todellisia toimintatapoja julkisessa keskustelussa ja ilmentää Benoitin (1997) Image Repair Theoryn mukaista strategiaa, jossa organisaatio yrittää korjata vahingoittunutta mainettaan selittämällä, vähättelemällä tai korostamalla hyvää tarkoitusta.

> (74) HUSin toimitusjohtaja Matti Bergendahlin mukaan on valitettavaa ja surullista, jos Lohjan sairaalan kätilöt kokevat, että heidän toiveisiinsa ei pystytä vastaamaan. (Yle 20.5.2024)

Pahoittelun ilmaisu toimii empaattisena eleenä, joka pyrkii palauttamaan luottamusta esimerkissä (75). Maineen palautuminen edellyttää emotionaalisuuden ja kognitiivisuuden yhdistämistä. Pelkkä rationaalinen selittäminen ei riitä, jos organisaatio näyttäytyy kylmänä tai etäisenä. Tässä HUS yrittää rakentaa emotionaalista yhteyttä työntekijöihin ja synnyttäjiin, mutta pahoittelu ilman todellista anteeksipyyntöä voi jäädä pintapuoliseksi eleeksi. Viestinnällisesti tämä voidaan nähdä maineen korjaamisen keinona, jossa organisaatio ei pyydä anteeksi varsinaista päätöstä, mutta osoittaa kuitenkin ymmärrystä.

(75) Bergendahlin mukaan keskittämisessä idea ei ole vain ja ainoastaan keskittäminen, vaan myös potilasturvallisuus ja palveluiden saavutettavuus ovat tärkeitä. – Käymme sote-palveluissa läpi suurta murrosta. Tässä on nyt todella merkittävä julkishallinnon murros meneillään. Nyt me ensimmäisen kerran näemme, kuinka paljon nämä palvelut maksavat. Se johtaa näihin sopeutustoimiin. (Yle 20.5.2024)

HUSin toimitusjohtaja kehystää keskittämispäätökset osaksi laajempaa yhteiskunnallista ja hallinnollista murrosta esimerkissä (75). Tämä on klassinen maineenhallinnan strategia, jossa vastuuta siirretään pois yksittäisestä organisaatiosta kohti rakenteellisia välttämättömyyksiä. Ilmaus palveluiden hinnasta tuo esiin taloudellisen rationaalisuuden kehyksen, kun päätökset esitetään tietoon perustuvina ja väistämättöminä, ei moraalisina valintoina. Retorisesti tämä luo vaikutelman, että HUS toimii vastuullisesti ja avoimesti muuttuneessa tilanteessa, mikä voi vahvistaa sen asiantuntijaimagoa, mutta samalla etäännyttää organisaation ihmisten arjesta ja kokemuksista.

(76) Pääasiallinen syy lakkauttamisiin on kuitenkin se, että synnytysten hoitaminen tulee liian kalliiksi, kun lapsia syntyy liian vähän. (Yle 28.11.2024)

Esimerkki (76) jatkaa tätä kehystä yksinkertaistamalla päätösten perustelut taloudellisiksi. Ilmaisu toimii normalisoivana ja väistämättömyyttä korostavana retorisena keinona. Tällainen kehystys tekee kriisin syistä laskennallisia ja loogisia, jolloin ne menettävät osan moraalisesta painostaan. Samalla se kuitenkin kaventaa keskustelua: tunteet, arvot ja yhteisöllisyys jäävät taloudellisen järkevyyden varjoon. Tämä ilmentää rationaalisuuden ja empatian välistä jännitettä, joka toistuu HUSin maineenhallinnassa läpi aineiston.

(77) Sandströmin mukaan on hienoa, että Husissa ollaan kehitysmyönteisiä. Taustalla olevia ongelmia sertifikaatti ei kuitenkaan korjaa. ”Tärkeintä on palkata riittävästi osaavaa henkilökuntaa ja pitää heistä hyvää huolta.” (HS 31.1.2025)

(78) Hus pyrkii parantamaan Naistenklinikan ja kahden muun synnytyssairaalansa toimintaa jatkossa. (HS 31.1.2025)

(79) Hus vastaa synnyttäjien kritiikkiin: tavoitteena erityinen sertifikaatti. Hus yrittää parantaa synnytyssairaaloidensa toimintaa ja tavoittelee vauvamyönteisyyssertifikaattia vuoteen 2027 mennessä. (HS 31.1.2025)

Media tuo esiin HUSin pyrkimykset palauttaa luottamusta kehitysmyönteisyyden ja sertifikaattien avulla. Tällainen viestintä rakentaa tulevaisuuteen suuntautunutta narratiivia, jossa kriisistä pyritään siirtymään parantamisen ja kehittämisen vaiheeseen. Esimerkissä (78) Sandström kuitenkin kyseenalaistaa sertifikaatin merkityksen toteamalla, ettei sertifikaatti korjaa taustalla olevia ongelmia. Tämä osoittaa, että vaikka HUS pyrkii rakentamaan symbolista uskottavuutta vauvamyönteisyyden ja kehityshankkeiden avulla, media asettaa pyrkimykset kriittiseen valoon. Sertifikaatti vakuuttaa lukijan siitä, että organisaatio on vastuullinen ja oppiva, vaikka taustalla olevat ongelmat pysyisivät ratkaisemattomina. Esimerkit (78) ja (79) vahvistavat tätä tulkintaa. Ilmaisut toiminnan parantamisesta rakentavat tulevaisuuteen suuntautuvaa kehitystä ja pyrkivät palauttamaan HUSin moraalista uskottavuutta.

(80) Naistenklinikalla vauvamyönteisyysohjelmaa on noudatettu jo pitkään … Nyt julkaistulla tiedotteella haluttiin korostaa, että toimintaa tullaan tehostamaan ja parantamaan entisestään, Kättö sanoo. (HS 31.1.2025)

HUS pyrkii rakentamaan kuvaa vastuullisesta ja pitkäjänteisestä toimijasta esimerkissä (80). Ilmaisu *sertifikaatin noudattamisesta* kehystää organisaation toiminnan jatkuvaksi ja luotettavaksi, mikä siirtää huomion pois kriisistä ja vahvistaa käsitystä kehityksestä. Näin HUS ottaa keskustelun hallinnan takaisin omiin käsiinsä ja ankkuroi viestinsä osaksi pitkäkestoista toimintalinjaa. Samalla *toiminnan tehostamisella ja parantamisella entisestään* suunnataan tulevaisuuteen. Tämä rakentaa narratiivia jatkuvasta kehittämisestä ja vastuullisuudesta, jolla organisaatio pyrkii osoittamaan, että se reagoi kritiikkiin hallitusti ja tavoitteellisesti. Viestinnän sävy on kuitenkin hallinnollinen ja etäinen ja kehittäminen esitetään prosessina, ei ihmisten kokemuksena. Esimerkki täydentää luottamuksen ja maineen palauttamisen kehystä osoittamalla, miten HUS rakentaa jatkuvuuden tarinaa kriisin keskellä. Hallinnollinen kieli voi vahvistaa uskottavuutta, mutta samalla ylläpitää etäisyyttä työntekijöiden ja potilaiden kokemuksiin.

(81) Hus haluaa myös kuulla perheitä aikaisempaa tarkemmin. (HS 31.1.2025)

HUSin ilmaisu *kuulemisesta* rakentaa tulevaisuuteen suuntautunutta narratiivia esimerkissä (81), jossa HUS tuo esiin puutteensa ja halun korjata ne. Tämä osoittaa pyrkimystä korjausliikkeeseen. Tulevaisuuteen katsova retoriikka rakentaa kuvaa reflektoivasta ja kehityshaluisesta organisaatiosta, mikä on keskeistä maineen palauttamisessa. Maineen kannalta eteenpäin katsova viestintä toimii organisaation maineen toipumisen välineenä.

(82) Bergendahl muistuttaa, että juuri nyt on aika vasta keskustella ja pohtia tulevaa. Hän muistuttaa, että muun muassa juuri Naistenklinikalle on tulossa uusia tiloja, joihin voitaisiin suunnitella erilaista ja uutta toimintamallia. Nyt voimme pohtia erilaisia malleja. Mitään kiirettä ei vielä ole. (Yle 20.5.2024)

Puheet vuorovaikutteisesta keskustelusta ja kuuntelemisesta toimivat symbolisina eleinä esimerkissä (82), joilla HUS yrittää pehmentää organisaation ja henkilöstön välistä jännitettä. Avoimuuden ja vuorovaikutuksen retoriikka viestii pyrkimyksestä läpinäkyvyyteen, mikä on luottamuksen palauttamisen kannalta tärkeää. Se jää kuitenkin helposti strategiseksi keinoksi, jos organisaation teot eivät seuraa puheita.

4.4.5 Tulevaisuuden ja uudistumisen kehys

Tulevaisuuden ja uudistumisen kehys toimii keskeisenä välineenä, jonka kautta HUS pyrkii palauttamaan uskottavuuttaan ja hallitsemaan kriisiviestinnällistä tilannetta. Kehys ohjaa julkista keskustelua pois kriisin välittömistä seurauksista ja siirtää huomion kohti tulevaisuuteen suuntautuvaa eetosta, jossa nykyhetken vaikeudet esitetään osana väistämätöntä kehitysprosessia. Media käsittelee palveluiden keskittämistä, uutta synnytysyksikköä ja kehityshankkeita. Kehys korostaa sopeutumista, ennakointia ja uudistumista, mutta samalla nostaa esiin epävarmuuden ja haasteet alueellisessa palveluiden saatavuudessa.

(83) Helsinkiin perustettiin uusi ”lempeä” yksikkö synnytyksille. (HS 28.10.2024)

(84) Tarkoitus on uudessa yksikössä toteuttaa synnyttäjien toiveita ja ”vahvistaa synnyttäjän luottamusta oman kehonsa toimintaan ja tukea hänen omaa hallinnan tunnettaan”, tiedotteessa kerrotaan. (HS 28.10.2024)

(85) Husin mukaan uudessa synnytysyksikössä on otettu huomioon synnyttäjien toiveet ”lempeästä ja luonnonmukaisesta ympäristöstä”. (HS 28.10.2024)

(86) – Uuden yksikön toiminnan käynnistyttyä hoidimme Naistenklinikalla joulukuussa yli yhdeksän prosenttia enemmän synnytyksiä verrattuna edellisen vuoden joulukuuhun, Tekay kertoo. (Yle 17.1.2025)

Tulevaisuus näyttäytyy hallittuna ja suunnitelmallisena prosessina esimerkeissä (83), (84), (85) ja (86), joissa HUS esittää uudistukset luonnollisina osina kehitystä. Esimerkit luovat narratiivisen siirtymän kriisistä kohti parannusta. Erityisesti lempeyden ja luonnonmukaisuuden korostaminen tuo viestintään emotionaalisen ulottuvuuden, joka pehmentää hallinnollista sävyä ja rakentaa kuvaa potilaslähtöisestä uudistumisesta. Ilmaisut synnyttäjien tukemisesta nostavat yksilön kokemuksen osaksi organisaation muutosta. Esimerkeissä empatia ja kehitys liitetään yhteen ja HUS esitetään sekä asiantuntevana että ihmisläheisenä toimijana.

(87) Synnytystoiminnan päättyminen Lohjalla on osa laajempaa trendiä, jossa Suomen pieniä synnytysosastoja lakkautetaan ja toimintaa keskitetään suurempiin yksiköihin. (Yle 28.11.2024)

Sanavalinta *trendi* tekee muutoksesta luonnollisen ja väistämättömän osan kehitystä esimerkissä (87). Kriittiset päätökset normalisoidaan ja yksilöllinen vastuu laimennetaan rakenteelliseksi väistämättömyydeksi. Retorisesti se toimii moraalisena oikeutuksena, sillä keskittämistä ei esitetä HUSin omana valintana, vaan osana välttämätöntä kansallista kehitystä.

(88) HUS yrittää parantaa synnytyssairaaloidensa toimintaa ja tavoittelee vauvamyönteisyyssertifikaattia vuoteen 2027 mennessä. (HS 31.1.2025)

(89) Synnytyssairaaloiden toimintaa aiotaan kehittää yhä perhe- ja vauvamyönteisemmäksi. (HS 31.1.2025)

(90) ”Panostamme nyt erityisesti henkilökunnan koulutukseen ja erilaisiin työpajoihin sekä toimintatapojemme yhtenäistämiseen”, Naistenklinikan Raskauden seurannan ja synnytyksen jälkeisen hoidon linjan ylihoitaja Teija Kättö kertoo. (HS 31.1.2025)

(91) HUS julkaisi tiedotteen sertifikaatin tavoittelusta pian sen jälkeen, kun HS uutisoi synnyttäjien huonoista kokemuksista Naistenklinikan lapsivuodeosastoilla vuonna 2024. (HS 31.1.2025)

Media kehystää HUSin reagoinnin kritiikkiin aktiivisena ja rakentavana toimenpiteenä. Sertifikaatin tavoittelu ja kansainvälisiin standardeihin sitoutuminen esitetään esimerkeissä (88) ja (89) ratkaisuna, joka muuttaa negatiivisen huomion kehittämisprosessiksi. Uudistuminen näyttäytyy hallittuna ja mitattavana sillä sertifikaatti tarjoaa konkreettisen, symbolisen päämäärän, joka voi tehdä kehityksestä näkyvämpää ja uskottavampaa. *Koulutukseen panostaminen* ja *toimintatapojen yhtenäistäminen* esimerkissä (90) luo kuvaa organisaatiosta, joka ottaa kritiikin vakavasti ja reagoi siihen järjestelmällisesti. Tämä ilmentää Benoitin (1997) maineenhallinnan korjausstrategiaa, jossa organisaatio ei kiellä ongelmaa, vaan esittää sen mahdollisuutena parannuksille. Esimerkissä (91) kuitenkin paljastuu ristiriita, sillä HUSin tiedote on julkaistu median kriittisen uutisoinnin jälkeen. HUSin viestintä on siis reaktiivista ja media kehystää HUSin toimintaa samalla vastuulliseksi ja strategiseksi, sillä uudistukset syntyvät painostuksen seurauksena, eivät itsenäisenä aloitteena.

(92) Hus perusteli vauvamyönteisyyttä sertifikaatilla, joka on jo lakkautettu. Kansainvälisen vauvamyönteisyysohjelman koordinointi lopetettiin Suomessa säästösyistä vuodenvaihteessa. Hus kuitenkin tavoittelee sertifikaattia. (HS 5.2.2025)

(93) ”Tämä ei ole este hankkeemme etenemiselle, Toimintaamme kehitetään edelleen ohjelman mukaisesti”, Kättö sanoo. Kymmenportaista vauvamyönteisyysohjelmaa voi toteuttaa myös ilman sertifikaatin tavoittelua. (HS 5.2.2025)

(94) Naistenklinikalla toimet vauvamyönteisyyden kehittämiseksi on Kätön mukaan jo käynnissä. (HS 5.2.2025)

HUSin perustelut ovat kuitenkin ristiriitaisia maineenhallinnan näkökulmasta esimerkissä (92), kun ilmenee että tavoiteltu vauvamyönteisyyssertifikaatti on lakkautettu. Tämän voidaan nähdä heikentävän HUSin uskottavuutta siirtäen huomion uudistamisen ja muutoksen väliseen ristiriitaan. HUS joutuu uudelleen rakentamaan hallinnan illuusion ja esimerkeissä (93) ja (94) huomio siirretään pois sertifikaatin tavoittelusta kohti jatkuvaa kehittymistä. Esimerkit *ei ole este hankkeemme etenemiselle* ja *kehitetään edelleen* toimivat maineen ylläpidon keinoina. HUS onnistuu kehystämään tilanteen siten, että kehittämistä jatketaan ulkoisista muutoksista riippumatta.

4.5 Analyysin yhteenveto

Ensimmäisen tutkimuskysymyksen tarkastelu osoittaa, että media kehystää syntyvyyden laskua ja synnytyssairaaloiden kriisiä ennen kaikkea monitahoisena ja hallitsemattomana pirullisena ongelmana, jossa yhteiskunnalliset, moraaliset ja inhimilliset ulottuvuudet kietoutuvat yhteen. Aineistosta nousi esiin viisi toisiaan täydentävää kehystä: syntyvyyden kriisin-, vastuun-, ratkaisun-, arvon ja inhimillisyyden- sekä tulevaisuuden ja sopeutumisen kehykset.

Syntyvyyden kriisin kehys asettaa keskustelun laajempaan yhteiskunnalliseen kontekstiin, jossa syntyvyyden laskua ja synnytyssairaaloiden sulkemisia kehystetään laajasti kriisinä, joka koskee sekä terveydenhuoltoa että yhteiskuntaa kokonaisuutena. Kriisikehyksen kautta syntyvyyden väheneminen näyttäytyy monitasoisena ja hallitsemattomana pirullisena ongelmana. Media ei kuvaa ilmiötä vain väestöpoliittisena haasteena, vaan kehystää sen laajemmaksi kriisiksi, jossa yhteiskunnalliset rakenteet, turvallisuus ja

taloudelliset reunaehdot törmäävät. Tällainen kehystämistapa vastaa Rittelin ja Webberin (1973, s. 161–167) käsitystä pirullisista ongelmista, joita luonnehtivat epäselvät rajat, monitasoiset syyseuraussuhteet sekä ratkaisemattomuus. Uutisissa korostuvat uhkaa, pakkoa ja rajojen ylittymistä ilmentävät ilmaukset, jotka rajaavat lukijan tulkintaa ja ohjaavat ymmärtämään tilanteen hallitsemattomana kriisinä. Kehys rakentuu ennen kaikkea kielen, sanavalintojen ja toistuvien metaforien kautta.

Vastuun kehys jäsentää, miten media etsii ja nimeää syntyvyyden laskun ja synnytyspalveluiden keskittämisen taustalla olevia vastuunkantajia. Kehyksen kautta väestönkehitys ei näyttäydy pelkästään tilastollisena tai hallinnollisena ilmiönä. Se esiintyy moraalisena kysymyksenä, jossa syyllisyyttä ja vastuuta jaetaan poliitikoille, hallinnolle, yksilöille ja perheille. Vastuun kehys toimii moraalisena ja poliittisena mekanismina, joka muokkaa julkista ymmärrystä ongelman luonteesta ja ratkaisun mahdollisuuksista. Media käyttää kieltä, joka korostaa epäoikeudenmukaisuutta, epäjohdonmukaisuutta ja vastuuttomuutta. Kieli ei ainoastaan kuvaa ongelmaa, vaan myös rakentaa sen monimutkaisuutta. Vastuu siirtyy toimijalta toiselle, syyllisyys kiertää ja ratkaisua ei löydy. Media ei ainoastaan raportoi pirullisesta ongelmasta, vaan osallistuu sen tuottamiseen vahvistaen kokemusta siitä, että kyse on ilmiöstä, jota voidaan hallita mutta ei ratkaista.

Ratkaisun kehyksessä ongelman monimutkaisuus kytkeytyy poliittisen ja moraalisen toiminnan vaatimuksiin. Media esittää syntyvyyden laskun ja synnytyspalveluiden kriisin ilmiöinä, joihin täytyy löytää ratkaisu, mutta ratkaisun tarkka muoto pysyy jatkuvasti avoimena. Toimijuutta tarjotaan päättäjille, asiantuntijoille ja kansalaisille, mutta vastuu jakautuu epätasaisesti, mikä korostaa ratkaisun kehyksen luonnetta ristiriitaisena. Jokainen esitetty ratkaisu tuo mukanaan uusia ongelmia ja epäkohtia. Keskittäminen voi turvata hoidon laatua, mutta samalla se heikentää palveluiden saavutettavuutta. Media toimii ratkaisun kehyksessä samanaikaisesti toivon ja epävarmuuden tuottajana, sillä se tarjoaa mahdollisuuksia, mutta ei esitä lopullista ratkaisua. Ratkaisun kehys tekee ongelmasta jatkuvan moraalisen ja hallinnollisen prosessin, jossa median rooli on tulkita, arvioida ja esittää vaihtoehtoja ilman, että se poissulkee ratkaisuvaihtoehtoja lopullisesti.

Arvon ja inhimillisyyden kehys nostaa esiin sen, miten pirullisen ongelman käsittelyssä tunteet, empatia ja moraalinen herkkyys jäävät usein taka-alalle. Kehyksen kautta media muistuttaa, että väestöpoliittisten ja hallinnollisten ratkaisujen takana on yksilöitä, joiden kokemukset määrittävät palveluiden todellista arvoa. Kehys luo vastapainon rationaaliselle keskustelulle, joka hallitsee monia muita kehyksiä ja antaa täten kriisille kasvot ja äänen. Synnyttäjät, kätilöt ja perheet toimivat yhteiskunnan arvojen peileinä. Median kielenkäyttö ohjaa lukijan pohtimaan mitä pidämme arvokkaana samalla vahvistaen kokemusta siitä, että kyseessä on ongelma, jota ei voida yksiselitteisesti ratkaista vaan ainoastaan hallita. Media tuo esiin syntyvyyden pirullisuuden osoittamalla, että kyse on inhimillisestä ja moraalisesta kysymyksestä. Yksilöiden tunteet, hoitohenkilökunnan arvostus ja kokemukset epäoikeudenmukaisuudesta kietoutuvat yhteen vaikuttaen siihen, miten syntyvyyden laskun merkityksiä rakennetaan julkisessa keskustelussa.

Tulevaisuuden ja sopeutumisen kehys rakentaa kuvan syntyvyyden laskusta ja palvelurakenteen kriisistä osana laajempaa, väistämätöntä yhteiskunnallista muutosta. Media ei pelkästään raportoi väestöpoliittisista muutoksista, vaan osallistuu niiden viestinnälliseen jäsentämiseen siten, että lukija ymmärtää ongelman yksilö- ja yhteiskuntatasolla. Kehys liittää pirullisen ongelman toimijuuden ja sopeutumisen kysymyksiin. Ratkaisuja ei voida yksiselitteisesti antaa, vaan ne kietoutuvat arvoihin, tunteisiin ja resurssien käyttöön. Viestinnällisesti media rakentaa realistista sopeutumista, jossa tulevaisuus näyttäytyy mahdollisuutena oppia, mukautua ja etsiä uusia toimintatapoja, kuitenkin aina monimutkaisessa, ristiriitaisessa ja epävarmassa kontekstissa. Tulevaisuus ei ole hallittava projekti, vaan jatkuva neuvottelu arvojen, resurssien ja ihmisyyden välillä.

Toisen tutkimuskysymyksen analyysi osoittaa, että media kehystää HUSin kriisiviestintää ja maineenhallintaa monitasoisena prosessina, jossa rationaalisuus, vastuu ja inhimillisyys kietoutuvat toisiinsa. Aineistosta nousi esiin viisi kehystä: rationaalisuuden-, kriisin ja vastuun-, empatian ja inhimillisyyden-, luottamuksen ja maineen palauttamisen- sekä tulevaisuuden ja uudistumisen kehykset.

Rationaalisuuden kehys tuo esiin HUSin päätökset järjestelmällisinä, asiantuntijavetoisina ja hallinnollisesti perusteltuina. Media ei ainoastaan raportoi tapahtumia, vaan osallistuu aktiivisesti organisaation maineen rakentamiseen korostamalla tehokkuutta, resurssien kohdentamista ja potilasturvallisuutta, joilla voidaan vahvistaa HUSin asiantuntijuutta. Rationaalisuuden kehys legitimoidaan neutraalin, teknisen ja asiantuntijakeskeisen kielen kautta, joka suuntaa julkisen keskustelun taloudellisiin ja hallinnollisiin perusteisiin. Kehys kuitenkin vähentää inhimillisiä näkökulmia, kuten työntekijöiden ja synnyttäjien kokemuksia. Media näyttää organisaation päätökset rationaalisina ja väistämättöminä. Rationaalisuus toimii maineenhallinnan strategiana, jossa media tukee HUSin asiantuntijamielikuvaa ja luo kuvaa suunnitelmallisesta ja vastuullisesta organisaatiosta.

Kriisin ja vastuun kehys osoittaa, että media ei pelkästään raportoi tapahtumia, vaan osallistuu aktiivisesti organisaation maineen rakentamiseen. HUS näyttäytyy yhtä aikaa ratkaisijana ja ongelman osapuolena, mikä tekee sen maineenhallinnasta haastavaa. Toisaalta se korostaa HUSin asiantuntijuutta ja ratkaisukykyä, mutta voi kuitenkin altistaa organisaation jatkuvalle julkiselle kritiikille ja luottamuskriisille. Media korostaa, että kriisit eivät ole pelkästään hallinnollisia, vaan myös moraalisia, sillä ne koskevat turvallisuutta, oikeudenmukaisuutta ja luottamusta. Kielenkäyttö, joka yhdistää taloudelliset perustelut ja inhimilliset seuraukset, tuottaa HUSista moniulotteisen kuvan vastuullisena mutta paineen alla toimivasta organisaatiosta. Kehys tuo esiin sen, että kriisitilanteissa organisaation viestintä ei aina vastaa kansalaisten ja henkilöstön odotuksia.

Empatian ja inhimillisyyden kehys rakentaa vahvan emotionaalisen vastakuvan rationaalisuudelle. Media antaa tilaa työntekijöiden ja potilaiden tunteille, jotka ilmentävät turvattomuutta, surua ja osattomuutta. Kehyksessä HUS näyttäytyy etäisenä ja hierarkkisena organisaationa, jonka viestintä ei onnistu välittämään empatiaa tai kuuntelemaan riittävästi. Sanavalinnat tekevät päätöksistä moraalisesti latautuneita ja haastavat organisaation uskottavuuden. Empatian ja inhimillisyyden kehyksessä maine rakentuu paitsi päätösten perusteluista, myös tavasta kohdata niistä syntyvä inhimillinen kärsimys. Työntekijöiden ja synnyttäjien kokemukset tuovat esiin ristiriidan tehokkuuden ja

välittämisen välillä. Media toimii tällöin moraalisena tulkitsijana, joka muistuttaa, että julkisen organisaation uskottavuus syntyy myös sen kyvystä osoittaa myötätuntoa ja inhimillisyyttä. Maineenhallinta ei voi nojata pelkästään asiantuntijuuteen ja tehokkuuteen, vaan sen on kyettävä viestimään myös empatiaa.

Luottamuksen ja maineen palauttamisen kehys rakentaa aineistossa kertomusta hallinnan, vastuullisuuden ja rationaalisuuden palauttamisesta kriisin jälkeen. Ilmaisut korostavat HUSin strategista pyrkimystä muokata julkista tulkintaa siirtämään huomion pois tunteista ja moraalisesta kritiikistä kohti asiantuntijuuteen ja objektiivisuuteen nojaavaa viestintää. Median esitystapa kuitenkin säilyttää etäisen ja kriittisen sävyn, jolloin organisaation yritykset näyttäytyvät osittain puolustautuvina tämän kehyksen valossa. Kehys havainnollistaa, ettei kriisin jälkeinen maineenhallinta ole pelkästään viestinnällinen vaan myös moraalinen prosessi. Luottamuksen palauttaminen edellyttää rationaalisen uskottavuuden ja asiantuntijuuden lisäksi aitoa kykyä osoittaa empatiaa, kuunnella sidosryhmiä ja kantaa vastuuta.

Tulevaisuuden ja uudistumisen kehys rakentaa aineistossa kuvaa toivosta, hallinnasta ja jatkuvuudesta kriisin keskellä. Se muuntaa julkisen keskustelun kielteisistä seurauksista kehitystarinoiksi, joissa HUS esiintyy vastuullisena, oppivana ja yhteistä hyvää tavoittelevana organisaationa. Kehys osoittaa, että media osallistuu maineenrakennukseen antamalla HUSille mahdollisuuden selittää ja perustella toimiaan tulevaisuuden kautta. Kuitenkin toistuvat ilmaukset paljastavat, että kyse ei ole vain neutraalista kehittämisestä, vaan se voidaan nähdä myös retorisena hallintakeinona. Tulevaisuus toimii moraalisena oikeutuksena nykyhetken päätöksille ja ongelmille ja antaa niille rationaalisen selityksen. Näin kehys rakentaa vaikutelmaa kontrollista ja suunnitelmallisuudesta tilanteessa, jossa HUSin toiminta on joutunut arvostelun kohteeksi. Kehys kytkeytyy vahvasti myös rationaaliseen ja luottamuksen palauttamisen kehyksiin, muodostaen kokonaisuuden, jossa HUSin viestintä näyttäytyy pitkän aikavälin maineenrakennuksena. Tulevaisuuteen nojaava retoriikka tekee kriisistä paitsi hallittavan myös merkityksellisen osan organisaation kehityspolkua, jossa vaikeudet voidaan tulkita välivaiheiksi kohti suurempaa hyvää.

5 Päätäntö

Tämän tutkielman tavoitteena oli selvittää, miten media kehystää syntyvyyden laskuun ja synnytyspalveluiden keskittämiseen liittyvää keskustelua pirullisen ongelman yhteydessä, sekä millaisia merkityksiä näissä kehyksissä rakentuu HUSin maineelle ja julkisuuskuvalle. Tarkastelun kohteena olivat Helsingin Sanomien ja Yle Uutisten verkkoartikkelit ajanjaksolta 21.3.2024–6.2.2025. Tutkimuksessa sovellettiin kehysanalyysia, jonka avulla pyrittiin hahmottamaan, miten media osallistuu pirullisen ongelman, eli laskevan syntyvyyden ja synnytyssairaaloiden lakkauttamisen jäsentämiseen ja miten se vaikuttaa organisaation, eli HUSin maineen rakentumiseen kriisitilanteessa. Tutkimus koostui kahdesta toisiinsa kytkeytyvästä analyysiosasta, jotka perustuivat samaan media-aineistoon.

Tutkimuksen tavoitteisiin vastattiin seuraavien tutkimuskysymysten avulla: 1. Miten media kehystää syntyvyyttä yhteiskunnallisena ja pirullisena ongelmana ja 2. Miten media kehystää HUSin synnytyssairaaloihin kohdistuvaa kritiikkiä ja mitä maineenhallinnan piirteitä näissä kehyksissä ilmenee. Ensimmäinen tutkimuskysymys tarkasteli syntyvyyden kehystämistä laajempana yhteiskunnallisena ja väestöpoliittisena kysymyksenä, eli millaisia merkityksiä syntyvyydelle annettiin ja miten media osallistui pirullisen ongelman jäsentämiseen ja ratkaisujen tuottamiseen. Toinen tutkimuskysymys keskittyi HUSin synnytyssairaaloihin kohdistuneeseen kritiikkiin ja tarkasteli, miten media kehysti organisaation toimintaa kriisitilanteessa sekä millaisia maineenhallinnan piirteitä näissä kehyksissä ilmeni. Tutkimus yhdisti yhteiskunnallisen ja organisaatiotason viestinnän näkökulmat.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että media rakentaa syntyvyydestä monitahoisen, emotionaalisesti latautuneen ja yhteiskunnallisesti haastavan ilmiön, joka täyttää pirullisen ongelman tunnusmerkit. Syntyvyyden lasku esitettiin sekä kansallisena kriisinä että yhteisöllisenä moraalikysymyksenä, jossa yksilön valinnat, yhteiskuntapolitiikka ja terveydenhuollon resurssit kietoutuvat toisiinsa. Kehystämällä syntyvyyden osaksi laajempaa väestö- ja hyvinvointipoliittista keskustelua media osallistui aktiivisesti julkisen tulkinnan muovaamiseen eikä pelkästään sen välittämiseen. Syntyvyyden lasku ja palveluiden keskittäminen ovat ilmiöitä, joihin ei ole yksiselitteisiä ratkaisuja ja joissa organisaation

viestintä voi joko lieventää tai pahentaa kriisiä (Raisio, 2010). Median kehystämät tulkinnat heijastavat monimutkaisuutta samalla, kun HUS pyrki viestimään rationaalisesti ja hallitusti, media nosti esiin ristiriitoja ja epäluottamusta herättäviä näkökulmia.

Media aineiston analyysi osoittaa HUSin viestinnän medialle olevan enemmänkin reaktiivista eli tilannetajuista, kuin proaktiivista eli ennakoivaa, ja sen maineenhallinnan jäävän osittain median määrittelyn varaan. Tämä tukee Goffmanin (1974, s. 21) ajatusta siitä, että kehykset eivät ole vain median rakenteita vaan myös sosiaalisia neuvottelun areenoita, joissa merkitys syntyy vuorovaikutuksessa eri toimijoiden välillä. HUSin pyrkimys hallita omaa julkisuuskuvaansa oli ristiriidassa sen kanssa, miten media kehysti sen viestinnän yhtäältä rationaaliseksi ja hallinnolliseksi sekä toisaalta etäiseksi ja teennäiseksi.

Pirullisen ongelman luonne näkyi kaikissa tutkimuksen kehyksissä. Syntyvyyden laskuun ja synnytyspalveluiden keskittämiseen liittyvät ristiriidat eivät olleet pelkästään taloudellisia tai hallinnollisia, vaan ne ulottuivat moraalisiin ja emotionaalisiin ulottuvuuksiin, joissa eri arvot törmäsivät. Monimutkaisuus näkyi myös median tavassa kuvata kriisiä. Media ei esittänyt valmiita ratkaisuja, vaan heijasti yhteiskunnan sisäisiä jännitteitä ja epävarmuuksia. Median kehysti syntyvyyden laskua ja synnytyssairaaloiden keskittämistä moraalisesti latautuneena ja vaikeasti hallittavana pirullisena ongelmana. Entmanin (1993) mallin osa-alueiden, eli ongelman määrittelyn, vastuun osoittamisen, moraalisen arvioinnin ja ratkaisuehdotusten näkökulmasta tarkasteltuna media tuotti kokonaisuuden, jossa kriisi näyttäytyi sekä yhteiskunnallisena että inhimillisenä kysymyksenä. Kehysanalyysin perusteella vastuu ja toimijuus jakautuivat useille toimijoille, ja ratkaisujen sijaan uutisoinnissa korostui neuvottelu arvoista, tunteista ja hallinnan rajoista. Median tapa jäsentää syntyvyyden kriisiä heijastaa sen keskeistä roolia yhteiskunnallisen todellisuuden määrittäjänä. Ei vain uutisten välittäjänä vaan aktiivisena toimijana, joka muovaa ymmärrystä siitä mitä pidetään ongelmana ja miten siihen tulisi suhtautua.

Median kehysanalyysin perusteella organisaatio, eli HUS ei kohdannut viestinnässään asiakkaiden tai lukijoiden moraalisia ja emotionaalisia odotuksia. Tämä ilmentää

havaintoa siitä, että maine katoaa, jos sitä ei hoideta avoimesti ja johdonmukaisesti. HUSin tapa vedota vauvamyönteisyyden sertifikaattiin näyttäytyi yrityksenä hallita kriisiä symbolisesti, mutta ilman todellista vuoropuhelua yleisön kanssa. Kehyksissä toistui jännite rationaalisuuden, vastuun ja inhimillisyyden välillä, joka heijastaa organisaation asemaa asiantuntijatoimijana, joka joutuu tasapainoilemaan uskottavuuden ja inhimillisen vastuunkannon välillä. Benoitin (2014) maineen hallinnan mallin näkökulmasta aineistossa toistuivat erityisesti loukkausten vähättelyn ja hyvitystoimien strategiat. Media esitti HUSin päätökset usein rationaalisesti perusteltuina ja asiantuntijuuteen nojaavina, mikä heijastaa loukkausten vähättelyä ja yritystä oikeuttaa organisaation toimia vetoamalla välttämättömyyteen. Kriisin ja vastuun sekä luottamuksen ja maineen palauttamisen kehyksissä puolestaan korostuivat hyvitystoimet, joissa organisaatio näyttäytyi pyrkivän ratkaisemaan ongelmia ja palauttamaan hallinnan. Empatian ja inhimillisyyden kehys toi esiin hyvitystoimien ja nöyrtymisen piirteitä, sillä siinä korostui myötätunnon tarve ja kyky kohdata kriisin inhimilliset seuraukset, kuitenkaan ilman suoranaista anteeksipyyntöä. Kieltäminen tai vastuun välttäminen eivät korostuneet aineistossa, mikä viittaa siihen, että HUSin maineenhallinta rakentui ennemmin vastuunkantoon ja perusteluun, kuin vastuun välttelyyn. Media kehysti HUSin toiminnan ennen kaikkea rationaalisesti ja hallinnollisesti perusteltuna, mutta samalla moraalisesti velvoittavana prosessina, jossa maineen rakentuminen edellytti sekä uskottavuutta että inhimillisyyttä.

Kehysanalyysin näkökulmasta median esittämät kehykset eivät ainoastaan kuvanneet todellisuutta, vaan myös tuottivat sitä. Kehykset tarjoavat tulkintakehyksen, jonka avulla ihmiset ymmärtävät tapahtumia. Tässä tutkimuksessa median kehykset muovasivat yleisön tapaa nähdä HUS joko vastuullisena ja rationaalisena tai välinpitämättömänä ja epäempaattisena toimijana. Kehysanalyysi osoittautui hyväksi menetelmäksi, sillä se mahdollisti sekä sisällöllisen että retorisen tarkastelun. Samalla tutkimus osoitti, että median rakentamat merkitykset voivat vahvistaa tai heikentää organisaation mainetta riippuen siitä, miten uskottavasti ja avoimesti organisaatio viestii. Kehysanalyysi soveltui hyvin pirullisten ongelmien ja maineenhallinnan tarkasteluun. Aineiston kronologinen ja moniääninen rakenne mahdollisti kriisin etenemisen seuraamisen vaiheittain.

Tutkielman rajoitteena voidaan pitää aineiston rajautumista kahteen valtamediaan, jolloin paikallismedioiden mahdolliset kehykset jäivät analyysin ulkopuolelle. Myöskään yleisön kommentteja tai sosiaalisen median keskusteluja ei tarkasteltu, vaikka ne olisivat voineet syventää ymmärrystä. Tutkimus keskittyi vain median näkökulmaan, joten HUSin sisäistä viestintää tai vastaanottajien tulkintoja ei analysoitu. Jatkossa olisi hyödyllistä laajentaa tarkastelua organisaation viestintästrategioihin ja sisäiseen- ja ulkoiseen viestintään. Myös tutkimuksen rajaaminen työntekijöiden kokemuksiin ja sidosryhmien luottamuksen rakentumiseen voisi antaa arvokkaita tuloksia. Kommentit ja sosiaalisen median aineistot voisivat tarjota arvokasta tietoa siitä, miten lukijat osallistuvat kehysten muotoutumiseen sekä miten sosiaalinen media vaikuttaa organisaatioiden mahdollisuuksiin hallita omaa julkisuuskuvaa pirullisen ongelman keskiössä nykymaailmassa. Lisäksi vertailu yksityisen ja julkisen terveydenhuollon organisaatioiden viestintästrategioiden välillä voisi paljastaa eroja siinä, miten eri sektorit rakentavat luottamusta kriisin aikana.

Median ja organisaation välinen suhde kriisitilanteissa on dynaaminen. Media ei pelkästään raportoi tapahtumista vaan toimii aktiivisena maineenrakentajana. HUSin tapa hallita kriisiä viestinnällisesti kuvastaa luottamuksen, rationaalisuuden ja asiantuntijuuden merkitystä terveydenhuollossa. Julkisen sektorin organisaatioilta edellytetään nykyisin entistä avoimempaa ja empaattisempaa vuorovaikutteista viestintää. Syntyvyyskeskustelu ja HUSin ympärillä käyty mediakeskustelu osoittavat, että maine ei ole pysyvä tila, vaan jatkuvasti muutoksenalainen. Maineenhallinnan onnistuminen edellyttää, että organisaatio tunnistaa yleisön arvot, hyväksyy kriittisen keskustelun ja toimii avoimesti myös silloin, kun viestinnällä ei voida poistaa ongelman pirullisuutta. Vuoden 2021 soteuudistus ja vastuun siirtyminen hyvinvointialueille ovat muuttaneet kansalaisten odotuksia julkista terveydenhuoltoa ja sen viestintää kohtaan. Jatkuvat yhteistoimintaneuvottelut ja palveluihin kohdistuvat leikkaukset ovat lisänneet kansalaisten kriittisyyttä ja valveutuneisuutta, mikä tekee viestinnästä entistä näkyvämmän osan organisaatioiden mainetta ja luottamusta. Viestinnän onnistumiset ja epäonnistumiset heijastuvat suoraan julkiseen luottamukseen ja terveydenhuollon maineeseen. Näin ollen viestintä sekä

maineenhallinta ovat pirullisten ongelmien keskellä paitsi strateginen myös eettinen tehtävä, jossa media ja organisaatiot rakentavat yhdessä julkista todellisuutta.

> *On ristiriitaista, että samaan aikaan kun puhutaan kätilö- ja lääkäripulasta, ei pystytä tarjoamaan sellaisia työolosuhteita, että taitavat ja kokeneet ammattilaiset eivät hakeutuisi muualle töihin. Samalla kun toivotaan, että syntyvyys lähtisi nousuun, luotaan siihen, että syntyvyys laskee ja pärjätään vähemmällä.* (Helsingin Sanomat, 11.12.2024)

Johdannon alussa esitetty lainaus kulminoi molemmat tutkimuskysymykset ja niiden välisen vuorovaikutuksen. Se tiivistää miten syntyvyyden lasku ja synnytyssairaaloihin kohdistuva kritiikki kietoutuvat toisiinsa muodostaen laajan ja hallitsemattoman ongelman. Lainaus ilmentää syntyvyyden pirullista ongelmaa, jossa yhteiskunnalliset tavoitteet ja käytännön realiteetit ovat jatkuvassa ristiriidassa. Syntyvyyttä halutaan lisätä mutta samanaikaisesti päätökset kuten resurssien leikkaukset ja palveluiden keskittäminen toimivat tavoitetta vastaan. Ilmiö rakentuu monitasoisena ja vaikeasti määriteltävänä ongelmana, jonka ratkaiseminen aiheuttaa uusia ongelmia. Media ei pelkästään raportoi synnytyssairaaloiden ongelmista vaan tekee näkyväksi, miten HUS joutuu tasapainoilemaan tehokkuuden ja vastuullisuuden välillä. Organisaation pyrkimys hallita kriisiä asiantuntijuuden ja resurssien kautta voi näyttäytyä ulospäin epäinhimillisenä. Lainaus osoittaa, että syntyvyyden pirullinen ongelma ja HUSin maineenhallinnan haasteet ovat pohjimmiltaan sama ilmiö eri tasoilla. Molemmissa on kyse siitä, miten yhteiskunta ja päättäjät yrittävät hallita monimutkaista todellisuutta. Media ei ainoastaan kuvaa kahta erillistä kriisiä vaan rakentaa niiden välille yhteyden, joka heijastaa suomalaisen hyvinvointivaltion ristiriitaa. Miten luottamusta ja toivoa voidaan ylläpitää tilanteessa, jossa resurssien väheneminen johtaa palveluiden keskittämiseen, keskittäminen heikentää syntyvyyden edellytyksiä ja laskeva syntyvyys kaventaa entisestään resursseja. Tilanteen asetelma tekee näkyväksi pirullisen ongelman ytimen ja viestinnällisen maineenhallinnan haastavuuden, eli miten viestiä vastuullisuudesta ja tulevaisuuden toivosta, kun ihmiset kokevat epävarmuutta, pelkoa ja menetyksiä. Lopulta kyse on luottamuksen säilyttämisestä tilanteessa, jossa tehokkuuden ja inhimillisyyden rajapinta käy yhä kapeammaksi.

Lähteet

Alford, J. & Head, B. W. (2017). Wicked and less wicked problems: a typology and a contingency framework. *Policy and Society, 36*(3), 397–413. https://doi.org/10.1080/14494035.2017.1361634

Bannink, D., Sancino, A., & Sorrentino, M. (2024). Governance without we. Wicked problems and collaborative governance. *Public Policy and Administration, 39*(3), 301–323. https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1177/09520767241239863

Benoit, W. L. (1997). Image Repair Discourse and Crisis Communication. *Public Relations Review, 23*(2), 177–186. https://doi.org/10.1016/S0363-8111(97)90023-0

Benoit, W. L. (2014). Accounts, Excuses, and Apologies, Second Edition: Image Repair Theory and Research. Suny Press.

Churchman C. W. (1967). Free for all. *Management Science, 14*(4), B-141-B-146. https://doi.org/10.1287/mnsc.14.4.B141

Chin, J.-C., Chen, Y.-Y., & Yang, P.-S. (2025). Couples' experiences of spousal caregiving for women with breast cancer: a frame analysis. *BMC Nursing*, *24*(1), 1–13. https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1186/s12912-025-03339-8

Coombs, W. T. (2007a). Protecting organization reputations during a crisis: The development and application of situational crisis communication theory. *Corporate Reputation Review, 10*(3), 163–176. https://doi.org/10.1057/palgrave.crr.1550049

Coombs, W. T. (2007b). Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding. SAGE Publications.

Coombs, W. T. (2015). Ongoing crisis communication: Planning, managing, and responding. SAGE Publications.

Coombs, W. T. (2018). *Crisis Communication*. John Wiley & Sons, Inc. https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1002/9781119010722.iesc0054

Coombs, T. W. & Holladay, S. J. (2006). Unpacking the halo effect: reputation and crisis management. *Journal of Communication Management, 10*(2), 123–137. https://doi.org/10.1108/13632540610664698

Cornelissen, J. P. (2020). Corporate Communication: A Guide to Theory and Practice. SAGE Publications.

Dalen, A. van (2012a). Structural Bias in Cross-National Perspective: How Political systems and Journalism Cultures Influence Government Dominance in the News. *The International Journal of Press/Politics, 17*(1), 32–55. https://doi.org/10.1177/1940161211411087

Dalen, A. van (2012b). The people behind the political headlines: A comparison of political journalists in Denmark, Germany, the United Kingdom and Spain. *The International Journal of Press/Politics, 74*(5), 97–119. https://doi.org/10.1177/1748048512445154

Dalen, A. van, Vreese, C. H. de, & Albæk, E. (2012). Different roles, different content? A four-country comparison of the role conceptions and reporting style of political journalists. *Journalism, 13*(7), 903–922. https://doi.org/10.1177/1464884911431538

D'Angelo, P. (2002). News Framing as a Multiparadigmatic Research Program: A Response to Entman. *Journal of communication, 52*(4), 870–888. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2002.tb02578.x

Deephouse, D. L. (2000). Media reputation as a strategic resource: An integration of mass communication and resource-based theories. *Journal of Management, 26*(6), 1091–1112. https://doi.org/10.1177/014920630002600602

Dowling, G. (2000). *Introduction, Creating Corporate Reputations: Identity, Image, and Performance.* Oxford Academic. https://doi.org/10.1093/oso/9780199241637.003.0001

Elo, S., Kajula, O., Tohmola, A. & Kääriäinen, M. (2022). Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede, 34*(4), 215–223. https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202301203939

Entman, R. M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication, 43*(4), 51–58. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x

Fairclough, N. (1995). *Media Discourse.* Edward Arnold.

Fearn-Banks, K. (2016). Crisis communications: A casebook approach. Routledge.

Fombrun, C. J. (1996). *Reputation: Realizing Value from the Corporate Image.* Harvard Business School Press. Noudettu 20.5.2025 osoitteesta https://ri.reptrak.com/hubfs/_PDF/RLN/Reputation_Book.pdf

Fombrun, C. J., & Riel, C. van (2004). Fame and fortune: How successful companies build winning reputations. Pearson Education.

Frandsen, F. & Johansen, W. (2017). *Organizational Crisis Communication.* Sage. Noudettu 20.5.2025 osoitteesta https://catalyst.talis.com/uwasa/books/9781473933910

Gamson, W. A., & Modigliani, A. (1989). Media discourse and public opinion on nuclear power: A constructionist approach. *American Journal of Sociology, 95*(1), 1–37. https://doi.org/10.1086/229213

Goffman, E. (1974). Frame Analysis. An Essay on the Organization of Experience. Harper & Row.

Happer, C., & Philo, G. (2013). The role of the media in the construction of public belief and social change. *Journal of Social and Political Psychology, 1*(1), 321–336. https://doi.org/10.5964/jspp.v1i1.96

Head, B. W., & Alford, J. (2013). Wicked Problems: Implications for Public Policy and Management. *Administration & Society*, *47*(6), 711–739. https://doi-org.proxy.uwasa.fi/10.1177/0095399713481601

Head, B. W. (2022). *Wicked Problems in Public Policy: Understanding and Responding to Complex Challenges.* Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-030-94580-0

Heath, R. L. (2013). *Encyclopedia of public relations.* SAGE Publications, Inc. https://doi.org/10.4135/9781452276236

Heath, R. L. (2010). *Handbook of public relations*. SAGE Publications, Inc. https://doi.org/10.4135/9781452220727

Hearit, K. M. (2006). Crisis Management by Apology: Corporate Response to Allegations of Wrongdoing. Lawrence Erlbaum Associates.

Hoppe, R. (2010). The governance of problems: Puzzling, powering and participation. Policy Press Scholarship.

HUS. (n.d.). Tietoa meistä. Noudettu 5.11.2025 osoitteesta https://www.hus.fi/tietoa-meista

Jalonen, H. (2006). Kompleksisuusajattelu yhteiskuntatieteissä. *Politiikka, 48*(2), 115–126. Noudettu 20.9.2025 osoitteesta https://journal.fi/politiikka/article/view/151527

Karvonen, E. (2000). Tulkintakehys (frame) ja kehystäminen. *Media & viestintä, 23*(2), 78–84. Noudettu 1.10.2025 osoitteesta https://journal.fi/mediaviestinta/article/view/61529

Kettl D. (2009). *The next government of the United States: Why our institutions fail us and how to fix them*. W.W. Norton & Company. Noudettu 1.10.2025 osoitteesta https://books.google.fi/books?hl=fi&lr=&id=piefKRd8uEAC&oi=fnd&pg=PR9&ots=J2zuD8N4or&sig=tIH13VZ0_xgrfnxg0UxAuhipOmE&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false

Khodarahmi, E. (2009). Crisis Management. *Disaster prevention and management, 18*(5), 523–528. https://doi.org/10.1108/09653560911003714

King, J.B. (1993) Learning to Solve the Right Problems: The Case of Nuclear Power in America. *Journal of Business Ethics, 12*(2), 105–116. https://doi.org/10.1007/BF00871930

Laaksonen, H. & Vartiainen, P. (2024) Tame, Messy and Wicked Problems in Hybrid Management - The Perspective of Management Students. *Athens Journal of Social Sciences, 11*(4), 237–250. https://doi.org/10.30958/ajss.11-4-2

Langham, T. (2018). *Reputation Management: The Future of Corporate Communications and Public Relations.* Emerald Publishing Limited. ProQuest Ebook Central. Noudettu 20.5.2025 osoitteesta https://ebookcentral-proquest-com.proxy.uwasa.fi/lib/tritonia-ebooks/detail.action?docID=5602160.

Levin, K., Cashore, B., Bernstein, S. & Auld, G. (2012). Overcoming the tragedy of super wicked problems: constraining our future selves to ameliorate global climate change. *Policy Sciences, 45,* 123–152. https://doi.org/10.1007/s11077-012-9151-0

Lindell, J. (2017). *Muutosjohtajuuden pirullinen puoli* [väitöskirja, Vaasan yliopisto]. Osuva. https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-476-745-3

Luoma-aho, V., & Vos, M. (2010). Towards a more dynamic stakeholder model: acknowledgning multiple issue arenas. *Corporate Communications: An International Journal, 15*(3), 315–331. https://doi.org/10.1108/13563281011068159

Lönngren, J., & van Poeck, K. (2020). Wicked problems: a mapping review of the literature. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology, 28*(6), 481–502. https://doi.org/10.1080/13504509.2020.1859415

Mantri, N. (2018). What makes a great reputation? Teoksessa T. Langham (toim.), *Reputation Management: The Future of Corporate Communications and Public Relations* (s. 23–35). Emerald Publishing Limited. ProQuest Ebook Central. Noudettu 10.9.2025 osoitteesta, https://ebookcentral-proquest-com.proxy.uwasa.fi/lib/tritonia-ebooks/detail.action?docID=5602160

Mccombs, Maxwell. (2014). Setting the Agenda: The mass media and public opinion. Polity Press.

McCombs, M. E. & Shaw, D. L. (1972). The agenda-setting function of mass media. *Public Opinion Quarterly, 36*(2), 176–187. https://doi.org/10.1086/267990

McQuail, D. (2010). *McQuail's mass communication theory.* SAGE Publications, Inc.

Raisio, H. (2010). *Embracing the Wickedness of Health Care: Essays on Reforms, Wicked Problems and Public Deliberation* [väitöskirja, Vaasan yliopisto]. Osuva. ttps://osuva.uwasa.fi/bitstream/handle/10024/7882/isbn_978-952-476-316-5.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Raisio, H., Jalonen, H. & Uusikylä P. (2018). *Kesy, sotkuinen vai pirullinen ongelma? Tiedon käyttö yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.* Sitra. Noudettu 20.3.2025 osoitteesta https://www.sitra.fi/app/uploads/2018/11/kesy-sotkuinen-vai-pirullinen-ongelma.pdf

Raisio, H., Puustinen, A. & Vartiainen, P. (2018). The Concept of wicked problems: improving the understanding of managing problem wickedness in health and social care. Teoksessa W. Thomas, A. Hujala, S. Laulainen, & R. McMurray (toim.), *The*

Management of Wicked Problems in Health and Social Care. Routledge. https://doi.org/10.4324/9781315102597

Reese, S. D. (2007). The framing project: A bridging model for media research revisited. *Journal of Communication, 57*(1), 148–154. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2006.00334.x

Rittel & Webber (1973). Dilemmas in General Theory of Planning. *Policy Sciences, 4*, 155–169. Noudettu 20.3.2025 osoitteesta https://urbanpolicy.net/wp-content/uploads/2015/06/Rittel-Webber_1973_DilemmasInAGeneralTheoryOfPlanning.pdf

Roberts, N. (2014). Wicked Problems and Network Approaches to Resolution. *International Public Management Review, 1*(1), 1–19. Noudettu 1.10.2025 osoitteesta https://ipmr.net/index.php/ipmr/article/view/175

Scheufele, D. A. (1999). Framing as a theory of media effects. *Journal of Communication*, *49*(1), 103–122. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1999.tb02784.x

Semetko, H. A., & Valkenburg Valkenburg, P. M. (2000). Framing European politics: A Content Analysis of Press and Television News. *Journal of Communication*, *50*(2), 93–109. https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2000.tb02843.x

Tieteen termipankki. (2025). Legitimiteetti. Oikeustiede. Noudettu 20.10.2025 osoitteesta https://tieteentermipankki.fi/wiki/Oikeustiede:legitimiteetti

Tilastokeskus. (2025a). *Syntyvyys laski tilastohistorian matalimmalle tasolle vuonna 2024.* Noudettu 22.10.2025 osoitteesta https://stat.fi/julkaisu/cm1kgb0io92hk07w7910ibw3b

Tilastokeskus. (2025b). *Väkiluku kasvoi eniten Uudellamaalla vuoden 2025 tammi-syyskuussa.* Noudettu 23.10.2025 osoitteesta https://stat.fi/julkaisu/cm0ox2vi66cwf07ut1qbkmn1o

Tuchman, G. (1978). Making News: A Study in the Construction of Reality. Free Press.

Ulmer, R. R., Sellnow, T. L., & Seeger, M. W. (2019). *Effective crisis communication: Moving from crisis to opportunity.* SAGE Publications, Inc.

Väestöliitto. (n.d.). *Tilastoja syntyvyydestä.* Noudettu 22.10.2025 osoitteesta https://www.vaestoliitto.fi/verkkojulkaisut/tilastoja-syntyvyydesta/#publication-content

Väliverronen, E. (2003). *Kehysanalyysi.* Helsinki. Noudettu 20.3.2025 osoitteesta https://www.mv.helsinki.fi/home/valiverr/KEHYS.htm

Yle. (2024o). Viimeinen ensiparkaisu kuului Kemin synnytysosastolla – katso tunnelmat hiljenevästä osastosta. Noudettu 5.11.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20130642

Zitting, J. & Wiens, V. (2020). *Pirullisten ongelmien tunnistamisella kohti hallittavampaa yhteiskuntaa.* Diakonia ammattikorkeakoulu. Noudettu 2.6.2025 osoitteesta https://dialogi.diak.fi/2020/02/18/pirullisten-ongelmien-tunnistamisella-kohti-hallittavampaa-yhteiskuntaa/

Aineisto

Helsingin Sanomat. (2024a, 6. toukokuuta). Hus päätti: Lohjan synnytykset loppuvat. *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/pkseutu/art-2000010401731.html

Helsingin Sanomat. (2024b, 2. syyskuuta). Synnytykset voivat lakata Lohjan sairaalassa jo joulukuussa. *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/suomi/art-2000010670312.html

Helsingin Sanomat. (2024c, 2. syyskuuta). Pääluottamusmies: "Synnytysosaston lakkauttaminen heikentää koko Uudenmaan naisten oikeuksia". *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/suomi/art-2000010670773.html

Helsingin Sanomat. (2024d, 28. lokakuuta). Helsinkiin perustettiin uusi "lempeä" yksikkö synnytyksille. *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/helsinki/art-2000010776616.html

Helsingin Sanomat. (2024e, 14. marraskuuta). Suosittu somevaikuttaja avautui hoitajien kohtelusta Lohjan synnytyssairaalassa: "Olen aivan sanaton ja järkyttynyt". *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/pkseutu/art-2000010832636.html

Helsingin Sanomat. (2024f, 14. marraskuuta). Kansanedustaja vaatii selvitystä hoitajien kohtelusta Lohjalla: "Kaikki tapahtuu suljettujen ovien takana". *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/pkseutu/art-2000010833926.html

Helsingin Sanomat. (2024g, 21. marraskuuta). Lohjan sairaalan synnytysosaston työntekijöiden kohtalo ratkesi: Valtaosa siirretään muihin synnytyssairaaloihin. *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/pkseutu/art-2000010849145.html

Helsingin Sanomat. (2024h, 22. marraskuuta). Lohjan kätilöillä tunti aikaa päättää yt-neuvotteluissa: "Ei mitään inhimillisyyttä", sanoo sairaanhoitaja. *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/pkseutu/art-2000010851942.html

Helsingin Sanomat. (2024i, 11. joulukuuta). Lohjan synnytyssairaala oli yksi parhaimmista. Lukijan mielipide. *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010873893.html

Helsingin Sanomat. (2024j, 19. joulukuuta). Lohjan synnytysosaston kohtalo kertoo Uudenmaan erillisratkaisun toimimattomuudesta. *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010905930.html

Helsingin Sanomat. (2024k, 28. joulukuuta). Synnytys meni hyvin, sitten alkoivat ongelmat – Joukko naisia kirjelmöi Husiin kohtelustaan Naistenklinikalla. *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/helsinki/art-2000010891105.html

Helsingin Sanomat. (2025a, 2. tammikuuta). Synnyttäjien antamaan palautteeseen pitää suhtautua vakavasti. Lukijan mielipide. *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010937259.html

Helsingin Sanomat. (2025b, 21. tammikuuta). Äidille ei osattu kertoa, missä vastasyntynyt vauva on – Synnyttäjien kritiikki Husia kohtaan kiihtyy. *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/helsinki/art-2000010965890.html

Helsingin Sanomat. (2025c, 31. tammikuuta). Hus vastaa synnyttäjien kritiikkiin: tavoitteena erityinen sertifikaatti. *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/helsinki/art-2000010999310.html

Helsingin Sanomat. (2025d, 5. helmikuuta). Hus perusteli vauvamyönteisyyttä sertifikaatilla, joka on jo lakkautettu. *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/helsinki/art-2000011006950.html

Helsingin Sanomat. (2025e, 6. helmikuuta). Yle: Useita kotona synnytettyjä vauvoja kuollut Uudellamaalla. *Helsingin sanomat*. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://www.hs.fi/suomi/art-2000011015185.html

Yle. (2024a, 21. maaliskuuta). Synnytykset loppuvat Lohjalla, ehdottaa HUS. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20080320

Yle. (2024b, 22. maaliskuuta). HUSin toimitusjohtaja pitää Lohjan synnytyssairaalan sulkemista välttämättömänä. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20080395

Yle. (2024c, 6. toukokuuta). HUS lakkauttaa synnytyssairaalan Lohjalla – näin uutinen otettiin sairaalan pihalla vastaan. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20086846

Yle. (2024d, 20. toukokuuta). Lohjan synnytyssairaalan henki on kätilöiden mukaan ainutlaatuinen, ja siksi moni pohtii nyt alan vaihtoa. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20088394

Yle. (2024e, 4. kesäkuuta). Lohjan sairaalan synnytystoiminnan lakkautus otetaan uudelleen käsittelyyn HUSissa. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20092253

Yle. (2024f, 4. syyskuuta). Lohjan synnytysosasto kiinni joulukuussa – vihtiläisen Tiina Krooksin vauvan laskettu aika on marraskuun lopussa: ”Hirvittää”. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20109086

Yle. (2024g, 2. lokakuuta). Lohjan kaupunki vaatii HUS-yhtymää kumoamaan synnytysosaston lakkauttamisen. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20115199

Yle. (2024h, 18. lokakuuta). Lohjan sairaalassa ei synnytetä enää marraskuun lopun jälkeen – tarkka päivä vahvistui. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20118760

Yle. (2024i, 31. lokakuuta). 61 synnyttäjää koki olonsa turvattomaksi Naistenklinikalla – vaativat nyt toimintaan parannuksia avoimessa kirjeessä. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20121588

Yle. (2024j, 15. marraskuuta). Lohjalla suljettavan synnytysosaston työntekijät ylilääkäriä myöten kyllästymäisillään HUSin pompotteluun. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20124855

Yle. (2024k, 21. marraskuuta). HUS siirtää 40 työntekijää Lohjalta muihin sairaaloihin – Tehyltä kovaa kritiikkiä yt-neuvotteluiden hoitamisesta. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20126176

Yle. (2024l, 22. marraskuuta). Kätilö Helen Paavola joutui päättämään tunnissa, ottaako vastaan työn toisella paikkakunnalla vai potkut. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20126500

Yle. (2024m, 27. marraskuuta). Tällaiset olivat Lohjan synnytysosaston viimeiset hetket. Yle. Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20125003

Yle. (2024n, 28. marraskuuta). Kuinka käy synnyttäjien, kun Lohjan synnytyssairaala lakkautetaan? Kartat paljastavat. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20127335

Yle. (2025a, 17. tammikuuta). Synnytysten määrä kasvoi HUSissa viime vuonna – tarjolla pehmeän synnytyksen tila. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20137578

Yle. (2025b, 6. helmikuuta). Ylen tiedot: Useita kotona synnytettyjä vauvoja kuollut Uudellamaalla reilun vuoden aikana. *Yle.* Noudettu 15.5.2025 osoitteesta https://yle.fi/a/74-20141042

Liitteet

Liite 1. Aineisto julkaisujärjestyksessä.

Julkaisu-päivä	Media	Viittaus	Otsikko	Noudettu 15.5.2025 osoitteesta:
21.3.2024	Yle	Yle, 2024a	Synnytykset loppuvat Lohjalla, ehdottaa HUS.	https://yle.fi/a/74-20080320
22.3.2024	Yle	Yle, 2024b	HUSin toimitusjohtaja pitää Lohjan synnytys-sairaalan sulkemista välttämättömänä.	https://yle.fi/a/74-20080395
6.5.2024	Yle	Yle, 2024c	HUS lakkauttaa synnytyssairaalan Lohjalla – näin uutinen otettiin sairaalan pihalla vas-taan.	https://yle.fi/a/74-20086846
6.5.2024	HS	HS, 2024a	Hus päätti: Lohjan synnytykset loppuvat.	https://www.hs.fi/pkseutu/art-2000010401731.html
20.5.2024	Yle	Yle, 2024d	Lohjan synnytyssairaalan henki on kätilöiden mukaan ainutlaatuinen, ja siksi moni pohtii nyt alan vaihtoa.	https://yle.fi/a/74-20088394
4.6.2024	Yle	Yle, 2024e	Lohjan sairaalan synnytystoiminnan lakkau-tus otetaan uudelleen käsittelyyn HUSissa.	https://yle.fi/a/74-20092253
2.9.2024	HS	HS, 2024b	Synnytykset voivat lakata Lohjan sairaalassa jo joulukuussa.	https://www.hs.fi/suomi/art-2000010670312.html
2.9.2024	HS	HS, 2024c	Pääluottamusmies: “Synnytysosaston lak-kauttaminen heikentää koko Uudenmaan naisten oikeuksia”.	https://www.hs.fi/suomi/art-2000010670773.html
4.9.2024	Yle	Yle, 2024f	Lohjan synnytysosasto kiinni joulukuussa – vihtiläisen Tiina Krooksin vauvan laskettu aika on marraskuun lopussa: ”Hirvittää”.	https://yle.fi/a/74-20109086
2.10.2024	Yle	Yle, 2024g	Lohjan kaupunki vaatii HUS-yhtymää kumoa-maan synnytysosaston lakkauttamisen.	https://yle.fi/a/74-20115199
18.10.2024	Yle	Yle, 2024h	Lohjan sairaalassa ei synnytetä enää marras-kuun lopun jälkeen – tarkka päivä vahvistui.	https://yle.fi/a/74-20118760
28.10.2024	HS	HS, 2024d	Helsinkiin perustettiin uusi ”lempeä” yksikkö synnytyksille.	https://www.hs.fi/helsinki/art-2000010776616.html
31.10.2024	Yle	Yle, 2024i	61 synnyttäjää koki olonsa turvattomaksi Naistenklinikalla – vaativat nyt toimintaan pa-rannuksia avoimessa kirjeessä.	https://yle.fi/a/74-20121588
14.11.2024	HS	HS, 2024e	Suosittu somevaikuttaja avautui hoitajien kohtelusta Lohjan synnytyssairaalassa: ”Olen aivan sanaton ja järkyttynyt”.	https://www.hs.fi/pkseutu/art-2000010832636.html
14.11.2024	HS	HS, 2024f	Kansanedustaja vaatii selvitystä hoitajien kohtelusta Lohjalla: ”Kaikki tapahtuu suljettu-jen ovien takana”	https://www.hs.fi/pkseutu/art-2000010833926.html

15.11.2024	Yle	Yle, 2024j	Lohjalla suljettavan synnytysosaston työntekijät ylilääkäriä myöten kyllästymäisillään HUSin pompotteluun.	https://yle.fi/a/74-20124855
21.11.2024	HS	HS, 2024g	Lohjan sairaalan synnytysosaston työntekijöiden kohtalo ratkesi: Valtaosa siirretään muihin synnytyssairaaloihin.	https://www.hs.fi/pkseutu/art-2000010849145.html
21.11.2024	Yle	Yle, 2024k	HUS siirtää 40 työntekijää Lohjalta muihin sairaaloihin – Tehyltä kovaa kritiikkiä yt-neuvotteluiden hoitamisesta	https://yle.fi/a/74-20126176
22.11.2024	Yle	Yle, 2024l	Kätilö Helen Paavola joutui päättämään tunnissa, ottaako vastaan työn toisella paikkakunnalla vai potkut.	https://yle.fi/a/74-20126500
22.11.2024	HS	HS, 2024h	Lohjan kätilöillä tunti aikaa päättää yt-neuvotteluissa: ”Ei mitään inhimillisyyttä”, sanoo sairaanhoitaja.	https://www.hs.fi/pkseutu/art-2000010851942.html
27.11.2024	Yle	Yle, 2024m	Tällaiset olivat Lohjan synnytysosaston viimeiset hetket.	https://yle.fi/a/74-20125003
28.11.2024	Yle	Yle, 2024n	Kuinka käy synnyttäjien, kun Lohjan synnytyssairaala lakkautetaan? Kartat paljastavat.	https://yle.fi/a/74-20127335
11.12.2024	HS	HS, 2024i	Lohjan synnytyssairaala oli yksi parhaimmista. Lukijan mielipide.	https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010873893.html
19.12.2024	HS	HS, 2024j	Lohjan synnytysosaston kohtalo kertoo Uudenmaan erillisratkaisun toimimattomuudesta.	https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010905930.html
28.12.2024	HS	HS, 2024k	Synnytys meni hyvin, sitten alkoivat ongelmat – Joukko naisia kirjelmöi Husiin kohtelustaan Naistenklinikalla	https://www.hs.fi/helsinki/art-2000010891105.html
2.1.2025	HS	HS, 2025a	Synnyttäjien antamaan palautteeseen pitää suhtautua vakavasti. Lukijan mielipide.	https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010937259.html
17.1.2025	Yle	Yle, 2025a	Synnytysten määrä kasvoi HUSissa viime vuonna – tarjolla pehmeän synnytyksen tila	https://yle.fi/a/74-20137578
21.1.2025	HS	HS, 2025b	Äidille ei osattu kertoa, missä vastasyntynyt vauva on – Synnyttäjien kritiikki Husia kohtaan kiihtyy.	https://www.hs.fi/helsinki/art-2000010965890.html
31.1.2025	HS	HS, 2025c	Hus vastaa synnyttäjien kritiikkiin: tavoitteena erityinen sertifikaatti.	https://www.hs.fi/helsinki/art-2000010999310.html
5.2.2025	HS	HS, 2025d	Hus perusteli vauvamyönteisyyttä sertifikaatilla, joka on jo lakkautettu.	https://www.hs.fi/helsinki/art-2000011006950.html
6.2.2025	HS	HS, 2025e	Yle: Useita kotona synnytettyjä vauvoja kuollut Uudellamaalla.	https://www.hs.fi/suomi/art-2000011015185.html
6.2.2025	YLE	Yle, 2025b	Ylen tiedot: Useita kotona synnytettyjä vauvoja kuollut. Uudellamaalla reilun vuoden aikana.	https://yle.fi/a/74-20141042